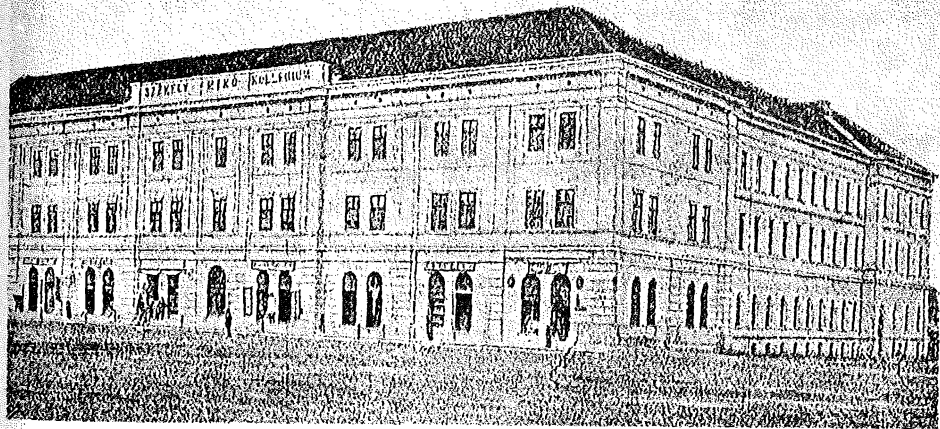

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizennegyedik évfolyam
2003. június

6

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. V. részlet A munkanélküliség mint homiletikai probléma	291
---	-----

Tanulószoza

Tunyogi Lehel: Az Ige utáni vágyakozás vándorai. Ámós 8,11–12	296
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Lengyelné Püösök Sarolta: Aki Istenre hallgat, annak nem lehet ellopni a jövődjét. Jeremiás 29,4–7	298
Pásztori Jenő: Öröm az igazságban. 3János 4	300
Szabó Imre: A tékozló fiú otthon. Máté 12,43–45	302

Pünkösdi prédikációk

Balogh Barnabás: Mi vagyunk néki bizonyosságai és a Szentlélek... Apostolok Cselekedetei 5,27–32.....	309
Kállay László: Fiúként élni, vagy rabszolgaként meghalni? Róma 8,12–15	311
Okos István: Az igazság Lelke. János 14,16–17.....	314
Visky János: Isten szerelme kitöltetett. Róma 5,5	315
Zsigmond József: Az egyszemélyes pünkösöd. Apostolok Cselekedetei 9,17	318

Prédikációk Szentháromság vasárnapjára

Gecző András: Te vagy a mi Atyánk, Megváltónk és Megszentelőnk! Ézsaiás 63,16	321
Szakács Zoltán: Isten áldásainak népe. 4Mózes 6,22–27	323

Prédikáció tanévzáró istentiszteletre

Ötvös József: A nárduskenet erdélyi illata. Márk 14,3–9	326
---	-----

A Genezáret partján

Szabó Imre: Ég, de meg nem emésztetik. Részletek.....	329
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

Móra László Tibor: Arcképek a Bibliából Tamás – a hívő tanítvány. János 20,26–29	338
---	-----

Rádióprédikáció:

Ifj. Adorján Kálmán: Honnan – hová? János 3,8	340
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Szóllósi János: A keresztség csak a kezdet, a keresztyénség a folytatás. Máté 28,18–20.	341
--	-----

Esketési igehirdetés:

Darai Sándor: Ketten együtt a Krisztus szeretetével. 1Korinthus 13,4a.7.	342
---	-----

Temetési igehirdetés:

Nagy Albert: Adósok vagyunk. 1János 3,16	343
--	-----

Vallásórások évzáró ünnepélyére: Jézus és Zakeus	346
--	-----

A címlapon a sepsiszentgyörgyi Református Kollégium.

Hátlapon

Feketené Korény Lívía *A holnapért könyörgünk* c. verse.

Tanulmány

Boross Géza

Szószerű küzdelem a társadalmi devianciák ellen*

(V. részlet)

A munkanélküliség mint homiletikai probléma

A homiletikai szituáció

A munka mint olyan évszázadokon át nem volt problémája a gyakorlati teológiának, ezen belül a homiletikának sem. A nyolcvanas évek óta az akadémikus gyakorlati teológia egyik első számú problémájává lett. Valóságos „kihívássá”, ahogyan a szakirodalom emlegeti. Ezzel a kihívással immár kikerülhetetlenül szembe kell nézzünk, s ha úttörő módon is, de választ kell keresni a kérdésre, mit és hogyan prédikáljunk gyülekezeteinkben a munkanélküliség problémájáról?

Időszerű ez a probléma azért, mert Magyarországon a kilencvenes évek végén mintegy félmillióra volt tehető a regisztrált munkanélküliek száma. S bár az egymást váltó kormányok újra meg újra becsületes erőfeszítéseket tesznek, ha nem is felszámolására a munkanélküliségnek, de legalább a munkanélküliek számának csökkentésére – a kérdés mégis akut s annál akutabbá lesz, minél inkább erősödik az új, kapitalista gazdasági rend Magyarországon. A kérdés azért szorongató, mert a tömeges munkanélküliségnek – ahogyan a tapasztalatokra támaszkodó szakirodalom dokumentálja – össztársadalmi kihatásai vannak. Ezek: az ifjúság bűnözési hajlamának fokozódása. A drogfogyasztás. A depresszív szimptomák. Az öngyilkosság és öngyilkossági kísérletek növekedése. Az alkoholizmus terjedése s az alkoholizálásból eredő betegségek. A pszichikai, klinikai kezelés szükségessége. A pszichoszomatikus megbetegedések gyakorisága (szívbetegségek, gyomorpanaszok, magas vérnyomás, gyermekhalandóság, a már meglévő pszichikus zavarok rosszabbodása). – Az egyes munkanélküliekre gyakorolt hatás pedig: a saját életfeltételeket illető kontrollvesztés érzése s az abból eredő segítség nélküliség tudata. A napirend strukturálhatatlansága és a jövőtervezés képtelensége. Az önbizalom elvesztése. Az önértékelés csökkenése. Az emberek iránti bizalom elvesztése. Emocionális labilitás. Alvászavarok. Depresszió, fatalizmus és apátia, különösen a tartós munkanélküliség esetében, összekötve a reménytelenség, kilátástalanság érzésével, szociális izoláció s a társadalmi környezet ingerei iránti közöny, a saját család oldaláról elszenvendő néma vagy hangos szemrehányás. – A munkanélküli ifjúságra gyakorolt hatás: a szülői háztól függés meghosszabbítása, az azonosságtudat fejlődésének zavarai és társadalmi dezintegráció. – A munkanélküliek környezetére gyakorolt hatás: a családi konfliktusok növekedése, összekötve a társadalom életéből történő kivonulással, a gyermekek fejlődészavaraival, iskolai teljesítmények csökkenésével, az önleértékelés érzetének tartósságával, a házastárs pszichoszomatikus zavaraival, házassági válások motiválásával, gyermekekkel szembeni visszaélésekkel.

Ezek a gazdasági struktúrából, az adott társadalmi berendezkedésből eredő munkanélküliség keserű gyümölcsei. – A külső okokra visszavezethető munkanélküliség mellett nem hagyhatjuk figyelmen kívül a belső okokra visszavezethető munkanélküliséget

* Bp. 1999.

sem. Az egyik ilyen „belső ok” az az életérzés, az a világszemlélet, melyet „hippi életfilozófiának” nevezhetünk a legáltalában. A hippi nem azért nem dolgozik vagy nem rendesen dolgozik, mert nincs rá lehetősége, hanem azért, mert elviselhetetlen korlátnak látja a társadalom munkarendjébe illeszkedést. Íme néhány részlet egy hippi leveléből, melyet a vele dialógust folytató orvosának írt:

„Vegye tudomásul doktorkám, hogy ilyen szöveggel engem falhoz állítani nem lehet. Nem elég, hogy azt prédikálja nekem, hogy jóképet vágjak ahhoz a koszos munkához (!), de még szabad időm felhasználásába is beleszól... én nem akarok senkin sem uralkodni. Csak szeretnék megszabadulni a társadalmi kötelékektől, hogy szabadon élhessek és ne kelljen figyelembe vennem mások kívánságait. Mert nem kívánok senkihez sem alkalmazkodni... Egész szívemből megvetem a pénzt. Hülye dolog, hogy mégis rá vagyok szorulva. A pénz csak gond az embernek, s ha gond, minek halmozom? Legföljebb annyit dolgozom, hogy ne haljak éhen. Rohadt egy világ ez, érdekel is engem, mi lesz holnap? ...”

Tudomásul kell tehát vennünk, hogy van egy ilyen rétege is társadalmunknak. Egy embercsoport, amelyik legfeljebb annyit dolgozik, hogy ne haljon éhen. Innen azonban csak egyetlen lépés: a túlélésnek nem minimális munkával, hanem „megélhetési bűnözéssel” való biztosítása. A munkanélküliek egyik sajátos rétege az, amelyik tudna dolgozni, ha akarna, munkalehetőség is állna rendelkezésre, de „koszosnak” ítélve a munkát, még inkább a munkafejyelmet, tudatosan elutasítja azt, inkább vállalva az egyik napról a másikra történő „lebegés” (lébecolás) életformáját. A munkanélküliegnek ez a formája is homiletikai problémává kell legyen számunkra. A teljesség kedvéért említsük meg azt a vékony réteget, amely ugyancsak belső okokból, de nem filozófiai, hanem teológiai okokból nem vállal rendes kenyérkereső munkát a társadalomban. Azoknak a rajongóknak a csoportja ez, akik, mint az ÚT-i időkben a közeli végváradalom reményében nem dolgoztak, hanem eltartatták magukat családjukkal, rokonaikkal, hívő testvéreikkel. Gyülekezeteinkben szerencsére – nem gyakran fordulnak elő e réteg képviselői. Úgyhogy számunkra az igazi problémát a külső okokból, a gazdasági struktúrából érthető munkanélküliség jelenti. A munkanélküliek jelenléte, a leszázalékoltak, elbocsátottak, átszervezetek, utcára kerültek részvétele gyülekezeteinkben mindennapos jelenség. A kérdés: mit tehetünk értük? Mit prédikáljunk nekik?

A kérygma

A munkanélküliséggel kapcsolatos legelső szószéki feladat a társadalom lelkiismeretének ébresztése. Bizonyágtétel arról, hogy a munkanélküliség kortünet, a társadalom betegségének ismertetőjele. A munka alapvető emberi szükséglet. A társadalom elemi kötelessége munkahelyekről, munkalehetőségekről gondoskodni. Ezek hiányában a munkanélkülieket szociális segéllyel támogatni. Vagy munkahely, vagy munkanélküli segélyezés. De a munkanélkülieket magukra hagyni nem szabad. A keresztyén (keresztyény) szószék ebben a vonatkozásban is a mindenkori társadalom élő lelkiismerete kell legyen.

A munkanélküliséggel kapcsolatos második feladat a munkanélküliek vigasztalása, erősítése az evangéliummal. Konkrétan: a Mt 20,1 s köv. homiletikumával. Ez a perikópa primer módon ugyan nem a munkanélküliségről szól, hanem Isten Országának minden emberi logikát túlhaladó végtelen kegyelméről, mégis van mondanivalója éppen a mi problémánkban. Nem véletlen ugyanis, hogy Jézus éppen a szőlőmunkások példázataival világítja meg Isten országának titkait. Analógiát lát Isten országa és a szőlőmunkások története között. Ezért úgyis tekinthetjük ezt a példázatot, mint ami Isten Országá-

nak fényébe helyezi a munkanélküliség problémáját. Nem hamisítjuk meg tehát példázatunk kérygmáját, ha az alábbi tanításokat olvassuk ki belőle: 1. Példázatunk fényében a munkanélküliség nem végállomás, hanem csak átmeneti állapot. Isten szemével nézve az ember nem tétlenségre, semmittevésre (hivalkodásra) van teremtve, hanem tevékenységre, munkára. Isten munkatársakat keres. Ezért a tétlenség, a semmittevés nem rendes, érthető, normális állapot, hanem rendkívüli állapot. 2. Példázatunk második tanítása: A munkanélküliség nem egyszerre oldódik meg, minden munkavállaló számára. Mindenkire sor kerül. De nem azonos időben. Ilyen értelemben is érvényes az, hogy mindennek rendelt ideje van (Préd 3,1 s köv.). 3. Harmadik tanítás: a munkavállalóknak jelen kell lenniük a munkapiacon. Otthon ülve nem találkozhattak volna a Gazdával, a munkaadóval. Vártak, amíg sorra kerültek. Nem fordítottak hátat, amikor először nem rájuk esett a választás. 4. Negyedik üzenet: Isten nem teljesítmény szerint fizet. Isten országában nem egy nagykapitalistával van dolgunk, hanem a kegyelmes Istennel. 5. Ötödik tanítás: A külső okokból magyarázható munkanélküliségből „istenügyet”, „hitkérdést” kell csinálni. A megoldást kiváró időt így lehet kibírni épp idegekkel. A hittel hordozott munkanélküliségben a megoldást nyújtó munkalehetőség istentapasztalássá válik.

A munkanélküliség problémájával kapcsolatosan a szószék harmadik feladata – a kijózanítás (detoxikáció). A hippik és a rajongók felvilágosítása arról, hogy a teoretikusan megindokolt, tudatos munkanélküliségre nincs mentség. A munka akkor is Isten akarata, ha pillanatnyilag nincsen rá lehetőség. Mennyivel inkább az, amikor van rá lehetőség, de valakinek nem fűlik a foga a munkához.

Paradigmák

Minden homiletikai tájékozódás alapkérdése a „quid” mellett a „quo modo”. Hogyan kommunikáljuk a bibliai kérygmát úgy, hogy az hallgatóságunk számára dekódolható legyen? Ez a kérdésünk most is. A kérdésre néhány klasszikus példa (paradigma) bemutatásával válaszolunk.

Első paradigmánk legyen C. H. Spurgeon „Szavadra Uram” című, a Lk 5,5 alapján mondott hatalmas prédikációja. A prédikátorok fejedelme a prédikáció első részében ezt a tételt fejt ki: „A mindennapi élet minden egyes dolgában alkalmaznunk kell ezt az igét: Szavadra Uram...” Az applikáció során nem véletlenül – a munkanélküli hallgatóit is megszólítja. Igen, mert tudta, mert számolt vele, hogy többezres hallgatóságában vannak olyan férfiak, akik lejárják a lábukat munka után, eredménytelenül sokszor. Ezért így szól hozzájuk: „Ha ti, kiknek nincsen munkátok és egészen addig jártok utána míg ki nem sebesedik a talpatok és mégsem tudtok foglalkozáshoz jutni, ne üljetek fel hétfőn reggel mindjárt a vonatra, hogy hazautazzatok és azt mondjátok: Már nem próbálok semmit többé. Figyeljetek a felolvasott bibliai versre és vegyétek elő újra a reménység fonalát és mondjátok Péterrel: Bár egész éjjel dolgoztunk és semmit nem fogtunk, mindazáltal a Te szavadra kivetem a hálót. Mutassátok meg az embereknek, hogy egy keresztyén férfi nem esik oly hamar kétségbe, azaz... éreztessétek velük azt, hogy az Úrnak van egy titkos módja, amellyel gyermekeit erősíti úgy, hogy azok sokat elbírnak.” Ez a prédikációrészlet azért olyan tanulságos, mert azt dokumentálja, hogyan lesz a keresztyén szószéken a munkanélküliségből „istenügy”, „hitkérdés”, sőt a status confessionis alkalma!

Második paradigmánk legyen India nagyhíű evangélistájának, a metodista Stanley Jonesnek június 10-i igemagyarázata (5Móz 15,13–15 és Mt 20,6–7) a *Sieghaftes Leben* c. áhítatos könyvéből. Íme többek között a munkanélküliségről ezt írja: „Ha az alacsony bérek bűnhöz vezetnek, még rosszabb a helyzet a munkanélküliséggel. A munkanélküliség demoralizálja az embert. Az az érzés, hogy egyik nemkívánatos tagja vagyok az

emberi társadalomnak, hogy senkinek nincs reám szüksége, elveszi a szemnek ragyogását s görbedté teszi a legerősebb vállat is. Számomra nincs csodálatosabb annál, mint amikor az ajtókon évek óta tartó hiábavaló kopogtatás után még mindig fény van a szemeinkben és még mindig egyenesek a vállak. Köszöntöm a legyőzhetetlen emberi természetet! A rendszert azonban (!), mely a munkanélküliséghez vezetett, nem tudom üdvözölni... Egy, a konkurrenciaharcra felépülő világrendben ez egyszerűen lehetetlen. Én a magam részéről a jólétre összedolgozó társadalmi rend mellett vagyok s ezt szeretném minden erővel és befolyással, melyek nekem rendelkezésre állnak, megvalósuláshoz segíteni. Nekem csaknem megszakad a szívem, amikor egy-egy munkanélkülit látok. Félelmetes és felejthetetlen gyerekkori élményem volt saját édesapámat munka nélkül látni s napról napra végigkísérni belső szétesését...” Ezt az áhítatot ezzel az imádsággal fejezi be: „Jóságos Isten, Atyánk, bocsásd meg, hogy mi ezt az embertelenséget olyan régen tűrjük. Adjál nekünk erőt, bölcsességet és bátorságot, hogy véget vethessünk ennek. Kérünk erre. Ámen.

Harmadik paradigmánk Muraközy Gyula 1940. november 17-én, a Bp. Kálvin téri templomban a Lk 19,11–20 alapján „Munkások, sáfárok és szolgák” c. prédikációjának idevágó részlete. Íme: „Három nagy tény világos Krisztusnak ebből a tanításából mireánk emberekre vonatkozólag. *Mindnyájan munkások, sáfárok és szolgák vagyunk.* (Kiem. őtöle) Olyan társadalmat akar, amelyikben a munka jog és kötelesség. A kenyér nem lehet alamizsna, vagy munkanélküli segély, a kenyér munkából hajt ki, mint a kalász a felszántott vetésből. Mindenkinnek szent joga ebben a világban az, hogy dolgozzék. A munkanélküli, aki zörget az ajtókon és nem talál műhelyt, boltot, íróasztalt, egy darab földet, ahol izmai megfeszüljenek, gondolatai felszikkáznak, a társadalom betegségének hirdetője. Az a munkanélküli, aki fut a munkától s olyan mélyen áll, hogy az alamizsnát gyűjtögeti össze, elvesztette emberi lelkét. Az a munkanélküli, aki előtte járt nemzedékek összegyűjtött vagyonából tobzódva szórja szét örökségét, a nagy lázító, akinek nincs helye olyan világban, amelyikben Krisztus parancsol. Mindenkinnek másfajta... a szolgálata, minden igazi munka gazdagabbá tesz. A vas bekerül a gyárba, acél lesz belőle, gépalkatrész, szerszám. A gyermek bekerül az iskolába és öntudatos, gondolkodó emberré fejlődik, amikor a tanító a szíve kincsét adja neki. Szellemi és fizikai munka egyformán drága Isten előtt. *Krisztus dolgozó emberek társadalmát akarja.* (Kiem. őtöle) Aki nem dolgozik, ne is egyék, ezt hirdeti az ő evangéliuma. De megfordítva is áll az ő törvénye: minden munkás méltó a maga bérére. – És a másik nagy tanítása annak a példázatnak – folytatja igehirdetünk – az, hogy *sáfárok vagyunk.* (Kiem. őtöle.) Valami ránk van bízva, egy csomó lelki kincs... De anyagi javakat is adott kezünkbe Isten. Semmi sem a miénk, sem a gyár, sem a föld, sem a ház, sem a virágcserep az ablakban... Nem ismer az evangélium magántulajdont és köztulajdont, Isten a saját birtokát ismeri, sáfárok kezében... Aki visszaél a neki adott vagyonnal, aki emberek nyomorúságára és szenvedésére használja fel, az méltatlanná válik rá. Isten nem engedi meg, hogy sokáig nála maradjon... – És a harmadik vonásunk az, hogy mi *szolgák vagyunk...* A társadalomnak is Ura Krisztus. Ő nem csak az egyes embert akarja, a közösségek felett is Úr. Nincs is a társadalomban más csak Őneki való engedelmes és hűséges szolgálat. Egyiket őrizővé teszi a másik felett. Az egyiknél lerakja a másik kenyérét és ruháját. De övé a társadalom egész háza. Megkell tanulni egy társadalomban úgy parancsolni, hogy az szolgálat, úgy uralkodni, hogy az Krisztustól vett rendelés... a legnagyobb kérdése a társadalomnak *erkölcsi kérdés* (kiem. őtöle)... De ebből az is következik, hogy az egész társadalom kérdése attól függ, *mennyire tud Krisztusé lenni?* (Kiem. őtöle.) Elrongyolt, lázadó életünk nem lesz jóvá soha... Krisztus nélkül nincs élő társadalom. Soha a társadalom a maga egészében nem lesz az Övé, mindig vannak lázadók, de az a tíz szolga, az

a kicsi sereg, amelyik neki engedelmeskedik, álljon meg a helyén...” Íme a szószék mint a társadalom lelkiismerete! Íme a keresztyén munkaerkölcs és munkanélküliség igei megvilágításban.

A negyedik paradigma Peter Karner 1979 őszén, a bécsi református templomban, a „Jézus példázatai” c. sorozatban a Mt 20,1–16 alapján mondott igehirdetésének egy részlete. Íme: „...a szőlősgazda jósága többé nemcsak egy bibliai téma, hanem... politikai kérdés is. Ami annak idején a jóságos szőlősgazda volt, az ma bizonyos értelemben a munkanélküliek támogatása. Azt hiszik, hogy ezt nem kíséri zúgolódás? Mert azok, akik rendszeresen dolgoznak, igencsak hajlamosak arra, hogy azokról, akik nem dolgoznak így beszéljenek: »Ez egy munkakerülő csöcselék. Ezek lógósok. Szorgalmas ember mindig talál munkát...« ...A munkások és alkalmazottak természetesen morognak, ha azok, akik nincsenek munkaviszonyban sehol, hirtelen kapnak valamit »ajándékba«: Isten azonban nem engedi fékezni magát...”

Textuárium: Deut 15,11–15; Mt 20,1 s köv.; Lk 5,1 s köv.; Lk 19,11–23.

Értékrendszerek

Mt 6,34; Lk 10,41

A konyhója előtt ült. A lemenő nap sugarai aranyba burkolták a falut. Körülötte gyermekei ragyogó szemekkel hallgatták a történetet, amit mesélt. Az európai turista érzékenyülve szemlélte ezt az idillt. Majd megpillantotta a kapu mellett álló kaptafát, amely mellett ár, kalapácsok és szögesláda feküdt.

– Bocsánat, ha megzavarom, Ön ugye suszter?! – szedte össze nyelvtudásának morzsáit az idegen –, de van a hátizsákomban egy pár cipő, meg kellene talpalni...

Ez utóbbi tényt már inkább mutogatással közölte a felnéző férfivel.

– Jól meg is fizetném! – tette még hozzá.

Az a szakember rutinjával vizsgálta meg a leválni készülő talpat, majd beszólt a konyhóba:

– Asszony, mennyi pénzünk van még?

Időbe telt, amíg elcsitul az érmék alig hallható pengése és megjött a válasz:

– 17 pezetánk van.

Kezét széttárva, megértő sajnálkozással fordult a suszter az idegenhez:

– Legyen olyan jó, jöjjön vissza három nap múlva. Ugye megérti, ha még ennyi van, a pénzkeresésnél fontosabb dolgokkal kell hogy foglalkozzam!...

És gyermekeihez fordulva folytatta a történetet...

A turista egy pillanatig arra gondolt, nem lenne-e jó helyet cserélni a suszterrel. Aztán lassan továbbment.

Tanulószo

Tunyogi Lehel

Melgöföldvár

Az Ige utáni vágyakozás vándorai

Alapige: Ámós 8,11–12

Bizonyára meglepő, vagy éppen megbotránkoztató ez az Ige. Talán nem érezzük helyénvalónak, itt és most alkalmoszerűnek. Pünkösdi lévén, az ajándékozó kegyelem, s a megvigasztaltság örömeinek ünnepe, úgy gondol(hat)juk, hogy nem „illik” ide. Hiszen ítélet, szörnyű csapás hangzik el; Igénk mintha nem adna, hanem megfosztaná magától az embereket. Hol van hát a pünkösdi adomány? Mert mi azzal az elvárással jöttünk a templomba, hogy annak örömhírét halljuk, miszerint „megtélenek” mindnyájan Szent Lélelkel” (ApCsel 2,4), s helyett éhséget, szomjúságot, eredménytelen keresést jelent be az Úr. Megelégitő beteltségre számítottunk, s helyette hiányt, szükségét kapunk. Csaldottságot érzünk, de vajon jogosan-e? Hisz amikor a Szent Lélek kitöltetéséről, közöttünk és bennünk való lakozásáról beszélünk, akkor is úgy tűnik, hogy üresek vagyunk, mintha a Szent Lélek ajándéka csupán az első pünkösdi múltjái lenne. De azért szívesen hallgatjuk az ApCsel 2. fejezetének a híradását, mert legalább sóvárgunk, s ez is már némi eredménynek könyvelhető el.

Lehet-e pünkösdről beszélni Lélek nélkül? Minden bizonnyal: nem – és mégis (hideg ürességünk ellenére) „pünkösdi”-nek nevezzük a mi ünneplésünket is. Lehet-e megelégitetés, éhség és szomjúság nélkül; elfogadás és igény nélkül? Szintén nem! *Nemcsak a Lélekre vagyunk rászorulva, hanem a Lelket elfogadó lelkiületre is.* És ezt akarja most megadni a jelen Ige: *a hiányolás és igényelés adományát.*

I.

„Ímé, napok jönnek, azt mondja az Úr Isten ...” (11. v.). Ez az ÍME *kettős irányultságú*: az Úr egyrészt rámutat az Ő népére, mireánk, énrám, terád; másrészt azokra az eljövő napokra, amikor majd végrehajtja a Nála már készen levő tervét. Tehát közli bekövetkezendő tettét és tettének címetét; így akar minél elevebben, lényegbevágóbban szólni. Igéjének nyílna nem téveszthet célt. A NAPOK időmegjellelés is kettős értelmű: egyrészt arra utal, hogy már csak napok kérdése a jövendölés beteljesedése; másrészt pedig arra, hogy csak néhány napnyi időtartamú lesz a próféciában emlegetett esemény.

„... éhséget bocsátok e földre; ... szomjúságot” (11. v.) – ÉHSÉG és SZOMJUSÁG: betegségnél győtrőbb, látható sebeknél gyógyíthatatlanabb nyomorúságai mindmáig az emberiségnek. Háborúk, fogságok, ínséges esztendőök tapasztalata, hogy a legnagyobb csapások közé tartoznak. Kimozdítják helyéről az embert és az emberből az emberséget, emberi mivoltot. Leküzdhetetlen, kegyetlen hatalmak a világ számára; de a világ Úra kezében engedelmes eszközök. Igénkben szinte megszemélyesülnek, mintha pusztító angyalok lennének, akiket ki lehet bocsátani, küldeni, irányítani.

Isten nagyon jól tudja, hogy melyek azok az érzékeny pontjaink, amelyeken keresztül a legmélyebbre hasíthat belénk. Tudja, hogy érzékeink, vágyaink, igényeink földhöz kötöttek. Jézus is gyakran bírálta az embereket azért, mert nagyon kevés, vagy szinte semmi figyelmet nem szentelnek a mennyeiekre. Igénk most arra figyelmeztet, hogy az Úr éppen a FÖLDRE bocsátja az éhséget és szomjúságot: abba az *életterébe, amelyben élünk és amelybe bezárkózunk* (elzárkózunk) Isten elől.

Pünkösdjeink, amelyek a Lélek ünnepeivé kellene hogy váljanak, milyen sokszor földhöz, földiekhez ragadtak! Nemhiába éppen a pünkösdi a legkevésbé „közkedvelt”

ünnep. Ilyenkor a templomok látogatottsága jóval gyérebb, mint például karácsonykor, vagy húsvétkor. Pünkösdkor mintha „bocsánatosabb” lenne a közöny, az érintetlenség.

II.

Ezért illeti Isten a földet, s a rajta és belőle élő embert éhséggel és szomjúsággal, mégpedig „NEM KENYÉR UTÁN VALÓ, SEM VÍZ UTÁN VALÓ” éhséggel és szomjúsággal, hanem „AZ ÚR BESZÉDÉNEK HALLGATÁSA UTÁN” való éhséggel és szomjúsággal.

Az embereket nem kell különösebben biztatni a kenyér és víz iránti érdeklődésre, mert mindenkit hajt az anyagiak utáni vágy; senki sem szorul kivételesebb bátorításra. Egymást túllicitálva „hajtunk” a jólétért, hogy „mindenünk meglegyen”. Gyakori kifogás az istentiszteleti alkalmakról való hiányzás indoklására a kenyérkereseti elfoglaltság. Még a templomban is azon gondolkozunk, hogy miképpen old(hat)juk meg anyagi gondjainkat. S úgy tűnik, hogy az Ige elsikkad és a Lélek zárt ajtókra talál.

Ítéletnek érezzük ugyan, de be kell látnunk, hogy szükségünk van az Ige hallgatása utáni éhségre és szomjúságra, mert különben sosem jutunk el a közömbösségtől a Lélek Pünkösdjéig, a pünkösdi lelkületig.

Szándékos és jól irányzott fogalmazás: AZ IGE HALLGATÁSA iránti vágy. Karácsonykor a testté lett Ige; húsvétkor a kereszt, a feltámadás és az élet Igéje; pünkösdkor pedig a Lélek Igéje szólal meg. De vajon kíséri-e figyelem, meghallgat(tat)ás? Szorult helyzetben elmondott imádságainkra, ha nem érkezik azonnali válasz, neheztelünk azért, mert Isten nem hallgatta meg kiáltásainkat; de vajon mi meghallgatjuk-e az Ő hozzánk intézett szavát? Legtöbbször nem, mert nem tudjuk leküzdeni fülünk sükettségét és feltámasztani szívünk hívó éberségét. Ezért van szükségünk odafigyelő éhségre és szomjúságra, amelyek – bármennyire is ítélelen legyenek megfogalmazva, mégis – adományok a számunkra.

III.

Igénk aktualitása egyre jobban mélyül a 12. versben: „... vándorolni fognak tengertől tengerig és északról fogva napkeletig ... futkosnak”.

Számos példát tudnánk felsorolni, hogy az éhínség milyen (kisebb-nagyobb) tömeges vándorlásra kényszerítette az embereket – nemcsak Izráel országán belül (tengertől tengerig: a Földközi-tengertől a Holt-tengerig; északról fogva napkeletig: Dántól a keleti határvidékig), hanem azon kívül is.

A szétszórás Ámós óta igencsak beteljesedett a zsidó népen: fogság, szórványlét egymást követték. De számunkra is napirendi égető kérdés a vándorlás, a kiköltözés: sokszor nemcsak a tengerig, hanem még a „nagy tengeren túl”-ra is. A legelterjedtebb ok a jobb anyagi megélhetés keresése (itt-ott még a szellemi igény is felbukkan), de Igénkben más indok szerepel: „... hogy keressék az Úrnak beszédét” (12. v.).

Ítéletnek véljük az Igénkbe foglaltakat, pedig sokkal inkább elítélendő a mi hozzáállásunk. Mert kicsodát buzdított távozásra az Ige hallgatásának igénye? Senkit. Még néhány autóbusz-megállónyi távolságra sem fáradunk el a templomig, nemhogy tengertől tengerig. Szórványgyülekezeteinkben, a lekipásztor nélküli falvainkban már-már alig, vagy csak nagy erőfeszítések árán lehet ébren tartani az igehirdetés iránti igényt. Sőt, a lekipásztorok is inkább az igehirdetési vándorutaktól menekülnek, semmint kilométereket utazzanak néhány lelkes szórványhelység(ek)be. Ismételten bizonyosodik az, hogy mennyire rá vagyunk szorulva az útra lendítő Ige-éhségre. Mert amíg ez nincs meg, addig nem találjuk meg az Úr beszédét, s csak elerőtlenedett lélekkel bolyongunk, ide- s tovatántorgunk. Kiszikkadt út, céltalan keresés az osztályrészünk mindaddig, amíg nem támad fel bennünk az a lelkület, amely a zsoltárost a „Szomjúhozik lelkem Istenhez” (Zsolt 42,3) vallomására indította. Nyissuk meg hát szívünket az éhezés és szomjúság ama boldogsága előtt, melyhez a megelégtetés krisztusi ígérete társul. Így vándoroljunk pünkösdtől Pünkösdig, lélektől Lélekgig. Amen.

Vasárnapi prédikációk

Lengyelne Püsök Sarolta
Magyarfenes

Aki Istenre hallgat, annak nem lehet ellopni a jövődjét

Alapige: Jeremiás 29,4–7
Bibliaviasás: Jeremiás 29,1–14

Kedves Testvéreim! A hontalanság érzése az emberiség történetének minden nemzedékében jelentkezik valamilyen formában. Cudar érzés, amikor valaki körül idegenné válik a világ, vagy esetleg kényszerből vettetik idegen közegbe, és egyszeriből hiányérzete támad, melegségre, biztonságra áhítozik. Ilyen helyzetet sok minden eredményezhet, a felolvasott bibliai szakasz a választott nép történetének egy olyan szakaszába vezet minket, amelyben az izráeliek a szó fizikai értelmében váltak hontalanná.

Jeremiás próféta Izráel történetének egyik legsötétebb korszakában élt. Kora szenvedésének természetesen előzményei is voltak. Izráel földjén évszázadokon át hiába próféáltak az Úr követői, mert a nép nem akart rájuk hallgatni. Bűneikkel nem hagytak fel, megátalkodottan elhajoltak Istentől, így már várható volt a súlyos büntetés bekövetkezése. A nép a történelmi eseményekből is tanulhatott volna, hiszen az északi, a nagyobbik országrész bukása, az asszír hódoltság már százötven évvel korábban bekövetkezett. Jeremiás ifjúként számtalanszor figyelmeztetett a közelgő babiloni veszedelemre, és sürgette a megtérést. Közeli negyven esztendő működéskének utolsó szakaszában szemtanúja volt a végső összeomlásnak, annak, hogy az ellenség elfoglalta a fővárost, elhurcolta azt a népréteget, amelyik képes volt önállóan cselekedni. A helyzetet súlyosbította, hogy a leigázók még a jövődjét is előre megszabták azáltal, hogy módszeres betelepítéssel kicserélték a lakosságot, távolról politikailag veszélytelen idegeneket vittek Júdába, és a választott nép fiait Babilóniába hurcolták, hogy a függetlenségük helyreállításának minden esélyét elvegyék.

Ezekről az eseményekről olvasva a magyar embernek óhatatlanul összeszorul a szíve, mert kísértetiesen hasonlít ez a saját sorsunkra. A második világháborút követően saját hazánkban lettünk hontalanok, és önként menekülő, vagy elűzött honfitársaink százezrei érzik idegen országokban a szülőföld hiányát. De vajon tényleg el kell hinnünk, hogy elárvult, számkivetett nép vagyunk? Az álnok próféták, a hamisan károgó jövődömondók ezt hirdették a fogságba hurcolt izráeliek körében is. De Isten nem engedte meg, hogy gyermekei bárhol is a világon hontalanul bolyongjanak.

A keresztyén emberre bizonyos mértékben jellemző a vándorló létforma, hiszen a Szentírás szavai szerint *nincs itt maradandó városunk, ...idegenek és vándorok vagyunk a földön*. Az istenfélő embernek, a Föld akármely pontján lakjon is, tudnia kell, hogy nem ez az igazi hazánk, a földi csak ideiglenes, majd a mennyek birodalma lesz a végleges hazánk. Ugyanakkor tiltja Isten, hogy bárki is betegesen elkeseredjék a földi otthon múlandósága miatt. Az istenfélelem velejárója egy kettős életérzés, amelyben a hontalanság és az otthonra találás érzése feszül egymásnak. Az Istenben bízó embernek bármilyen sanyarú körülmények között is kell élnie, kitartást és élettendületet ad az a tapasztalat, hogy mégsem hontalan, mert Istenénél már örök otthonra lelt. Bármely néptől elvehetik a hazáját, bármely emberrel megtörténhet, hogy távolra vetődhet szülőföldjé-

től, vagy netalán a legszűkebb környezete válik idegenné. Hány embernek keseredik meg az élete, és gondolja azt, hogy minden értelmetlen, minden hiábavaló.

A legridegebb körülmények között, az elhurcolás óráiban szólalt meg a próféta, és közvetítette Istennek azt a parancsát, amely homlokegyenest más volt, mint a körülmények diktálta lemondás. Felszólította őket a házépítésre, kertültetésre, szaporodásra. Mindannyian tudjuk, hogy aki házat épít, nemcsak a mára, de a holnapra, holnaputánra is gondol. Aki fát ültet, az unokáit is maga elé képzeli, és aki szaporodik, a jövőőről gondoskodik. Isten parancsa magához akarta téríteni azt a népet, amelynek már jövőképe sem volt. Testvéreim, bármit elvehetnek tőlünk, házakat, földeket, hazát, és minden anyagi jót, még a fizikai szabadságunkat is, de legyőzöttekké csak akkor válik egy nép, ha a jövőbe vetett hitét is elveszít tőle. A próféta szava az elnyomatás legsötétebb órájában szólal meg, talán a huszonnegyedik órában, mert Isten a halálból is vissza tudja hozni az övéit. Azáltal, hogy felszólít a jövőt célzó tettekre, már életre is keltette a megmaradás csíráit.

Az elkeseredett ember, halálra ítélt ember. A lemondás, a magába roskadás maga után vonja a teljes paralizist. Az az ember, aki élete megpróbáltatásokkal teli órájában mindenről lemond, és elhiszi, hogy már nem érdemes cselekedni, hogy nincs miért és kiért megmozdítania a kezét, előbb-utóbb valóban magatehetlenné válik, és lassan a környezete is észreveszi, hogy már nem is mozdul. A károsó hamis próféták ilyen siralmas állapotba akarták taszítani Isten népét, de az Úr időben gondoskodott arról, hogy magához térítse őket. A felocsúdás következménye az előző tehetetlenség ellentétje, vagyis a cselekvés. Tettekre buzdít Jeremiás, mikor felszólítja az övéit, hogy *igyekesseztek annak a városnak jólétén*. Az Istenben bízó, a jövődöben, a megmaradásban hinni tudó ember sohasem passzív szemlélője a dolgok alakulásának.

Sohasem tudhatjuk, hogy utunk során mikor kerülünk otthontalan körülmények közé, azt sem tudhatjuk, hogy meddig tart vándorlásunk, de egy biztos, Isten egyértelműen parancsolja, hogy a mában tisztességgel vegyük ki részünket az otthonteremtésben. Szívügyünké kell válnia környezetünk építése, szépítése, békés kertetétele. Az isteni parancs komolyan vételének szép példáját adta nagy reformátorunk, Luther Márton, amikor úgy nyilatkozott, hogy ha biztosan tudná is, hogy holnap eljön az utolsó ítélet, azért ma még ültetne egy fát.

Tudom, hogy a hiábavalóság alá vetett létben, a mulandóság közepette nehéz úgy cselekedni, mintha már most az örökkévalóságnak dolgoznánk. Számolnunk kell azzal is, hogy a hamis próféták ivadékai nem vesztek ki, és minden nemzedékben lesznek olyan ördögi lelkek, akik az ellenkezőjére biztatnak, akik a lemondás, magunkba roskadás halálkövetői. Elcsüggednünk mégsem szabad, mert Isten nemcsak parancsol nekünk, nemcsak követelőzik, de kegyelmesen buzdít az imádságra. Gyengeségeinkkel elébe járulhatunk, elernyed karunkat Ő emeli fel, földi városunk jólétéért hozzá folyamodhatunk. Ezt tegyük most is! Ámen.

Öröm az Igazságban

Alapige: 3János 4

Bibliaviasás: Róma 12

János apostol a felolvasott ígénk első szakaszában nagy örömről beszél. Isten az emberi szíveket öröme teremtette, ahogy Augustinus is kifejezte: „Magadra nézve teremtettél Uram, és nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik Benned.” Ezt az evangéliumi örömet érzi János is a földre szállt krisztusi szeretetben. Az apostol érzi, tudja, hogy az öröm tárgya és alanya csak Isten kegyelme lehet, aki által keblére öleli földi gyermekeit.

I.

János egyes atyafiaktól tudomást szerez a gyülekezet kegyességéről, szeretetmunkájáról. Különösen Gájus presbiter tűnik ki a szolgálatban. Hallja, hogy a hívek néhány atyafi kivételével az evangélium tanításai szerint élnek. Mindezek arra ösztönzik, hogy egy levéllel keresse fel azokat, akik szívéhez a legközelebb állnak. Mindig félve, aggódva figyelte ezt a kis egyházat. Talán az aggódva magyar szó fejezi ki leginkább az apostolnak a gyülekezet iránt érzett szeretetét. Idősebb korában írta ezt a levélkét. Így szól „gyermekeihez”: „Nincs annál nagyobb örömem, mintha hallom, hogy az én gyermekeim az igazságban járnak.”

Miért örül az apostol? Azért, mert látja, hogy hittestvérei is felismerték az Evangéliumban a lényegét: a szeretetet! Hű Mesterük tanítását követik: „Arról ismer meg a világ, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok!” Úgy tud velük örülni az őszhajú apostol, hogy könnyet törül ki értük szeméből. Ő, a szeretett tanítvány Urától tanulta ezt a nagy szeretetet, aki Lázár sírjánál is könnyekre fakadt. Meg kell tanulnunk az önzetlen, tiszta szeretetet! Együtt kell tudnunk örülni az örülőkkel és sírni a sírókkal!

Sajnos a bűneset után örömünk nem igazi, nem őszinte öröm. Csupa káröröm, színészkedés, ravasz képmutatás, színlelés tölti be Krisztus nélküli életünket! Nagyon távol áll tőlünk az egymáshoz való ragaszkodás tisztasága. Hányszor és hányszor hamis, rosszindulatú, fertőzött, beszennyezett a mi gondolatunk, cselekedetünk, életvitelünk. Nem igazi sokszor a házastársak, a gyermekek és szülők, rokonok, barátok közti viszony. Így sírja el Ady Endre az emberi szeretet hiányát:

Ezért minden: önkínzás, ének:
Szeretném, hogyha szeretnék
S lennék valakié,
Lennék valakié.

Az egész Szentírás azonban a Krisztusban levő örömről szól. Minden földi ábrándnál, múló dicsőségnél többet ígér nekünk Jézus. A tanítványok, s köztük János apostol öröme akkor lett teljessé, amikor találkoztak életük Urával, a feltámadott Jézus Krisztussal és miután megteltek a Szentlélek mennyei erejével. Így vagyunk képesek Isten közösségében egymásnak úgy örülni, hogy sírni tudunk. Ennek igazi feltétele az, hogy mi is találkozzunk a minket kereső Úr Jézussal. Így lesz teljes és igazi örömünk!

II.

Továbbá az alapigéből kiténik, hogy az apostol és a gyülekezet közös öröme az igazság követéséből származik. Milyen igazságról beszél itt a levél írója? Melyik az az igazság, amely megtart és közösségbe von minket? – tehetnők fel a kérdést. A világi tudomány, filozófia az igazságot a valóság képének nevezi. Azonban ez csak fogalom, emberi meghatározás a mi számunkra. A tudomány által meghatározott igazság tőlünk távol álló valóság. Ez nem vonhat közösségbe, egyházba, ez más természetű igazság, mint amiről az evangélium tanít!

A Biblia tanúsága szerint Krisztus az egyetlen igazság. Erről maga az Úr tesz vallo-mást, mikor a kihallgatást végző Pilátusnak „a király vagy-e hát te csakugyan” – kérdésre így válaszol: „Te mondod, hogy én király vagyok. Én azért születtem és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra.” Vagy másutt ezt mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet.” Isten felkínálja nekünk az Ő igazságát, Krisztust, s a mi feladatunk azt elfogadni és viszont szeretni Őt. János sokszor ismétli az evangéliumban, a levelekben, hogy Isten előbb szeretett minket, Isten nagyobb a mi szívünknel. Kegyelemből, hit által igazulhatunk meg csupán Isten előtt. Ezért áll a kifaragott golgotai keresztfa. Ha mindnyájan a kereszt alá sereglünk a megtérés és újjászületés által, akkor beléptünk a megigazítottak táborába. Miindezért mit kíván tőlünk Jézus? Semmi mást: kövesd Őt és add át neki teljesen magad!

Egy keresztyén misszionárius pogány indiánok között prédikált. Beszédében Krisztus szeretetét, érettünk ártatlanul szenvedett kereszthalálát, igazságát hirdette. Az Ige szolgálata óriási hatással volt a pogányokra. Rengetegen keresztelkedtek meg és tettek vallást hitükről, s szegődtek a Krisztus zászlója alá. Többek között az indián főnök hallván Krisztus nagy szeretetét, szép törét, aztán kedvenc kutyáját ajánlotta fel a viszontszeretet zálogául. Amikor a hittérítő mindkettőt visszautasította, nagyon elkeseredett. Mit adhatnék immár néki? – kérdezte az indián csodálkozva. A prédikátor erre így felelt: add át egészen szívedet, s az mindennél többet ér!

Igen, Isten magának akar, gyermekeivé fogad a Krisztus kegyelméből. Itt nem másról, mint önátadásról van szó. Ha nehezen megy, gondoldj a zsoltáros szavaira: „Vessed az Úrra a te terhedet, Ő gondot visel rólad, és nem engedi, hogy valamikor ingadozzék az igaz.” (Zsolt 55,23)

Ilyen bizalommal és hittel biztos lehetsz, hogy a mi mennyei édes Atyánk elfedezi minden bűnödöt, álnokságodat és ingadozásodat. Hiszen, ha Krisztus a keresztyén élet mértéke, igazsága, keresheted-e azt önmagadnál vagy valahol másutt? Hitvallásunkkal együtt határozottan felelhetjük: „Nem. Mert vagy Jézus nem tökéletes Üdvözítő, vagy akik ezt az Üdvözítőt igaz hittel elfogadják, azoknak mindent Őbenne kell bírniuk, ami az üdvösségre szükséges.” Ezért csendül fel Pál ajkáról e bizonyágtétel: „Óh, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből? Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (Róm 7,24–25a) János is már az evangélium elején hangsúlyozza, hogy Ő „teljes vala kegyelemmel és igazsággal”. Azért Isten igazsága: személyes, megszólító, imádkozó közösségbe hívó szeretet, ahol a hívek „lélekben és igazságban” imádják Urukát.

Igazságban járnunk annyit jelent az evangélium szerint, mint elindulni az előttünk haladó Úr Jézus után. Nyomába lépni a történelemben Érkezettnek. Ő mindenütt velünk van és Szentlélek által cselekedeteink, egész életünk a mi Atyánk arcának visszacsillogása. Valahányszor hittel tekintünk a golgotai keresztfára, olyankor mindig úgy érezzük, nem vagyunk egyedül, nagy az örömünk és van igazságunk. Ha mindnyájan ide már elérkez-

tünk, nézzünk szét. A keresztt fényénél mindannyian mosolygunk, szeretjük egymást. Így látjuk János apostolt, az egy apostolt is, aki tintával és tollal, könnyes szemekkel boldogan ír az egykori szeretett gyülekezetnek és most elküldte nekünk is: „Nincs annál nagyobb örömem, mintha hallom, hogy az én gyermekeim az igazságban járnak.” Te atyámfia mit teszel? Követed-e az igazságot, hogy veled örüljön Urad és felebarátod? Az evangélium fáklyája alá állsz-e? Sokszor, de sokszor elolvasod-e ezt a gyönyörű bibliai levelet? Vagy olvasatlanul széttéped?! Áldás vagy keserűség eszerint lesz osztályrészed. Ámen.

Szabó Imre

A tékozló fiú otthon

Alapige: Máté 12,43–45
Bibliaolvasás: Róma 8,10–18

Még egyszer vegyük elő a tékozló fiú történetét, melynek magyarázatát Isten segítségével most már be szeretném fejezni. Nincs a Szentírásban több szó róla, csak annyi, hogy hazatért. De azt nem tudjuk, *megmaradt-e otthon*? Nem ébredt-e föl benne megint a *kalandvágy* és a múlt nem érezte-e visszaszívó erejét?! És ha megmaradt otthon, milyen küzdelmek árán sikerült ezt elérnie? Ha nincs is róla szó kifejezetten a történetben, de az új testamentum egész bizonyágtétele, a keresztyén egyház vég nélküli arcképsorozatai s a személyes élettapasztalataink mind arról beszélnek, hogy a tékozló fiúnak hazatérése után is van története. És ez is van olyan érdekes, mint az a része, amelyet az atyai háztól távol töltött el.

Igazán szeretnék olyan regényt olvasni, amely életének ezt a másik részét rajzolja meg. Olyat sokat olvashattunk, amelyek az embernek elaljasodását írták meg. Ennek a mi nemzedékünknek a bűnbeesés és az elszakadás volt az izgató, az érdekes irodalmi és filmtéma, viszont a felemelkedés, a megbánás, a visszatérés, megtisztulás, a magasabb rendű én felülemelkedése az alacsonyabb én fölé, az már unalmasabb volt. De ennek a nemzedéknek már rendkívül fejlett érzéke van arra is, hogy *a tékozló fiúra igen nehéz küzdelmek vártak odahaza*.

I.

Ez a felolvasott ige, amely olyan emberről szól, akiből az Isten lelke kiűzte a *tisztátalan lelket*, de az újra visszaesett a régi vétkeibe – mutatja, hogy az Istenhez való megtérés után sincs senki teljes biztonságban. Rettentő és titokzatos erejével *visszatér a múlt*, s ha az ember nem védekezik ellene, hipnotikus hatalmába ejti, visszaesik és rosszabb lesz sorsa, mint előbb volt. Értsük meg előbb a Szentírás nyelvét. Az van itt elmondva, hogy az embert valóban megszállva tartja a gonosz lélek és az, ha akar, sem tud tőle jót cselekedni, mert az őt megszállva tartó rossz lélek – nem engedi. Azt is mondja itt a Szentírás, hogy az Isten lelke *valósággal kiűzi* a tisztátalan lelket az emberből és az, mint egy sötét lidércnyomás alól felszabadulva, egészen más embernek érzi magát. Mintha ki lenne cserélve.

De ez az Ige azt is tanítja, hogy a Gonosz nem hagyja olyan könnyen menekülni zsákmányát, újra meg újra megkísérti, hogy visszafoglalja régi helyét.

Nagyon figyelemreméltó ebben az Igében ez a néhány szó: „víz nélküli helyeken jár”, „visszatér, hogy nyugalmat találjon”. A gonosz lélek, ha nem lakhatik az emberben, mintha sivatagba volna száműzve. Neki emberi szívet kell találni, hogy ott meg-

szállhasson. A másik felettebb jelentős szó: „nyugalmat keres”, mivel önmagában sem nyugalma, sem megelégedése nincs, amíg az emberen kívül van, azért minden fortélyát összeszedi, hogy belopakodjon, vagy bekérezkedjen, vagy betörjön az őrizetlenül hagyott emberi szívbe. Ami itt a Szentírás nyelvén van elmondva, hadd mondjuk el most a modern lélektan nyelvén. Némelyeknek így talán még világosabb lesz.

A modern lélektan azt tanítja, hogy ami az emberrel történt gyermekkorától – vénkoráig, amit tanult, amit átélt, jót-rosszat, amiről azt hiszi, hogy elfelejtette, az csak látszat. Az emberben mindaz megvan, csak az öntudata alá süllyedt. A tudat alá, mint egy mély zsákba, amelyből egyszer-egyszer felvillan, a tudatba kerül, régi arcok, régi nevek, régi szavak, régi illatok elővillannak és hatalmukat éreztetik. Ez a megállapítás még félelme- sebb, mert az azt mondja, hogy nem távozik el a gonosz az emberből, hanem bent az emberben elrejtőzik, alámerül az öntudat mély vizei alá. Ki szeretne olyan házban lakni, amelyben tudja, hogy elrejtőzve, álsruhában vele lakik ellensége?! Ki jár az olyan ten- geren, amelynek mélyébe úszó aknákat eresztettek el?!

Nos hát, a tékozló fiú mikor hazatért, aznap este örvendezett és vigadott, de másnap már elkezdődött a hétköznapi, a munka, a kötelesség, az engedelmisség, a házirend, az atyai akarathoz való alkalmazkodás, az Isten Tíz parancsolata, és a Hegyi Beszéd házi- rendje. És akkor a hétköznapiakban, a fáradtság, a kötelesség, a korán kelés, későn fekvés időközéiben, az álmában és pillanatnyi elereszkedéseiben, mások könnyű élete szemléle- tében, illúziókban, hangulatokban megjelent a múlt emléke. Ösztöneiben még benne van a könnyű élet izgalma. Nem is tudja, hogy visszatért a gonosz lélek *hét* más társával. Iszákosok, kártyaszennvedélyesek, csapodárok, érzéki gyönyöröket hajhászók, pazarlók, fényűzők mondják el – néha *milyen rettenetes küzdelmük volt a múlttal*, amely eljött értük és követelte vissza, a maga számára a *lakást*. Ó mily nehéz megállni, ó mily nehéz győzni. A kísértés kínzó és gyötrelmes voltát igazán csak azok érzik, akik egyszer már megszabadultak és eljött értük újra a gonosz lélek.

Sok dolgot tudnék még erről elmondani, Ti is bizonyosan, de fontosabb az, hogy a védekezésről szölgünk. Ez az Ige megvilágítja, hogy a Gonosz csak akkor tud visszatér- ni, ha üresen találja a házat. Úgy nem maradhat meg a tékozló fiú otthon, ha szívét be nem tölti egészen az Atya szeretete. Úgy nem lehet keresztyénnek maradni, hogy az Is- ten Lelke nyomban ne foglalja el helyét az eltávozott gonosznak. Nemcsak megtisztul- nunk kell, de meg kell telnünk az Úr Krisztus hitével, hódolatával, szerelmével. Belénk kell áradnia és soha be nem telnünk vele. Azért felhívlak titeket, állítsátok ki az öröket lelketek kapui elé, nehogy a *kakasszó* ébresszen az Úr szavaira, mikor már késő. Jaj de jó volna gondtalan gyermekként végigmenni a világon. De Isten gyermekeinek mint nagy- korúaknak, nyitott szemmel kell járni a zarándokúton, Urunk ajkáról sokszor hangzik a vigyázatok, „legyenek derekaitok felőveve, lámpásaitok meggyújtva” (Lk 12,84). A bolond szüzeknek kárba vezett egész fáradtságuk, pedig ők is várták a vőlegényt.

II.

A kísérteni visszajáró múlt és a szívből a különböző életkorban feltörő gonosz ellen az éber vigyázás és örködés azonban *csak az egyik része a tékozló fiú otthon újra kezdett életének*. Odahaza úgy talált mindent, ahogy eltávozásakor volt. Azáltal, hogy hazatért, *nem változott meg sem az Atya*, sem a ház rendje. *Minden folyt az atya parancsa szerint*. Isten nem változtatja meg a tízparancsolatot, nem enged egy jottát, egy pontocskát a Hegyi Beszédből a hazatért fiú kedvéért. Ne gondoljátok, hogy alacsonyabb mértéket állít fel, vagy megelégszik kevesebbrel, a kisebb fiúval szemben. Csak most igazán tá- maszt vele szemben magas igényeket. *Minden a régi, csak egy változott meg: a fiú szíve*,

a fiú viszonya atyjához, és egyszerre másnak látja az egész otthon. A lázadó szív összerőt, a messzeség ígérete semmivé vált, a Sátán hipnózisa elveszítette hatását és a leki-csinyelt, megvetett, szürke, szűk, puritán otthon egyszerre szépségekkel, tisztasággal és erővel ragyogott – s benne atyjának ereje, dicsősége és szerelme tündökleni kezdett. Most ismerte meg atyját igazán. Eddig nem ismerte őt.

Istent Istennek és Atyánknak megismerni olyan ellenállhatatlan látomás, amely kijó-zanít minden szemfényvesztésből és megvakítja hiú szemeinket. Lássátok, ez a hazaté-rés: a megtérés – az újjászületés, a bensőnkben végbement átalakulás, amelyen át kell menni mind a két fiúnak –, hogy megláthassa az Istenben való életnek *minden másfajta életet felülmúló elrejtett szépségét, gazdagságát, bővülködését és végtelen horizontjait: a fiúság engedelmisségét és a fiúság szabadságát.*

Miben telik hát el a tékozló fiú élete otthon? Bizonyára nem fogtok elcsodálkozni, ha azt mondom, hogy *a tékozló fiú élete otthon az igazi református keresztyén ember élete az egyházban.* A tékozló fiú akkor kezdi el az életet otthon, mikor az egyházba haza-érkezett. Az Úr Jézus azokat, akikért meghalt, az Ő egyházában gyűjtötte össze és Isten a megváltás munkáját az egyház által végzi el. Az atyai ház e világon az egyház. Földi és külső segítő eszköz, mégis a mennyei életre előkészítő iskola, mely az egész életen át tart. Mikor kiskorú vagyok, a hit elemeire tanít, mikor nagykorú lettem, a hit magasabb tantárgyait kell elvégezni: az Isten akaratának megismerését és az engedelmisséget. Régi szavakat hallunk – amelyek azonban egyszerre újak és édesek lesznek, mihelyt igazi értelmük megvilágosodott előttünk.

Vannak tékozló fiak, akik néha hazavetődnek, s nem azzal kezdik: *Nem vagyok mél-tó; hanem azonnal meg akarják reformálni az atyai házat.* Nem kell se az atya, se a fiú-ság, se az Ige, se az imádság, se a sákramentumok. *Korszerűsíteni akarják az egyházat.* Mi tudjuk, hogy az egyház, mert bűnös világban és bűnös emberekben él, mindig rászor-ul a reformálásra – de az egyházat *nem a világ reformálja.* Az mindig elrontja, defor-málja. Az egyházat a Szentlélek újítja meg; néha a hazatért tékozló fiak által, de azok előbb alárendelték magukat az Atya akaratának egészen. Így látjuk Augustinusnál és Assisínál, Kálvinnál, Zwinglinél.

Milyen is hát odahaza az élet? Négy főtantárgyat említek csak, amit a mennyei életre való készülés magasabb osztályaiban el kell végezni.

Melyek azok a magasabb tantárgyak? Az első a **szentségre törekvés.** „Az Isten aka-rata a ti szentté lételetek (1Thessz 4,3). *Ennek a tantárgynak otthon egészen más értel-me van, mint künn a világban.* Erre a szóra feltétlenül szükség van és nem szabad mással felcserélni. A szent azt jelenti, hogy Isten tulajdona. Ahogy az énekünkben énekeljük:

Nem vagyunk mi magunkéi.
De Jézus vére, bére.
Testünk lelkünk Istenéi,
Az Ő dicsőségére.

Isten nem éri be kevesebbel. Ő, aki szent, azt is, akit Krisztusában megváltott, szent-ségre hívta el. *Hogyan lehet az eredendő bűn átka alatt vergődő ember szent?* Hogyan lehet a tékozló fiúból szent?! Éppen az a csodálatos, hogy *nemcsak a szent angyalok szentek, akik nem ismerték a bukást, hanem az ember is, szentségre van elhíva.* Nézd csak, nem kell a fejed körül valami glóriának ragyogni, mint a festményeken látjuk, nem kell valami csodálatos gyógyításoknak és csodatételeknek általad történni. *Szentségre vagy elhíva, aki itt ülsz a templomban a presbiteri padokban és ott valahol a leghátulso padokban.* Valahol másutt van az ember szentsége. Mikor az ember valamire nem azt mondja, hogy *értékes, kívánatos, tiszteletre méltó,* hanem azt mondja: *szent.* Van-e, ami

neked szent? Amihez nem lehetsz hűtlen, amiért mindent oda tudnál áldozni, amit egész szívvel szeretsz, amit véred árán védelmezel? Van valami, amit nem lehet pénzen venni, amit sem fenyegetéssel, sem csalogatással nem lehet kényszeríteni. Van valami szentély a keblében. *Így kérdezősködiünk, ha az igazi ember után tudakozódunk.* Mikor az élő Isten, aki a Krisztusban megjelent, lesz szent a lelked előtt – *a szent élet elkezdődött benned.* Isten szentsége, amilyen taszító a távolodó fiú számára, éppen olyan vonzó a hazatérő számára. A „nem vagyok méltó” nagy, könnyes vallomásban ennek a szentségnek mágneses ereje vonzotta haza a bűnbánót, mert a szentség mindig vonzza a bűnbánókat. Istennek olyan tulajdonsága ez, amely egyedül csak az övé, de akivel közösségbe lép, annak ad az ő szentségéből. Isten nemcsak bűnöket akar bocsátani, hanem meg is akar szentelni.

Ezért, aki Istennél akar maradni és vele kapcsolatot akar fenntartani, annak egy módon lehet csak vele közösségbe lépni: az *imádság* útján. Imádkozni, éspedig a maga szívéből, a maga szavaival, mindenkinek, aki szentségre törekszik, *úgy meg kell tanulni, mint ahogy beszélni meg kell tanulni.* Az igazi keresztyén életnek az imádkozás az egyik biztos jele. Ha te nem tudsz, vagy nem akarsz, vagy nincs kedved, soha sincs hangulatod imádkozni – *vigyázz, te nem születélt még Lélektől.* Az Atyánál lenni nem lehet nekünk másként – csak az imádság által. Imádkozni éppen olyan jó, mintha a földi atyámmal meghitt közösségben a közelében vagyok. Aki nem imádkozik, olyan, mint a családban a gyermekek között a néma, vagy az analfabéta, aki sem írni, sem olvasni nem tud. Ha választani kellene, hogy mit tarthatok meg az összes képességeim közül: a szemem világot, a hallásomat, a beszélőképességemet, a kezeimet, a lábamat, vagy az imádkozást, én az imádkozást választanám.

De a szentségben való növekedésnek csak egyik fele az imádkozás. Vigyázz, hogy üres szokás és gépies parancsszó ne legyen belőle. Imádkozni *a Szentírás olvasása és ismerete nélkül* egy kissé olyan, mint az olyan telefonbeszélgetés, amilyent kisgyermekünk gyakoroltak, hogy felhívták a telefonon egy képzelt barátnőjüket, annak sok mindent elmeséltek, nem is vártak semmi választ, hanem ők maguk válaszoltak a barátnőjük helyett is.

Az imádság nem ilyen gyerekes szent játék. Isten szól hozzánk. Nekünk akaratát kell ismernünk és cselekednünk. S azt a szót meg kell hallanom és meg fogom hallani, ha a Szentírás szavára figyelve hallgatok. Isten maga nyitja meg fülemet. Maga világosítja meg értelmemet, hogy halljam és értsem. Azért gondoskodott szolgálóiról, hogy igéjét magyarázzák. Hallanod kell az igét, mert a hit hallásból van, de olvasnod is kell, hogy jobban értsd és halld. Sok csodája van Istennek és remekműve, de valamennyi közt legcsodálatosabb a Biblia. De ha te nem olvasod, a tékozló útján jársz, vagy otthon ülsz, de az Atyának süket fia vagy. Ha a könyveim közül választani kellene, hogy csak egyet tarthatok meg, a többi örökre mind elvész – én a Szentírást tartanám meg a még hátralévő életemre is, pedig már jó egynéhányszor elolvastam és még sok könyvet nem olvastam el, amit szeretnék. Isten mindent kibeszél, amit csak szükségesnek tart, még sem érti más, noha magyarul is beszél, csak aki Istent érti. Ezért a Biblia nyelvét meg kell tanulnod, hogy Istent megérthesd.

III.

De halljatok röviden a másik tantárgyról, amit az atyai házban gyakorolni kell a hazatért fiúnak. Az *önmehtagadásnak* nehéz tantárgya az, amelyet mégis nem fogcsikorgatva, hanem mivel egy magasabb életrend és életművészet gyakorlatai, naponta el kell végezni. „Ez az önmehtagadás, melyet Krisztus kezdettől fogva oly gondosan ajánl ta-

nítványainak, amely mihelyt meghonosodott keblünkben, semmiféle helyet nem enged sem a kevélységnek, sem a gögősségnek, sem a dicsekedésnek, sem a fősvényiségnek, sem az érzéki gyönyörűségnek, sem a fényűzésnek, sem az elpuhultságnak, sem más egyéb gyarlóságoknak – melyeknek az önszeretet a forrása.” Ezeket a szavakat az mondotta, aki a hívő hősiességre és lelki nagykorúságra nevelésben egyik legnagyobb eszköze volt Istennek – Kálvin. Az atyai házban kialakult életrend van és a szentségre elhívtak nem áltathatják magukat, hogy már igen magas fokát érték el a szentségnek. Tudják, hogy megkegyelmezett bűnösök és minden nap vétkeznek. Otthon vannak az Atyánál, s el nem mennének hazulról az Atyával való boldog fiúi viszonyból, mégis időnként mint a nemes szőlőt a filoxéra, úgy támadja meg belülről valami bűnnek keserű gyökere a keresztyén embert. Nincs elintézve egyszer és mindenkorra, egyszeri megtéréssel és újjászületéssel örökre a keresztyén élet. Az önmegtágadás nem egy kívülről ránk parancsolt módszer. Belső kényszer ez, állandó gyomlálól és metsző munka, melyet az ember bizonyos szenvedéllyel alkalmaz önmagán. Nem másokon, mert akkor farizeus lesz, hanem önmagán s akkor publikánus.

Csak akik az önmegtágadás magasabb iskoláját kijártak érik el a legszebb emberi jellemvonást: az *alázatosságot*, a magunk erejéről való lemondást – és egészen az Isten tanácsára és erejére való támaszkodást! A mai világnak nem tetszik az alázatos ember. A magabiztos, határtalan önbizalommal eltelt, az öntudatos, a maga erejében bízó ember az eszmény, aki önmagában hisz, és ezért nem vonzó a keresztyénség, mert az önmegtágadás – és nem önkivelés magasabb iskolájába fogja az embereket. Aki csak a maga erejéről mond le – de helyette nem öltözött a nálánál százszor és ezerszer *Nagyobb* erejébe –, az csakugyan megcsonkította az életét, az egy korcs típusát fejleszti ki a keresztyénségnek. Önmegtágadást gyakorolni és gyávának, félénknek, tétovának, kis életecskenket féltő és biztosító, semmit kockáztatni, semmit áldozni nem merő lélekké, nyárspolgárrá válni: az nem a Krisztus műhelyéből származó élet. Az önmegtágadás egy nagy szabadságharc, hogy szabad legyek Isten szolgálatára. A fiak szabadságharca ez, akik tudják, hogy minden az övék és szabadságharcot hirdetnek a bűn sokféle zsarnoksága ellen. Erősek és félelmetesek, de soha egy pillanatig sem felejtik, mint Dávid (1Sám 17,46–47), hogy erejük nem az övék, hanem az Istené s nem akarnak az emberek előtt egy pillanatra sem úgy tündökölni, az Isten erejével, mintha ez az övék volna. A világra a romlást mindig az olyan emberek hozzák, akik elbázzák magukat.

IV.

A *harmadik* tantárgy azoknak, akik már nem 'a kereszt felé, hanem a kereszt felől jönnek, a *bizonyágtétel* arról a szeretetről, amit az Isten velünk cselekedett és azokról, amiket megmutatott, az ő nagyságos dolgairól. Isten azokat a lelkeket, akiket magáénak választott, felhasználja a hitetlen világ megtérítésére. Ez a bizonyágtétel hajszálgökeireivel abba a mélységes viszonyba gyökerezik bele, amelybe a fiú lép az atyával, a hívő lélek Megváltójával. Nem a keresztyénségről, nem a keresztyén hitről, vagy erkölcsről, vagy ezekhez hasonlókról kell bizonyágot tenni, hanem *arról a feltámadott Úrról, akivel az életünk személyes közösségbe lépett*. E nélkül a személyes belső titokzatos viszony nélkül, e nélkül a személyes, misztikus kapcsolat nélkül egész életen át csak a mennyek országának előcsarnokában ácsorog az ember. „Nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne mondjuk.” (ApCsel 4,20) Maga az Úr Jézus mondja: „Íme, én elbocsátlak titeket.” (Mt 10,16) Másutt még határozottabban mondja: „Aki vallást tesz énrolam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32) „Lesztek nekem tanúim” (ApCsel 1,8), mondja az apostoloknak. A

Krisztus lelkeket hódítani jött a földre. „Kövess engem”, ez volt mindenkihez az első, vagy az utolsó szava. Akivel Ő személyes viszonyba lépett, abba mind felébreszti ezt a vágyat. Ahol a Szent Lélek a szívbe beköltözött, ott a Krisztusban való boldog életről, a néki adott hatalomról való bizonyágtétel el nem maradhat. Sőt *csontjainkba rekesztett tűzzé* válik. De éppen mert a bizonyágtétel kényszere nem magunktól, hanem a Szent Lélektől van, azért nem fecsegés, hanem erő és szemérmesség, nem az embernek a maga ereje, sem nem a maga hivalkodása.

Testvéreim, a Szentírás nagyon kevés bizalommal van azokhoz, akik a Krisztuson kívül vannak, de éppen olyan sokat bízik azokhoz, akik már a Krisztusba be vannak oltva. Itt tűnik ki, milyen a keresztyén ember *eredeti kiadásban* s milyen. ha utáztat, vagy az utáztatoknak is utázata. Mihelyt a Szentírást nem ismeri, mihelyt a Krisztustól születése bizonytalan, már azonnal nem eredeti kiadás, csak másolat. Derék, élőhitű apának, anyának halvány másolata. Isten pedig minden emberre az eredeti kézjegyet teszi rá – mikor a Szentlélek megérintette. Sok eredeti egyéniség, zseni, östehetség, sok játsszi kedélyű és képzeletű természeti kincsekkel és szépséggel felruházott ember jár közöttünk s itt vannak az egyházban is – de nem veszi Isten semmi hasznukat. A korszellem tüzeből jöttek, de nem jöttek a Szent Lélek tüzeből. A 12. zsoltár írója így panaszkodik: „Segíts Uram, mert elfogyott a kegyes, eltűntek a hívek az emberek fiai közül”, s mi is így panaszkodunk: nagyon megfogyatkozott az igazán „kálvinista” magyar. E korszak, melyben felnőtünk, lerakatta velünk az Isten fegyvereit. Sohse felejttem el. Egy törölmetszett magyar bíró jött a 30-as években a Tiszahátról. Áradt belőle az Alföld derűje és önfeledt ereje. A debreceni kollégium lelkében fürdött meg, aki negyedórát együtt volt vele. Presbiternek választottuk. Egyszer eljött a presbiterek bibliakörébe. Ott ragadt. A leghűségesebb tagja volt haláláig. A második esztendő végén egyszer, egy áldott órán így szólt: „Valamit mondani akarok. Mikor én idejöttem a Fasorba, azt hittem, nincs nálam külön kálvinista az egész országban. Most két év után, hogy a Szentírást a kezembe vettem, megvallom, nagyon messze vagyok attól, hogy jó kálvinistának merjem mondani magamat.”

Jól gondoljuk meg, hogy a magunk kálvinistaságával dicsekszünk-e, vagy az őseinkével. Én sokszor magamban nagyon elszégyeltem magam, mert nem tudom, *befogadnának-e maguk közé és elfogadnak-e utóduknak azok, akik számunkra az evangélium szabadságát és azt a szabadságot, amelyben állunk, megszerezték.*

Ezt a bizonyágtételt nem a szóban való bizonyágtétel formájában várja tőlünk a mi Urunk. Nem mindenkinek adatott a beszéd, bár az Igét olvasó és imádkozó ember mindig megkapja ajkára a legtalálóbbszavakat is. Az önmehtagadásnak és bizonyágtételnek mindig párosan kell járni. Soha egyiknek a másik kezét nem szabad elengedni. A kettőnek együtt van nagy ereje. Külön-külön, egymástól elválva az egyik az értelmét, a másik a hitelét veszti. Az, hogy hogyan öltözködjél, hogyan étkezel, hogyan szórakozol, hogyan neveled családodat, hogyan bánssz a pénzeddel, hogyan végzed el munkádat, kötelességedet, mire fordítod szabad idődet, milyen magatartást tanúsítasz az elnyomottal, az elhagyottal, a védtelennel, hogyan viselkedsz felfelé és lefelé, hogyan szereted egyházadat, fajtádat, nemzetedet – *ez mind a bizonyágtételhez tartozik.* A tékozló fiúnak otthon igen nehéz feladatai vannak – de már nem szökik meg előlük.

És végül egy utolsó rövid szót a negyedik főtantárgyról, a *kereszt felvételéről.* Csak a nagyon kevés és rövid ideig tartó szélcsendes korszakokban nem értették meg Krisztus követői Uruknek ezt a szavát: „Aki követni akar engem..., vegye fel az Ő keresztjét.” (Máté 16,24) Kálvin úgy látta, hogy: „Mindazoknak, akiket Isten fiává fogadott és az övével való közösségre méltatott, kemény, fáradságos, nyugtalan, a bajoknak igen sok és különböző nemével teljes életre kell elkészülniök. Ez a mi mennyei Atyánk akarata,

aki hogy övéiről biztos tapasztalatot szerezhessen, ily módon gyakorolja őket.” (*Institucio*. III. könyv, VIII. fejelet. 1.)

Erről a kérdésről részletesen szoltam a 4. előadásban, most nem is szolok erről. De szolani kell a kereszthordozásnak, e legfőbb tantárgynak egy olyan részletéről, amelyet e mostani világban nem lehet kihagyni a tananyagból. Mert: „Nem feljebbvaló a tanítvány az ő mesterénél.” (Mt 10,24) A Hegyi Beszédnek mindjárt az elején azt mondja az Úr Jézus: „Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem.” (Mt 5,11) Ezeket az igéket a mai kor keresztyén embere egészen másként hallja, mint csak egy emberöltővel is előbb. A békeségre igyekezésnek van egy próbaköve és ez így hangzik: „Jaj néktek, ha mindenek jót mondanak felötletek.” (Lk 6,16) Mikor a világ gyűlölni kezdi Krisztust, nem lehet úgy vállalni Őt, hogy belőle vállaljuk az üdvösséget, de a keresztet nem. Ez a gyűlölet csak úgy kerülhető el, ha meglapulsz és eltitolod, hogy hozzátartozol egészen.

Aki a Krisztust gyűlöli, az az Ő tanítványait és követőit is gyűlölni fogja. Eleve fel kell erre készülni s nem szabad, hogy bármi külszín is megtévesszen. Olyan időkben, midőn a Krisztus megvallása veszéllyel jár, a hallgatásnak és szolásnak magasabb parancsadója van, mint a józanság, vagy az okosság, vagy a jogos önérték és önvédelem. Még a bölcsesség és a féltő szeretet is háttérbe kell hogy szoruljanak. Itt a Szent Lélek veszi át a szót, és néha „bolondságokat” szol és tétet. Kálvin mondta azt is, hogy „még az eb is ugat, ha a gazdáját bántják”, néma ebek maradhatnánk-e, ha Krisztust, a mi Urunkat szidalmazzzák. S ide tesszük ezt a mostanában talált gyöngyszemet Luthertől: „Minden bűnbe inkább essem Uram, mint az istentelen hallgatásba.” A Krisztus hősei ebben az iskolában szereztek meg a halált megvető bátorságot, amely nélkül nem ízlettük a keresztyén szabadság édességét.

Ha pedig ezt a négy főtantárgyat kitanultad, megtanultad testvérem a legnagyobbat: *mindent itt hagyni tudni, ami kedves, drága és értékes volt a számunkra*. Aki mindent odaadott Krisztusért, mindent visszakap benne sokszorososan (Lk 18,30). Akik ezt az iskolát járnak, egyre sűrűbben kapják rajta magukat, hogy „vagyakoznak – abba a másik világba, s egyre többször tekintenek ki oda túlra –, a színről színre látás világába.

Testvéreim! A ti lelkipásztorotok egyik legutóbbi költeményében, amely talán a legmélyebben fejezte ki e kor jobb lelkeinek hangulatát, így énekelt:

„Kívánom elfelejtsem,
Hogy én is voltam ember.”

Bizony, már-már szégyelljük, hogy emberek vagyunk.

De mi Krisztusban többre vagyakozunk, minthogy virágzó almafává változunk. A költő is, mi is tudjuk, hogy Krisztusban lettünk „örökösökké” s „most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Őhöz, mert meg fogjuk Őt látni, amint van.” (1Jn 3,2) Akkor érkezünk haza. A fátyol egészen eltűnik a példázatról. Az Ige tükréből való homályos látás megszűnik.

Az lesz a tékozló fiú igazi hazatérése.

(Szabó Imre Bp., Fasori ref. lp. és esperes 1944-ben elmondott evangelizációs sorozatának 8. befejező része *A tékozló fiú útja* c. sorozatból.)

Pünkösdi prédikációk

Balogh Barnabás
Biharvajda

Mi vagyunk néki bizonyosságai és a Szentlélek...

Alapige: Apostolok Cselekedetei 5,27–32
Bibliailvasás: 1Korinthus 15,1–12

Testvéreim! Ott érezzük és halljuk ebben az igében azt a feszültséget, amely az egyházban hivatalos, fizetési jegyzéken is szereplő alkalmazott lelkipásztor és a „csak” belső és felső elhívást nyert önkéntes laikusok között gyakran támad. Elpaposodott, klerikalissá vált egyházunk kormányzatában és igei szolgálatában csak nagy alázattal és bűnbánattal szólhatunk erről az ígéről. Péter, az egykor kérges kezű, széltől és naptól aszalódott arcú halász, akinek ajkára gyakran tolult szitok a háló szakadozása vagy a társak ügyetlensége miatt – most a papokkal kezd mély teológiai vitába. Kinek kell végső soron engedelmessé válni, kinek milyen megbízatása, mandátuma van a szolgálatra? Mi ma erre azt kérdezzük: ki tarthat családi bibliáórát, ki látogathat családot, ki tehet bizonyosságot a templomban, kik szervezhetnek ifjúsági tábort, milyen létjogosultsága van az evangélizációnak?

Az apostolok nem tehettek mást, minthogy a Jézus mennybemenetele és a Szentlélek kitöltése után, a Szentlélek belső kényszere mellett Mesterüktől kapott küldetésüket engedelmesen betöltésük. Ezt tette – az egykor Simon, a Jóna fiából lett – Péter, aki szembe mert szállni a vének tanácsával, s ha kell olyan kérdést tesz fel, amelybe a főpapok is belezavarodnak. Érdekes módon az apostolok nem az őket hallgatók ellenállásába ütköztek, hanem a zsidóság hivatalosaival, a papokkal kerültek szembe. Tanúságtételükben maga a pünkösdi Lélek ereje ismerhető fel.

I.

Más védekezést nem találva, a túlbuzgóvá vált apostolokat a börtönbe vetik és kihallgatásra akarják előhozatni őket, amikor megdöbbenve veszik észre, hogy nincsenek a celláikban. Megszöktek? Valamelyik emberjogi szervezet menekítette ki őket? Valaki váltságdíjat fizetett értük? Nem, hanem éjszaka az Úr angyala hozta ki őket és küldte ismét a templomba: „Menjetek el, és felállván hirdessétek a templomban a népnek ez életnek minden beszédét.” (20. v.) Ugyanoda visszamenni és ugyanazt tenni, mint amiért már elfogták őket – van ennek valami értelme? Ezt kérdezte a börtönből való szabadulás előtt a hitéért sokat szenvedő presbiter is. Természetesen ugyanoda, abba az egyházközségbe megyünk vissza ahonnan elhurcoltak, válaszolta a fogolytársa.

Az apostolok még el sem kezdhették a templomban a szolgálatot, máris előállították őket és a főpap nekik szegezi a kérdést: „Nem megparancsoltuk-é nektek parancsolattal, hogy ne tanítsatok ebben a névben? ... s réánk akarjátok hátrítani ennek az embernek a vérért.” A főpapok az apostolokat vádolják, magukat pedig mentik, pedig nagypénteken ők is egyetértettek a néppel – „az ő vére mirajtunk, és a mi magzatainkon”. Ki sem meri mondani ezt a nevet, csak embernek nevezi azt, akit a római helytartó is „íme az ember” megtisztelő címmel illet. A főpapnak nem mond semmit ez a név! Mit mond nekünk? Vajon mi sokszor nem csak énekeljük: „Ó, mily drága név ez Jézus...”, és nem érezzük benne az erőt, és nem imádkozunk az Ő nevében. Még nem hiszik és nem tudják, hogy drága vérén szerzett nép ők is... Jézus senkire sem keni a vérért, az Ő vére kifolyt és bái-

ki, aki keresztre alatt bűnbánattal leborul, részesül a vérén szerzett bűnbocsánatban és békességben.

Ez „az Ember” is parancsolt valamit a tanítványainak. Sőt új parancsolatot is adott nekik. De ő másként parancsolt. Nemcsak a hangsúly, a kifejezés is más volt! Ő azt parancsolta, hogy egymást szeressük, és hogy tegyünk tanítványokká minden népeket. (Jn 13,34 és Mt 28,18)

II.

Testvéreim, mi az egyházi hivatalainkban is sokszor még lelkipásztorként sem érezzük fesztelenül magunkat. Akkor mit érezhettek az apostolok a főpapok és a nagytanács előtt? Bennünk is lehet sokszor sajnálat vagy szánalom a hivataloskodók iránt. Az apostolok nem éreztek sem megvetést, sem gőgös szánalmat, hanem itt is bizonyosságot tesznek az egyetlen felettes hatalomról, akiről mi gyakran megfélemlünk. Péter kimondja azt a mondatot, ami bennünket ezernyi tévútról mindig visszavezethet a célhoz – Hozzá. „Istennek kell inkább engedelmeskedni, hogynem az embernek.” A főpapok számára és az egyház hivatalosai számára kibúvónak tűnhet ez az egyáltalán nem halászra jellemző kijelentés. Nem is az övé ez, Isten jelentette ki neki is, hiszen Jézus megígérte nekik, hogy ne féljenek, ha főemberek előtt kell majd megállniuk. Péter az apostolaival együtt nem fejt leszegve áll vádolói előtt, hanem lélekben és testben kiegyenesedve. Mivel maguk mellett érzik a Pártfogót, a vigasztaló Szentlelket, a vádlottak még vádolni is mernek. Ha nem így tennének, csak önmagukat vádolhatnák később, de lehet, hogy akkor már túl késő lenne. Péter „az atyáink Istenéről” beszél. Nem egy eddig ismeretlen isten kétes útmutatása mögé akar rejtőzni. Ő az a szerető Atya, aki feltámasztja a Fiút, akit „ti fára függesztve megöltetek”. Szinte lélegzétvétel nélkül folytatja az élesen metsző bizonyoságtévést, hogy ne hogy félbeszakítsák. Ti gyilkosok vagytok, megöltétek az élet Urát! Ti elveszíteni akartátok az Isten Fiát, Ő pedig megtartani akart titeket. Ti elveszítettétek Jézust, Ő pedig azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. Mi semmit sem tudunk adni Neki, Ő mindent nekünk ad. Ő munkálja bennünk a bűnbánatot és Ő adja a bűnbocsánatot. Értsen bármelyik kor bármit a fejedelem és megtartó cím alatt, de Izráel számára az ószövetségi prófécia döntésre kötelez. Mást jelentett a görögnek vagy rómainak, mást jelentett a 17. század Erdélyében is. Senki és semmi nem tarthatja meg a népet vagy nemzetet, sem stratégiai program, sem európai csatlakozás, sem féltve őrzött hagyomány, hanem egyedül szerető Urának a hűsége.

A vádolókból vádlottak lesznek, sőt maguk mondják ki a halálos ítéletet maguk felett, míg a vádlottakból tanúk lesznek. A meg nem bánt és meg nem bocsátott bűn, a vélt igazságuk vádolja a papokat. Hit helyett csak önhietség munkál bennük. Itt lenne az alkalma annak, hogy a tudós főpapok belássák, hogy lehet részletekig kimunkált liturgiájuk, őrizhetik a hagyományt, végezhetik a ceremóniákat, de Istenhez nem vezettek senkit, mert nem ismerték az Utat és nem ezen jártak.

Milyen jó tudni testvéreim, hogy a Szentlélek még akkor is mellettünk tanúskodik, amikor a mi tetteink és bűneink minket vádolnak. Péter itt egy olyan szót használ, ami az ő anyanyelvén többet jelent – ahol a tanú és a tanúság egy. Nem ragadja el a személyes rajongás. Nem arról a csodáról beszél, amit Isten az ő életében munkált, hanem arról, amit Jézus Krisztusban az egész világért tett.

A főpapok felett úgy teljesedett be a Szentlélek kitöltetésének ígérete, hogy ők közböbök maradtak. Senkit sem vezérelhet Krisztushoz önmaga értelmé, hanem a Szentlélek az evangélium által megszólít és hív arra a szabadságra, amelyet Jézus a saját vére árán szerzett. A Szentlélek nem kényszerít erőszakkal, de az iránta való engedelmesség-

ben tanúvá tesz és tanúságra kötelez. Akiket egyszer megszólított, és akik hitben már feleltek hívó szavára, legyenek halászok vagy informatikusok, teológusok vagy laikusok, azokat megáldja ebben a szolgálatban. Vesztek erőt, minekutánna a Szentlélek eljő reátok – ígérte Jézus, és leszték nékem tanúim (ApCsel 1,8), s aki vallást tesz rólam az emberek előtt, én is vallást teszek róla az én mennyei Atyám előtt. Ámen.

Kállay László

Fugyivásárhely

Fiúként élni, vagy rabszolgaként meghalni?

Alapige: Róma 8,12–15

Bibliaolvasás: Galáta 5,16–26

Az „élni vagy meghalni?” Pál apostoli kérdésre olyan magától értetődő lenne a válasz: természetesen élni! „Ki ne választaná közülünk az életet?” – kérdezhetné vissza bárki közülünk, hiszen egyértelműnek tűnik, hogy egészséges lelkű ember nem választja a halált.

Ha azonban mélyebben megvizsgáljuk hirtelen kimondott életigenlő válaszuk mögötti magatartásunkat és akarásunkat, komoly ellentmondással találjuk szemben magunkat. Mert hát Pál apostol tényleg felteszi számunkra a kérdést: akarsz-e élni, vagy inkább meghalsz? Élet-halál kérdést tár elénk az apostol, s a válasz, bármi egyszerűnek tűnjék, mégis nagyon nehéz.

Hogy jobban megvilágítsam a kérdés lényegét, nagyon pragmatikus példát mondok. Ha valaki megbetegszik, semmi sem természetesebb, minthogy orvoshoz forduljon (bár, különösképpen a középkorú férfiak, nagyon sokszor csak egymást biztatják egészségügyi problémáik orvosi ellátására, de maguk nem veszik igénybe a gyógyítók szolgáltatásait). Az orvosnak különösen nagy felelőssége van a diagnózis felállításában, a gyógyszerek felírásában, a kezelés beállításában. Elég egy apró tévedés, egy rossz megállapítás, s a kezelés akár a visszájára fordulhat, újabb egészségügyi problémákat okozhat. Azonban a legjobb diagnózis, a legjobb orvosság sem képes meggyógyítani azt a beteget, aki maga nem hajlandó valamit is tenni önmagáért (mondjuk az orvosi előírásokat betartani, a gyógyszereket bevenni, a diétás étrendet alkalmazni). Márpedig a magunk tapasztalatából tudjuk, hogy bizony terhes dolog az orvosságok rendszeres szedése (gyakran elfelejtjük), nagyon nehéz a kiírt diéta betartása. Amint egy kicsit jobban érezzük magunkat és csökkent a betegség okozta félelmünk, mindjárt kihagyunk néhány gyógyszert (hogy ne „mérgezzük” szervezetünket, no meg drága is), miközben titokban, hogy házastársunk, vagy szülőnk ne lássa, tiltott falatokkal pótoljuk a diétás kosztot. Vajon tényleg akarjuk a gyógyulást és vajon teszünk is érte? Vagy csak azt várjuk, hogy az orvos mindent megtegyen – értünk. Pedig a gyógyulás tőlünk is függ. Tőlünk is függ, hogy lesz-e életünk, vagy sem.

Mai alapigénk az igazi élet és a halál közötti választás lehetőségét kínálja számunkra. S bizony, sokszor mi, keresztyének sem kérünk a gyógyulásból, a felkínált élethelethez. Megelégszünk azzal a tudattal, azzal az elméleti tudással, hogy az Áldott Orvos győzött a halál felett, megszerezte számunkra az életet – de ez életnek az érdekében vajmi keveset vagyunk hajlandók tenni.

I.

Hogyan is nyerhetjük el az életet?

„Mert ha test szerint éltek, meghaltok; de ha a test cselekedeteit a Lélekkel megöklitek, éltek.” A test cselekedeteit meg kell öklölnünk.

Talán sokak számára furcsának tűnhet, hogy úgy nyerünk életet, ha ölünk. De ha arra gondolunk, hogy mi is úgy szabadulhatunk meg a betegségektől, ha a testünket pusztító baktériumokat, vírusokat – valamilyen gyógyszerrel – megöljük, akkor már mindjárt érthetőbb, hogy miről beszél az apostol.

Ölni azt jelenti, hogy teljesen megszüntetni, véglegesen eltávolítani, cselekvésképtelenné tenni. Azaz testünk cselekedeteitől, melyekről a Galata levélben olvastunk, teljes mértékben megszabadulni. És ez az a pont, ahol el szoktunk bukni. Hajlamosak vagyunk ugyanis arra, hogy a rosszat, a gonoszt a társadalmi normák, a világi ember erkölcei szerint korlátok közé szorítsuk. Ez azonban nem az igazi megoldás. Ideig-óráig talán eredményesnek tűnhet, de mégsem célravezető. Minden engedékenység, bűnnel való játék megbosszulja önmagát. Ha egy kicsit engedünk neki, erőre kap és minden gátat elsodor.

Olyan ez, mint mikor a májcirrózisban szenvedő alkoholistanak azt hagyja meg az orvos, hogy ne fogyasszon több alkoholt, de aki úgy gondolja, hogy elég, ha a hétköznapi napokon nem iszik, de társaságban, ünnepeken mégis csak elfogyaszthat egy-két pohár bort. Az ilyen ember egy idő után már nem fog tudni ellenállni a kísértésnek, s pár hét leforgása alatt ugyanúgy fog inni, mint annak előtte, vagy még jobban.

Pál apostol azt mondja: gyökeres megoldásra van szükségünk ahhoz, hogy életünk legyen. Természetesen mi jól tudjuk, hogy a test cselekedeteinek megöklése reménytelen vállalkozás. Hiszen testünk mindig hajlamos arra, hogy akaratunkat hatalma alá vonja, s lassan oda jussunk, hogy már nem ő szolgál nekünk, hanem mi szolgálunk neki. Lustasága, önzése, kényelemszeretete, hiúsága gyakran meghiúsítja a lélek hitből fakadó jó kezdeményezéseit. Milyen sokszor határoztuk már el, hogy ezt vagy azt ezentúl másképpen teszünk, hogy magatartásunkat megváltoztatjuk, hogy megromlott embertársi viszonyainkat rendbe tesszük. Előbb-utóbb azonban rá kellett döbbernünk, hogy önmagunkban és önmagunktól képtelenek vagyunk a változásra.

Mi tehát a megoldás?

II.

A megoldás a pünkösdi csoda, Isten Szentlelkének ereje és vezetése.

Pál apostol egy másik helyen így fogalmaz: „szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos istentiszteleteket. És ne szabjátok magatokat e világhoz...” (Róm 12,1–2) Ugyanarról a radikális megoldásról van szó: teljesen elszakadok a gonosztól és Krisztushoz ragaszkodom. És itt e második megállapításon van a hangsúly. Akkor tudok megszabadulni a gonosztól, akkor tudom megöklölni a test cselekedeteit magamban, ha teljesen átadom magam Krisztusnak. Aki őszintén teszi le életét Krisztus elé, abból Isten Lelke kiszorít mindent, ami idegen Tőle. Megtisztítja gondolatainkat és fantáziánkat; testünk sem lesz már visszahúzó erővé, hanem Isten tiszteletére használhatjuk.

Aki maga akar rendet teremteni az életében, annak tehetetlen vergődés lesz az osztályrésze, élet helyett halál. Mint mikor valaki a mocsárban ingoványos talajra lép. Minél inkább próbálja kiszabadítani egyik lábát, annál mélyebbre süllyed a másik. Márpedig a mocsárban csak az nem lép ingoványos talajra, aki nagyon jól ismeri azt. Ahhoz,

hogy keresztül tudjunk menni rajta, hogy célt érzünk, szükségünk van vezetőre. Olyanra, aki tudja, hogy hova kell lépni, hogy hol lel szilárd talajra a láb. Azonban mit sem ér egy jó vezető, ha nem bízunk rá magunkat teljes mértékben, ha okoskodunk, ha mi akarjuk megmondani neki – homályos iskolai elméleti tudásunkat felidézve –, hogy mit kell tenni és merre kell menni.

„Mert akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai” – Isten Lelkének vezetése adott, ő kiönti Lelkét minden testre, hogy mi testünket odaszánjuk az istentiszteletre. Ha az marad a mérték, hogy mit tesznek mások, hogy hogyan élnek, hogyan gazdagodnak meg, hogy hogyan kaparintják magukhoz a hatalmat, hogyan irányítanak, hogyan tiporják le az útjukba kerülőket, akkor nem a Szentlélek vezérel bennünket, hanem a közvélemény, a közhangulat, a divat, a nemzeti érzés, egy-egy populista, szemfényvesztő politikus.

A Lélek szabadít meg a test rabszolgaságából és attól a rettegéstől, hogy Isten akaratát keresve és követve valamiről lemaradtunk, valamit elmulasztottunk, hogy nagy lehetőségeket elszalasztottunk, hogy feladtuk kényelmünket, szabadságunkat, önállóságunkat. A Lélek szabadít meg a félelemtől, hogy most már önmegtartóztató életet kell élnünk és másokéért fölöslegesen kell energiát pocsékolnunk.

Küldetésünket akkor fogjuk tudni betölteni, ha a Lélek vezérel: a fiúság Lelke. A fiúság Lelke arról beszél, hogy mi Istennek nem rabszolgái vagyunk, akik félelemből engedelmeskednek, hanem gyermekei, akik szeretetből szolgálnak. Ő nem rettegett rabszolgatartó, hanem kegyelmes és szerető édes Atya.

Két rabszolgatartóról, kiknek birtokaik szomszédosak voltak; jegyezték fel a következő történetet. Az egyik keményen bánt elvadult és sokszor engedetlen rabszolgáival. Naponta megostoroztatta őket, ha nem úgy mozogtak, ahogy ő azt megkívánta, megvonta a fejadagjukat, ha nem dolgoztak elvárásai szerint. Azonban minden keménysége ellenére sem sikerült olyan eredményeket elérnie, olyan termést bétakarítania, mint a szomszédjának, aki mindig emberi hangon szólt engedelmes, tiszta, ápolt rabszolgáihoz. Egy nap az első rabszolgatartó ajánlatot tett szomszédjának: cserélnék el rabszolgáikat, hisz engedelmes, jó rabszolgákkal könnyű jobb eredményeket elérni, de próbálná csak meg az ő engedetlen, elvadult szolgáival. A szomszéd ráállt az ajánlatra. Néhány hét múlva meglepődve tapasztalta a szigorú, kegyetlen rabszolgatartó, hogy szomszédja engedelmes, jó rabszolgáinak megváltozott a magatartása. Bizonytalanná váltak, elpárolgott kezdeményező készségük, kámforként tűnt el engedelmességük. Ezzel szemben az engedetlen rabszolgákból a másik rabszolgatartó keze alatt engedelmes és jó rabszolgák lettek.

Azt hiszem, hogy mindnyájan értjük, hogy mi az üzenete ennek a történetnek. Félelemből sohasem születik semmi jó, a szeretet viszont mindent újjá tesz. Aki megérzi Isten iránta való szeretetét, az nem tehet mást, mint az a rabszolga, akit ura felszabadít, s azt mondja neki, mától kezdve oda mész, ahová akarsz, azt teszel, amit akarsz; s erre a rabszolga így válaszol: „Ha oda mehetek, ahova akarok, azt tehetek, amit akarok, akkor én hálából itt akarok maradni és neked akarok szolgálni.”

Isten nemcsak felszabadít bennünket, de fiává is fogad. És ebben van a mi nagy lehetőségünk: „Mert nem kaptatok szolgaság lelkét ismét a félelemre, hanem a fiúságnak Lelkét kaptátok, aki által kiálltjuk: Abbá, Atyám!” Isten Szentlelke érteti meg velünk, hogy mi az ő fiai (örökösei) vagyunk, akik rettegés és félelem nélkül tekinthetünk rá, szólíthatjuk meg Őt, engedelmeskedhetünk Neki. Ez a Lélek ad erőt; hogy testünk cselekedeteit megölköljük, hogy Lélek szerint járjunk, hogy Krisztus által életet nyerjünk. Ámen.

Az igazság Lelke

Alapige: János 14,16–17

Bibliolvasás: Apostolok Cselekedetei 2,1–11

1. A tanítványok mindig örömmel hallgatták Jézus szavait. Nem is volt számukra nagyobb öröm, mint ott ülni Mesterük lábainál, szívüket kitárni az élet beszéde előtt. Megérezték azt, amit mindnyájuk nevében Péter apostol így fejezett ki: „Örök életnek beszéde van tenálad.” (Jn 6,68) De eljött az idő, amikor Jézus beszéde szomorúságot okozott számukra. Ez akkor történt, amikor Jézus búcsúzott tanítványaitól. Elhagyni készült övét. „Elmegyek” – mondotta az Úr. A tanítványok úgy érezték, hogy létezésük alapja vétezik el tőlük Jézus eltávozásával. Annyira eggyé lettek Krisztussal, hogy életüket el sem tudták képzelni Nélküle. Többről van itt szó, mint a nagyon szeretett szülő, hitves, testvér, vagy gyermek eltávozásáról. Mert ha ezek eltávozása gyógyíthatatlan sebet is üt, élni azért csak lehet nélkülük is. Ám Krisztus eltávozása a tanítványok számára az élet lehetőségének elvesztését jelentette. Ők olyan viszonyban voltak, mint szőlővessző a tőkével: általa éltek. S ha a tőke elvétezik, hogyan élne a szőlővessző tovább? Jézus kijelentésére a tanítványok úgy érezhették, hogy halálra vannak ítélve.

Jézus meglátta a tanítványok kétségbeesését, és mint már annyiszor, könyörületes-ségre indult irántuk. A szeretet szavával szólt hozzájuk: „*ÉN* kérem az *Atyát*, és más vigasztalót ad néktek.” „*ÉN*” – a tanítványok számára nagyon sokat jelentett ez a szó. Tudták, hogy kicsoda Jézus. Tudták: Ő Isten Fia. A szerelmes Fiú, akiben az Atyának kedve telik, gyönyörködik Benne, mert a Fiú alázatos és engedelmes – mindhalálig. Ismerték Jézus hatalmát, erejét, hűségét, szeretetét. *ÉN* – és ti tudjátok, ki vagyok *ÉN* – kérem az Atyát. Az Atyát is ismeritek, hiszen megmutattam néktek. Az Atya szíve nyitva áll a Fiú kérése előtt. Meghallgatja és teljesíti a Fiú kérését. Ha Jézus azt mondja: *ÉN* kérem az Atyát, ez azt jelenti, hogy kérése biztosan meghallgatásra talál. Amit Ő kér, afelől biztosak lehetünk! *Az Atya más vigasztalót ad nektek.* Amíg veletek voltam, én voltam a ti vigasztalótok, ha elmegyek, kérésemre az Atya más Vigasztalót küld. Ő ugyanazt fogja végezni közöttetek, amit én végeztem. Nem lesz kisebb nálam. Hatalma, ereje az én hatalmam és erőm. Titeket semmi veszteség nem fog érni. Akit az Atya fog küldeni nektek, az éppen úgy oltalmaz, megvéd és megtart, amiképpen én oltalmaztalak, védtelek és megtartottalak titeket.

2. Ez a más Vigasztaló, akit Jézus megígért a tanítványainak, a Szentlélek Isten. Jézus őt az Igazság Lelkének nevezi. Az „igazság lelke” jelző Szentlélek kérlelhetetlenségét mutatja. Egészen mélyre hatol, és éppen azáltal gyógyít, hogy felfedi a szív legrejtettebb bűneit is. Az Igazság Lelke nemcsak a világ bűneit leplezi le, hanem a személyes bűnöket is. A bűnre nemcsak mint egyetemes valóságra mutat rá, hanem felmutatja az egyén személyi bűneit is. Éppen ezért a világ őt be nem fogadhatja. A világ nem tudja elviselni azt, aki ellene szól, aki leleplezi a bűnt. A világ csak azt képes befogadni, aki helyesli, igazolja őt. A világ Jézus Krisztust sem tudta befogadni, mert befogadása által elismerte volna bűnös voltát, Jézus ítéletének jogosságát. A világnak nem kellett Jézus, mert Jézus jelenléte a világban a bűn jelenlétét hirdeti, amiről pedig a világ nem akar tudomást szerezni. Éppen ezért nem tudja a világ befogadni az Igazság Lelkét sem.

Az Igazság Lelkét csak a tanítványok fogadhatják be, mert ők képesek a bűn felismerésére, megbánására, a megtérésre. Erre csak a tanítványok képesek, akik felismerik magukban a bűn valóságát, akik engedik, hogy a Lélek felszínre hozza minden gyarlóságát.

gukat, akik alázatosan el tudják fogadni az ítéletet, akik tudják, hogy a betegség felfedezése nélkül nincs gyógyulás.

Jézus a Vigasztalót kizárólag csak a tanítványoknak ígéri. Azoknak, akik Őbenne maradnak, akik Őbenne hisznek, akik hajlandók követni Őt a kereszthordozás útján, akik engedelmeskednek az Ő parancsszavának. Természetesen nem csupán az első tanítványoknak ígéri Jézus az Igazság Lelkét, hanem a mindenkori tanítványoknak is. De csak a tanítványoknak. Miért? Mert a Szentlélek ajándéka csak azoké, „akik megkeresztelkedtek a Jézus Krisztus nevében, a bűnöknek bocsánatára”, akik bűneikből Őhozza térnek.

3. Az első pünkösdkor Jézus ígérete teljesedett be. Amikor a pünkösöd napja eljött, amikor a tanítványok egy akarral együtt voltak, kitöltetett reájuk Istennek Szent Lelke; ahogyan azt az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv 2. fejezetében olvassuk. Az Atya valóban meghallgatta a Fiú kérését, és elküldte a tanítványokra a Vigasztaló Igazság Lelkét. Ők befogadták, elfogadták ítéletét és újjászülettek általa. De nem csak ők, hanem mindazok, akik az ő bizonyágtételükre tanítványok lettek. Az első napon mintegy háromezer ember lett tanítvánnyá, akik éppen úgy, mint az első tanítványok, megtérésük után vették a Szentlélek ajándékát. Minden pünkösöd ünnepén erre emlékezünk. De többet is teszünk ennél. Megértjük, hogy Jézus ígérete nekünk is szólt, és rajtunk is beteljesedett. Nem ma teljesedik be, hanem már rég beteljesedett rajtunk, akkor, amikor Jézus tanítványai lettünk. Az Igazság Lelke bennünk is lakozást vett, nekünk is vigasztalónkká lett, bennünk van, és mindaddig bennünk is marad, amíg mi Krisztusban maradunk. Ha megszűnünk tanítványokká lenni, elvétetik tőlünk Isten Szent Lelke. Isten azért adta ezt az ünnepet, hogy az evangélium hallgatása, az úri szent vacsorával való élés által erősödjön a mi tanítványi mivoltunk, hogy a Vigasztaló Szent Lélek mindörökké bennünk maradjon. Ámen.

Visky János

Kolozsvár – Bulgária-telep

Isten szerelme kitöltetett

Alapige: Róma 5,5

Bibliolvasás: 1Korinthus 13,1–13

A mennyei lélekáradás ünnepe ez. Pünkösdkor az ég teljesen leköltözött a földre és Szentlélek formájában szétáradt azokra, akik epekedve yárták. Pünkösdkor fölmerül a kérdés: tulajdonképpen kicsoda a Szentlélek? No, de ilyenkor ne kezdjünk elméleti fejtegetésbe, elvont filozofálgatásba arról, hogy kicsoda a Szentlélek.

Az első pünkösdkor Péter apostol sem azzal állt elő, hogy elmondja, kicsoda a Szentlélek. Péter apostol pünkösdi ígehirdetése tényszerű feltárása volt annak, ami a Szentlélek eljövetelekor történt. Pünkösdkor tehát az kerül közel a Szentlélek titkához, aki engedi, hogy vele is megtörténjen az, ami megtörtént Saulussal a damaszkuszi úton. Pál apostol így fogalmaz egy másik levelében: „Megragadott engem is.” Megragadott azért, hogy kitöltse az Ő szerelmét az én szívembe is a Szentlélek által. Az ujjongó öröm kitörésével kiált fel Pál apostol a Róma 5,5-ben. Mint a szerelmes, aki egy hirtelen fellángolás pillanatában átérzi, hogy a szerelem tüzes nyila szíven találta, s kivirul benne valami. Ez a túláradó öröm úgy tör elő hirtelen Pál apostol szívéből, a Szentlélekkel való beteljesedése nyomán, ahogy a mélyre fúró szondák nyomán sisteregve tör elő a köolaj.

Péter is átélte ezt a csodát, aki azt mondja apostoli levelében, hogy kimondhatatlan dicsőült örömmel örvendeztek ti is, mert elértétek hitetek célját, lelketek üdvösségét. Ez a kísérelése a Szentlélek kitöltésének.

Azt mondja itt Pál apostol: „Isten szerelme kitöltetett a mi szívünkbe.” A töltés mindig felülről indul az alatta levő üres edénybe. Vannak pillanatok a hétköznapi életünkben is, amikor nagyon fontos vigyázni a kitöltött folyadék minden cseppjére. Autósok, emlékszünk a benzinkrízis idejére, mennyire vigyáztunk a benzin minden cseppjére. Mert akkor, amikor kevés volt, nagyon értékes lett az a kevés. Isten szerelme kitöltötte a mi szívünkbe – mondja az apostol. Miért volt erre szükség? Mert üres volt a szív!

Ó, de sokszor éltük már át a szív ürességének a nyomorúságát. Nem tudom, te milyen szívvel érkezél ma ide, kedves testvérem? Lehet, azzal a gondolattal: pünkösöd van, el kell menni a templomba. Lám, még ez az egyszerű gondolat sem jutott eszébe sok embernek, még ma sem. Hányan eszébe sem jut, hogy amikor Isten ki akarja tölteni Szentlelkét a szerelemre éhes emberi szívbe, akkor oda kellene vinni ezt az üres edényt, és kérni kellene: töltsd meg, Uram, mert ismét megüresedett! A hétköznapi túlekedésében megint elszivárgott valahol, titokzatos repedéseken át a mennyei tartalom. Milyen fájdalmas megállapítani a háziasszonynak, amikor be megy a kamrába: üres a polc, nincs miből főzni. Nyitja a szekrényt, hogy menjen vásárolni, de üres a házi kassza. Nincs miből megtölteni a megüresedett edényeket. Fájdalmas az ilyen hétköznapi érzés.

De még rettenetesebb az, amikor annyira meg tud üresedni a szív, hogy kong. Hiába áll eléd a gyermeked, s érzed, hogy több türelmet és több kedvességet vár, te már nem tudsz adni. Vár a társad, több megértést, több odafigyelést, néha egy simogató mozdulatot, és te már nem tudsz adni. Hányszor könnyesek a szemek emiatt. Hányszor szakadnak meg az emberi kapcsolatok emiatt. Hány társas élet jut társtalanságra emiatt. Mert üresen kong a szív.

Váci Mihály mondta a *Valami nincs sehhol* című döbbenetes versében: „Jóllakhatsz fulladásig a gyönyörökkel, ha életedből hiányzik valami. Hiába vágysz az emberi teljességre, mert az emberből hiányzik valami. Hiába reménykedsz a megváltó egészben, mert az egészből hiányzik valami.”

Igen, ezért kell eljutnod ma, pünkösöd szent ünnepén erre a nagy felismerésre: Uram, az én életem egészéből hiányzik valami. Templomos vagyok már, talán a Bibliát is rendszeresen olvasó, minden este a Miatyánkot eldaráló, gépiesen imádkozó ember vagyok már, de még mindig hiányzik az egészből valami. S ezért jöttem ide, hogy megtörténjen az, amit Pál ilyen kirobbanó örömmel fogalmaz meg alapigénkben: „Kitöltetett az Isten szerelme a mi szívünkbe!” Ez a pünkösöd csodája.

Meg lehet-e magyarázni azt, mi történik egy ifjú szívében, amikor szerelmes lesz? Ezt csak átélni lehet. Az átélés nyomán kitágul a szem, megpirosodik az orca, szent remegés vesz erőt azon, akire kitöltetik ez az érzés. Egy szent izgalom lesz úrrá a korábban közönyös és érzéketlen lelken. Ilyenkor új dal fakad a szívben, ez a dal fölerősödik az ajkakon, s világgá kiáltódik. Ekkor tényleg észre lehet venni, hogy megtörtént a pünkösöd csodája.

Pál apostol azért beszél itt ilyen ujjongó örömmel, mert ő egy megajándékozott ember lett a többi keresztyénekkel együtt.

Ez a pünkösöd történetének a lényege: a Szentlélek ajándéka adatott nekünk. Azt mondja Jézus a tanítványoknak: vesztek erőt. Miért vehettek erőt az apostolok? Mert adatott nekik. Azt mondja Péter pünkösdkor a több ezres jeruzsálemi tömegnek: Térjetekek meg, keresztelkedjetekek a bűnöknek bocsánatára, azaz forduljatek teljes szívetekkel Istenhez, szabaduljatek meg minden bűnötöktől, nyerjetek rá teljes bocsánatot, és

akkor veszitek a Szentlélek ajándékát. Miért nem veszi sok ember ezt az ajándékot? Mert üres szívével nem fordul teljesen Istenhez.

Amikor már megutálsz üres önmagadat, amikor megelégtelted azt, hogy életed ürességét holmi álpótlékokkal, kábítószerrel, alkohollal, cigarettával, szexualitással és egyebekkel töltsd meg, akkor azt mondd: Uram, elegendem volt ezekből. Most már jövök, és kérem a te Szentleked ajándékát!

Jézus azt mondja: Ha ti, földi atyák, tudtok jó ajándékokat adni a ti gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok Szentleket, ha kéritek Tőle. Kérted-e már a Szentlélek ajándékát? Sok mindent kértél: kenyeret, pénzt, egészséget, sikert, hírnevet stb., de a Szentlélek ajándékát kérted-e már igazán? Uram, tüzet adj a szívembe, mert rideg jégpáncél takarja azt! Ezért hidegültem el rég a társamtól. Kérted-e már a Szentlélek tüzeit annak érdekében, hogy a közönynek ez a páncélja föloldódjon? Itt az alkalom: ha eddig nem kérted teljes lényed odaszánásával, akkor kérd most, s megkapod!

Ajándék, ami kitöltetett már. Múlt időben fogalmaz az apostol. Elküldetett a sok-sok várakozó szívbe a Szentlélek ajándéka. Kitöltetett! S azok, akikbe kitöltetett, megmámorosodtak. Ezek a földhöz tapadt emberek megteltek „Isten-szerelemmel” (Ady). Csak az ég szerelmesei boldogok a földön. Csak az ég jegyesei járnak-kelek úgy ebben a világban, mint akik szárnyakat kaptak, amikor eljegyeztettek a Krisztusnak a Szentlélek által. Az Isten-szerelem úgy sugárzik belőlük, ahogyan ez az apostoloknál történt.

Mi úgy ismerjük az evangéliumok utáni könyvet a Szentírásból, hogy az Apostolok Cselekedetei, holott helyesebben fogalmazva úgy kellene elnevezni ezt a könyvet, hogy a Szentlélek cselekedeteiről szóló könyv.

Egy íráskutató így fogalmazott: Az Apostolok Cselekedetei könyve végére oda kellene írni, mint egy folytatásos film egyes részeinek végére: „Folytatása következik!” Miért? Mert következett. A pünkösöd ugyanis nem egy lezárt folyamat. Ami elkezdődött akkor, az ma is folytatódik, ha megtelsz Isten-szerelemmel. Akkor a mennyei öröm belőled is kisugárzik.

Olyan ez, mint amikor a gazda a hideg és sötét lakásba hazaérkezve, azonnal fényt és tüzet gyújt. Ha később megérkezik egy fáradt vándor az éjszaka sötétjéből, már egy kivilágított és meleg lakásban lehet őt fogadni. Vajon ilyen-é a te életed? Vagy sötétség tántorgol lelked ablakain, ridegség árad ki belőled? Akkor ne csodálkozz, ha nem jönnek hozzád az emberek! Ne csodálkozz, ha magányos maradtál!

Mit jelent a Szentlélek kitöltése? Azt jelenti: eljön ez a mennyei gazda. Világosságot gyújt, mert rákapcsolja földi létedet a mennyei fényforrásra, és utána meleget készít a te szívedben, hogy otthonossá, vonzóvá legyen életed a gyermekeidnek, a barátaidnak, a szomszédaidnak. Ezért mondja Jézus: Elküldöm hozzátok a Pártfogót, a Vigasztalót, az Ügyvivőt, hogy soha ne legyetek magatokra, hogy ne legyetek árvák.

Vajon ilyen-e a te életed? Ha nem, akkor kérd, mert megadatik neked a Szentlélek ajándéka.

Egyszer egy kisfiút vallásórán megkérdeztek, hogy mi a Szentlélek. Hát, bizony, fogas kérdés. Különösen egy gyermeknek. Vajon, mit tudnál erre válaszolni? A gyermek egyszerűen oldotta meg a kérdést. Azt mondta: olyasmi a Szentlélek, mint a benzín a kocsinkban. Az hozza mozgásba a keresztyénséget. Igen, a Szentlélek egy mennyei tűz, amely mozgásba hozza az eddig tehetetlenségbe roskadt életedet. Nem tudtál elmenni bocsánatot kérni? Ha kapod a Szentlélek mennyei energiáját, el tudsz menni ezután. Nem tudtál eddig elmenni egy beteghez? Most mozgásba hoz a Szentlélek és képessé tesz erre a szolgálatra. Nem tudtál önzetlenül megalázkodva segíteni valakin? Mozgásba hoz a Szentlélek és el tudsz menni ezután.

Ha egy dugattyú a motorban felmondja a szolgálatot, akkor részleges motorteljesítménnyel nem lehet fölkapaszkodni a magas hegyen, különösen megrakott teherrel. Hány ember nekiindul az élet nagy emelkedőjének, megrakodva sok teherrel, és csodálkozik, miért nem bír továbbmenni, miért ragad le. Azért, mert nem működik teljes kapacitással lelkének motorja, mert hiányzik a Szentlélek hajtóereje belőle.

Azért kell jönnie Isten Szentlelkének, hogy tudj teljes kapacitással beállni Isten szolgálatába, hogy teljes erőbedobással tudj megmászni minden nagy hegyet és ezután minden teherhordozásra képes légy.

Ez történt a tanítványokkal pünkösöd után. Egy mérföld helyett önként el tudtak menni kettőre. Isten nemcsak holmi áldást akar adni a Szentlélek nyomán, hanem magát a Szentlelket akarja adni. Önmagát, egész lényét adta a keresztre.

Ha egy autóst megkérdeznénk: mit akarsz inkább, egy kanna benzint, vagy magát a benzinkutat, nyilván mindenki a benzinkutat kérné. Mert hamar elfogy az a kanna benzin, de egy egész benzinkút talán egy életre elég. Isten Szentlelke ilyen hatalmas forrás, ami folyamatosan biztosítja az Isten szolgálatában való előrehaladást, a teherhordozást, az üdvösségre koncentrált életet. Ahhoz, hogy megkapd ezt az ajándékot a maga teljességében, neked is teljes lényedet kell odaadni. Nemcsak fölkinálni, nemcsak ígérni. Mert amíg csak a kezdedben szorongatod az ajándékot, amit másnak készítettél, de nem engeded el és nem adod oda, addig a másik nem lesz megajándékozott, s addig a másik nem tud örülni. Mi lenne, ha Isten csak ígérné neked az ő ajándékát s közben nem adná? Ó, hányszor ezt teszed te Istennel, a társaddal, a gyermekeddel! Ígéred egész lényedet, s nem adod. Pedig, ha megtennéd, nagy öröm lenne e fölött a mennyben.

Az ilyen emberekre mondja aztán Jézus, hogy élő víznek folyamai ömlenek belőle. Nemcsak csordogál hébe-hóba egy kis öröm.

Szeretnéd, hogy ennyire túlsorduló ajándékban részesülj állandóan? Hát, akkor kérd el a Szentlélek ajándékát! Ha megkapod, akkor beteljesül az, amit így fogalmazott Ágoston a 4. századi imádságában: „Lélegezz bennem, Szentlélek, hogy szentül gondolkozzam. Vezess, engem, Szentlélek, hogy szentül cselekedjem. Vonj, engem, Szentlélek, hogy szentül szeressek. Erősíts, engem, Szentlélek, hogy; ami szent, arra vigyázzak. Őrizz, engem, Szentlélek, hogy soha el ne vesszek!” Ámen.

Zsigmond József

Nagyvárad

Az egyszemélyes pünkösöd

Alapige: Apostolok Cselekedetei 9,17

Bibliolvasás: Apostolok Cselekedetei 9,1–6

A pünkösdi Lélek befogadására való felkészülés „szabályát” a mennybemenetel előtt köti az Úr Krisztus tanítványai szívére. E lelki regula lényege: együtt várakoztatok, amíg számotokra eljön a vigasztalásnak ama Lelke! Az első pünkösöd jeruzsálemi eseményora arról győz meg minket, Isten Lelkének mai várományosait, hogy e mennyei erő ott töltet ki és viszi véghez megújító csodáit, ahol az emberek együvé tudnak gyűlni és késznek mutatkoznak arra, hogy Isten eme hatalma, Lelke számára helyet kínáljanak fel életükben.

Lehet-e pünkösöd másként életünkben? – kérdezzük ezek után. Mai első bibliolvasásunk s annak egyenes folytatása, ünnepi alapigénk most mégis arra figyelmeztet, hogy a Lélek Ura olykor-olykor mégis kegyelmes kivételt tesz a tétvegen járó emberrel s az egyszemélyes pünkösöd ajándékával lepi meg érdemtelen életét.

De lássuk, miként lehetséges ez?

I.

Ma a Szentírás lapjairól olyan valaki lép színre, akit a bibliáolvásó gyülekezet jól ismer. Büszke arra, hogy az atyák hitének hordozója s neve azonos Izráel első királyának, Saulnak a nevével. Az atyák hagyományának megőrzését sem akárkitől tanulta, de Jeruzsálem első számú írásmagyarázójától, Gamálieltől. Élete lényegét ma így összegezzük: *ő az Úrnak tegnapban munkálkodó szolgája!* De miközben atyái hitének rabja, hályogossá vált lelki látásával nem ismeri fel, hogy ez a szabadító Úr *a jelenben is* cselekvő Isten, és már vannak e világban – s nem is kevesen –, akik meglátták és felismerték ama Názáretinek nevezett Jézusban a jelen világban is csodálatosan munkálkodó Istent. Saul életének nagy tévedése – túl e vakságon, hogy hadat indít, s tüzzel-vassal küzd mindazok ellen, akik a keresztre feszített Úrban s annak feltámadásában Isten szabadító kegyelmét ismerik fel és hirdetik.

Hol az esélye és a reménye annak, hogy ez a vakbuzgó írástudó tanítvány valaha is a tisztánlátás gyermeke lehet? De – bármennyire különösen hangzik – ugyanez a kérdés feszít bennünket is! Kitaposott, jól bejárat életutakon futnak napjaink. Szokásaink mint láthatatlan, de alig leoldható belső bilincsek naponta gátolnak meg abban, hogy új lelki látás birtokosaiként magasba tekintő szível folytassuk tegnap zátonyra futott életünket. Emberi mértékkel mérve magunk s e világ esélyeit az Isten által kívánt életre – azt mondhatjuk: ezek az esélyek semmivel sem biztatóbbak, mint Sauluséi egykoron. Nem tud az ember és nem tud a világ mennyei esélyt nyerni arra, hogy Isten Lelke – mint erő és iránytű egyben – kívánatos fordulatot nyerjen magának. Ma – az ünnep ellenére – talán ugyanazzal a szívvél és indulattal keltünk fel, mint bármely más napján az életünknek.

Saul esélyt sem ad magának, hisz Damaszkusz felé tart, hogy őt is bilincsbe verje azokat, kik lélekben már szabadok.

II.

S amikor az ember a legbiztosabb dolgában s a jelek is azt mutatják, hogy ura és kovácsa sorsának, akkor lép közbe a fel nem ismert Úr és teszi egyértelművé a magabiztos ember, Saul, de bármelyikünk életében, hogy a döntő szó az övé, az élet Uráé.

A történet jól ismert. Saul a számon kérő isteni szóra erejét veszítve hull a porba s elérkezik ahhoz a kérdéshez, amelyre minden eddigi tudománya s igyekezete ellenére magától nem érkezett el: Uram! Mit kívánsz, hogy cselekedjem?

Isten személyes pünkösdünket előkészítő nagy beavatkozása, hogy utunkba áll, porba sújt s arra kényszerít, hogy tanácstalanná válva ugyanazt kérdezzük ettől az Úrtól, amit Saul kérdez: Mit kell ezután cselekednem? Akkor ő sem, s bizonyára mi sem gondoljuk, hogy ez már a pünkösdi Lélek vételének Istentől számunkra előkészített kegyelmes mozzanata.

A Jézustól búcsúzó tanítványok rájuk szabott isteni útbaigazítást kapnak: együtt várjátok a Lélek ajándékát, a térdre kényszerített Saul ugyancsak személyre szabott jézusi eligazítást nyer: menj be Damaszkuszba – immár nem mint győző, hanem mint legyőzött – s várd meg, hogy életed tovább formáljam!

És mit tehet a legyőzött ember, elismeri vereségét Urával szemben, s mint testileg-lelkileg vezetésre szoruló nyomorult földi lélek, hagyja magát vitetni Damaszkusz Egyesenes utcája s az Isten megújító kegyelme felé.

Akkor van reménységünk a pünkösdi újjászülető erejében megfürödni, ha a lefegyverzett Saul módjára engedjük, hogy Isten határozza meg további útirányunkat, a mindazt, ami javunkra szolgál. Ne essünk azért kétségbe életutunk során, ha olykor-olykor legyő-

zetünk, mert ez a vereség jele lehet Isten érkező pünkösdjének, Lelke uralma győzelmének életünkben.

III.

A lelki váltásra ítélt ember életében mindig történik valami szemmel látható, kézzel fogható, és valami, szavakkal alig elmondható dolog. Ez mai igénkből is tisztán kiviláglik.

Ott kuporog Saul az Egyenes utca egyik házának szobájában. Nem lát, étket nem vesz magához. Testében-lelkében tehetetlen. Olyan, mint a szülői ölelésre utalt gyermek, aki e nélkül a gondoskodás nélkül a halál révét érezheti közeledni magához. De nyílik az ajtó, s belép rajta Ananiás, a megbízott tanítvány. Testi közelségbe kerül a legyőzött ember azzal, aki ennek a feltámadott Úrnak szolgája és szószólója. Sokszor egyetlen szó, nem várt megszólítás is világokat dönt le bennünk és épít fel valami egészen mást, valami újat. Ananiás azt mondja: Atyámfia! – azaz testvérem! Ugyancsak elgondolkoznánk, ha holnap reggel régi ellenlábásunk, haragosunk vagy minket messze elkerülő szomszédunk azt mondaná: Testvérem! Így csak az tud szólni, akiben már megtisztult a látás, és aki a másik emberben meglátja, felismeri és elfogadja, hogy az neki a Krisztus véérért „test-vére”. Ananiás – érezzük, hogy már a pünkösöd megvilágosító Lelkének szelíd hordozója. Kipróbálhatjuk akár mi is – még ma, hogy Ananiás módjára elfelejtsük a másik ember sauli tetteit s nem csak szájjal, de Isten Lelke erejével így nevezzük őt: Testvérem! Hogy áhítoznak erre a világban az emberek! Lehet, hogy mi is!

A szavakkal elmondható dolgok után azonban – s ez legalább olyan fontos – látatlanul, minden külső jel nélkül, de következményeiből megítélhetően *adatik* a legyőzött ember számára az a mennyei jó, amely nélkül az élete külsőleg talán csillogott, de belül koldus-élet volt. *Adatik Isten Szentlelke.*

Ahol utolér bennünket Isten véghetetlen, megbocsátó szeretete, ott ajándéka sem marad el. Megtörténik az egyszemélyes pünkösöd.

Ez az Isten jószágától kormányzott folyamat. Lelke birtokába jutni – olyan titokzatos mozzanata az emberi életnek, amit semmilyen ember alkotta műszerrel nem lehet tetten érni. De ami azután történik a Lélek ajándékában részesült emberi élettel, az már szemmel látható, füllel hallható és szívvel megérthető cselekedetekben ölt testet. Melyek ezek a cselekedetek?

Elfogadja Jézus Krisztus vérének ajándékát, a bűnbocsánatot! Hagyja magát ennek az Úrnak nyája közé számláltatni! Megkeresztelkedik! Hisz a jelenben is hatalmasan munkálkodó Istenben!

És tudjuk, hogy miután szemének hályogja is, mint pikkelyek lehullottak, egyetlen dolgot tehet: Elmenni azokhoz, akikre tegnap még a fegyver erejével készült rátörni, hogy a megnyert Lélek hatalmával hirdesse: Ő erősebbnek bizonyult – ez az Úr –, mint minden ami hamis elszánásunk.

Úgy érezzük az írástudó tanítvány már sokszor hallott története nyomán, hogy bár lehet egyszemélyes pünkösödjé a Krisztustól utolért embernek – nekünk is –, de ez a pünkösöd akkor termi meg lelki gyümölcseit, ha azt szerte hirdetjük Isten gyülekezetében s a világban.

Adassék meg számunkra is ez az öröm, mint egykor Saulnak és a damaszkuszi gyülekezetnek. Ámen.

Prédikációk Szentháromság vasárnapjára

Gecző András
Csíkfalva

Te vagy a mi Atyánk, Megváltónk és Megszentelőnk!

Alapige: Ézsaiás 63,16
Bibliavetítés: Róma 9,1–12

Szentháromság vasárnapjára Isten kegyelméből az ideai Református Falinaptár által javasolt alapigét választottam. A fogság nyomorúságából nemrég szabadult Izráel bűnvalló imádságának része textusunk. Ez imádságot a bűnbánat, belátás mellett áthatja a Szentháromság Istenbe vetett feltétlen bizalom és feltétlen reménység érzése: Hiszen te vagy Atyánk, Megváltónk és Megszentelőnk.

A panasz-zsoltárok hangulatában Ábrahám utódai szomorúan emlékeznek ősatyjuk dicsőséges korszakára, ellentétben a jelen szívbe markoló magára maradt állapotával. Ráismerhetne-e Ábrahám a magasság atya, Isten szövetségese és áldáshordozója a házájukba ismeretlenül szinte idegenként hazatérő népben az Atya fiaira? A ma pártfogót nélkülöző napjaiban szívesen emlékeznek Ábrahámra, aki értesülve Lót rabságba eséséről, azonnal kiszabadította unokaöccsét a Szidim völgyi csatában. Mivel az otthonmaradottak is megfogytak, nem képviselnek egy olyan számottevő erőt, melyben meg lehetne kapaszkodni. Az évtizedek alatt elidegenedtek egymástól, nem is ismerik jóformán egymást. Életünk vándorútjain milyen nehéz nekünk is igazi barátokra találnunk, akik segítségünkre sietnének a bajokban. A költő őszinte vallomása napjainkban is aktualitással bír:

„Sem utódja, sem boldog őse,
Sem rokona, sem ismerőse
Nem vagyok senkinek,
Nem vagyok senkinek.”

Az újrakezdéshez Izráel fiainak szükségük volna a törzsi, vagy királysági keretekben megszervezett segítségnyújtásra. A jó királyok féltő gondoskodással pásztorták népüket. Igazi atyai gondoskodással siettek az árvák, bajba jutottak segítségére. A jelen helyzet szomorú jellemzését hallhatjuk: Izráel nem törődik velünk. Mi maradt a salamoni nagy birodalomból: egy határokkal felszabadult utódállamokból álló képződmény. Izráel fiait idegenként fogadják ősi földjükön. Körös-körül ellenséges népek övezik. Nincs aki felvállalhatná gondjaikat, mert mindannyian szegénységben élnek. Keserűen állapíthatjuk meg, hogy a nemtörődomség, cserbenhagyás modern korunk egyik jellemző tulajdonságává lépett elő. Hány meg hány édesapát, édesanyát ismerünk, akik szeretettel, áldozatvállalással felnevelték gyermekeiket, s öreg napjakra mégsem törődnek gyermekeikkel velük és magukra hagyják őket.

„Bizony az én népem ez, fiaim, nem tudnak meghazudtolni.” (Ézs 63,8) Erre a kijelentésre épül egy boldog felismerés: Hiszen te vagy a mi Atyánk. A szent Úr Isten, bár magasságban és szentségben lakozik, mégis megismeri, és törődik a bűn és bálványimádás miatt nem igazán fiakként viselkedő népével, és segítségükre siet. Ki törődik keze munkájával, teremtményeivel, ki egyedül gondviselő jó édesatyja a népnek, amikor már minden elhagy e világon? Az Atya Isten, akire reménnyel felnézhetünk, aki nem hagyja

el árva népét. Bár környezetünkben minden megváltozott, Ő mégis a régi maradt. Nála nincs változás, vagy változásnak árnyéka. Milyen jó, hogy a Teremtő botlásai, hűtlensége ellenére sem tagadja meg gyermekeit, segítségükre siet, felvállalja gondjaikat. A bűnbánatban tegyük fel szívünkben a malakiási kérdést: Ha én Atya vagyok, miért nem tisztelnek? (Mal 1,6)

Az Atya közösségében az Ő gyermekei megtalálják és megvallják Isten országa helyreállításának egyedüli lehetőségét, amikor ezt mondják: ősidőktől fogva Megváltónknak nevezünk. Isten népének a státusát csak az elküldött Megváltó állíthatja helyre. Örömmel olvashatjuk a „váltság gondolatát az Ótestamentumban”. A mózesi törvényekben az Úr, fiai szabadságának védelmében gondoskodott, hogy elszegényedése miatt csak ideig-óráig maradhatott a zsidó nép bármelyik fia rabszolgaságban. Egy olyan világrendben volt ez elrendelve, ahol milliók más országokban örökös szolgaságban maradtak életük végéig. Ugyanúgy kelt az Úr védelmére az atyák vérel szerzett örökségének, birtokainak. Az elidegenített földterületeket a nagy örömnep esztendejében vissza lehetett váltani. Így tekinthetünk az Úr Krisztusra, mint a legközelebbi rokonra, aki kiváltja a bűn szolgaságába jutott testvéreit, rokonait. Visszafogad Őérte a mi Atyánk, bár eltékoztuk Isten gyermekeinek méltóságát. E prófécia az egyetemes Megváltóra néz, aki az engesztelő áldozatot elvégző Főpap, és Áldozati Bárány is egyben, aki elveszi a világ bűneit. A kirekesztés helyett megnyitja szeretetével Isten országának kapuit a megvetettek, lenézettek előtt, mondván: „azok is Ábrahám fiai”. Bár elárultuk, megtagadtuk, nem ismerve meg Őt, Krisztus a kereszten is gyermekeinek tekint és imádkozik érettünk. A kereszti kínjaiban, bár könnyfátyol lepi be szemét, észreveszi Mária és János elárvultságát, s egymásra bizza őket, törődve velük. Jézus teljesítette az Atyától kapott megbízatását. A megújított szövetség által lehetünk mi Ábrahám, nem származás szerinti, hanem ígéret szerinti gyermekei. Tanulhatunk a mi Urunktól, aki az Atyától való teljes elhagyatásban is fel tudta ismerni hozzátartozóit és törődött velük. Aki megjárta a halál völgyét, hogy nekünk bűnbocsánatot szerezhessen, s Atyánkat kiengesztelje. Feltámadásakor a zárt ajtón is behatolt szereteteihez, hogy őket az igazi békeség és üdvösség ajándékában részesíthesse.

Bár „megszomorítottuk szent lelkét” (Ézs 63,10), Jézus többé nem akar magunkra hagyni, nem akar elszakadni tőlünk, s ezért pünkösdkor elküldte az igazi Vigasztalót, a Szentlelket, a Szentháromság harmadik személyét. Így az ige hirdetése által, és Szentlelkének ereje által gerjeszti fel szívünkben a hit adományát, hogy a hit gyermekei lehessünk mi is. Így erősödik meg belső emberünk. Míg az Atya Isten a mi teremtőnk, és gondviselőnk, a Fiú a mi megváltónk, a Szentlélek lesz a mi megszentelőnk. A Szentlélek igaz hit által Krisztusnak és minden jótéteményének részesévé lesz. Az árvák és özvegyek védelmezője. Ő az, aki megtanít imádkozni, hogy Istent Atyánkként szólíthassuk meg. Így szabadulunk meg nem csak a bűn terhétől, de a következménytől is. Ő meg tud változtatni bűnös természetünk ellenére, hogy új emberré válhassunk. Miért van szükség a megszentelődésünkre? Azért, mert az Úr a Lélek erejével szolgálatba akar állítani, újjáteremtve és megszentelve bennünket. Így leszünk Isten családjának tagjai és a lelki Izrael szabad polgárai. Amikor Igéje és Szentlelke által kijelenti nekünk magát, akkor nekünk is fel kell tennünk a kérdést: Mit tegyünk, atyámfiai, férfiak? Mi, akiket szintén elhívott, hogy átvegyük a Szentlélek ajándékát a szentek közösségében az Anyaszentegyházban. Elindít egymás felé szolgáló és közösséget vállaló szeretetben, Krisztushoz és egymáshoz kapcsolva minket, „hogy ne legyen meghasonlás a testben, hanem a tagok kölcsönösen gondoskodjanak egymásról. És ha szenved az egyik tag, vele együtt szenvedjen valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örüljön valamennyi. Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai.” (1Kor 12,25–27)

„Akiknek Isten az Atyjuk, azoknak az Egyház legyen Anyjuk, és pedig nemcsak a törvény alatt, hanem Krisztus eljövetele után is, amint arról Pál tanúskodik, ki azt mondja, hogy mi az új és mennyei Jeruzsálemnek vagyunk a fiai.” (Kálvin: *Institutio*. IV. könyv I.1.). Ámen.

Szakács Zoltán

Köröstárkány

Isten áldásainak népe

Alapige: 4Mózes 6,22–27

Bibliolvasás: 1Mózes 1,26–2,3

Kedves Testvéreim! Hányszor halljuk vagy éppen mondjuk: „Ó, hogy áldjon meg a ...”, aztán a méltatlankodó hang mellé nyomatéku sokszor még öklünket is meglengetjük. Így hadonásszuk egymás életére az áldás-átkot, bizonyítva ezzel azt, hogy már nem érezzük annak szükségét és komolyságát életünkben. Vajon tényleg ennyire hadilábon állnánk az áldásmondással?

Ma az Ószövetség legszebb és legünnepélyesebb áldását hallottuk Szentháromság vasárnapjának ünnepén. Hogy mi is az áldás? A héber ige jelentése szerint az isteni áldáson keresztül valósul meg az Istentől jövő üdvhozó erő a földön. A görög ige nyers fordítása pedig egyszerűen csak azt jelenti: jót mondani. Hol találkozunk legelőször az áldással? Isten már a teremtés legelején, mint teremtő és mint minden erőnek forrása megáldja a világot, benne a természetet, az állatokat és az embert. Isten áldása nélkül tehát a világ nem működik! Az élet és benne az emberi munka, csak az isteni áldások kíséretében lehet eredményes. Ezért volt fontos az ószövetségi ember számára Isten áldása. Az áldás azonban nem maradhat meg csupán önmagában, hanem továbbadásra kötelezi élvezőjét. Az Ábrahámnak adott ígéret is arról szól, hogy nemcsak ő lesz áldott, hanem utódai is és a vele érintkezésbe lévő népek is. A családfők pedig, akkor papok is lévén, valóban továbbadták a családban az isteni áldásokat. A századokkal később kialakult kultuszban az áldás fontos szerepet kap. A papok Isten szavának engedelmességgel áldják meg a népet, az ároni áldással. A zsidók számára ez a legszentebb áldás mind a mai napig. A zsinagógai istentisztelet végén elhangzó áldást a velencei zsidók például együtt mondták a rabbival, miközben kezeiket fiaik fejére tették, így adták tovább az áldást. Számtalan ilyen esetről olvashatunk a Bibliában. Talán a legismertebb Jákób esete, aki az atyai áldást fufanggal elveszi bátyjától és az isteni áldást is kieroszakolja a vele harcoló angyaltól. Isten áldása, amennyiben a nép az Isten útján jár, mindig népével van.

Vajon mi mennyire kívánjuk Isten áldását a mi életünkre? Fontosnak tartjuk-e saját életünkben, munkánkban, családuknban az Ő áldásának jelenlétét? Fontosnak tartjuk-e azt, hogy utódaink is részesüljenek benne? Tudjuk-e annyira becsülni, mint Jákób, vagy mint azok a bizonyos velencei zsidók? Becsüljük-e egyáltalán Isten áldásának erejét?

Alapigénk esetében eredeti, ősi zsidó áldásról van szó, az egy, örök, igaz Isten áldásáról. A keresztyének életében ez az áldás a Szentháromság Isten áldását jelenti. Az eredeti szövegben is háromszor szerepel az Úr neve. Kitűnik az is az áldásból, hogy a három személy háromféle módon fejti ki működését.

Az első személy, az Atya az, aki irgalmánál fogva összegyűjti az ő népet, a gyülekezetet és megáldja azt. A zsidók szerint ez az első sor Isten egységéről és Izrael népének egységéről szól, valamint Isten és Izrael egységéről is. Ez az, amit Isten mai népének is meg kell tanulnia. Az egység feltétlenül jelképezi az Istennel való közösségünket is. Ez a

gyülekezet is, amely itt van most a templomban, Istennek gyülekezete, éppen ezért nem pásztor nélkül való nyáj, nem szétszéledő és széthúzó tömeg, hanem egységes nép. Úgy kell tehát élnünk a világban, úgy kell viselkednünk, mint ezen egység megjelenítői és megvalósítói. Istennek népe közt nincs helye az egységet aláásó gyűlölködésnek; patvarkodásnak, széthúzásnak.

Az Atya Isten a nép megáldója anyagilag is. Ő az, aki teremtői jogánál fogva fenn tartja és igazgatja teremtményeinek jólétét a földi világban. A zsidó iratok közül az egyik (a Szifré) így ír erről: „áldjon meg téged pénzzel”. Ezt az áldást igényeljük leginkább. Ez után fut a mai ember és nem veszi észre, hogy e rohanás közben a pénz kezd zsarnokoskodni rajta. A pénz diktál a politikának, a sajtónak, a családoknak, az egyes embereknek. A pénz az előmozdítója, hátráltatója, mozgatója mindennek. Az emberi gyarlóság így változtatja betegséggé Isten áldását. A zsidó rabbik – ismerve az emberi természet gyarlóságát – ezt az áldást csak az isteni megőrzéssel együtt tudták emlegetni. „Áldjon meg téged vagyonnal, de őrizzen meg attól, hogy a vagyon rabszolgája légy” – szól a rabbik bölcsessége. A megőrzés tehát ebben az értelemben védelmet jelent a kísértéstől, arra nézve, hogy az ember ne legyen az Isten áldásainak rabszolgája, hanem sokkal inkább Isten akaratának szolgája. Egy mai divatos fogalom szerint Isten az Ő népének „örzö-védője”. Ez a védelem pedig katonai őrködést is jelent. Mintha egy ellenőrző ponton kellene mindennek átmennie, ami bennünket ér. „Előbb Isten elé kerül minden, ami téged ér.” Ha pedig így van, a próbák is magasabb értelmet nyernek és közelebb visznek Istenhez bennünket. Sőt, éppen ez kötelez minket arra, hogy egymást is védjük testi és lelki értelemben.

Isten áldása, védelme és irgalma beragyogja az ő népének, gyülekezetének, gyermekeinek életét. E ragyogást és fényt a zsidók Isten jelenlétére értették. Isten jelenléte nekünk, keresztyéneknek, Jézus Krisztusban fejeződik ki legtökéletesebben. Mivel pedig azt az igét, amit itt a szentíró használ, a zsidó nyelvben nemcsak abban az értelemben használják, hogy valami ragyog, fénylik, hanem: valami fényre kerül, lelepleződik. Isten lelepleződése nem más, mint a Fiú, maga Jézus Krisztus.

A héber nyelv nagyon plasztikus, képszerűen gondolkodó nyelv. Amikor arról beszél, hogy Isten arca ragyog, arról is beszél, hogy Isten az orcáját felénk fordítja. Az őszinte kapcsolat jele ugyanis a teljes nyíltság minden mozdulatban, beszédben és cselekedetben. A szembenézés, a másikkal való odafordulás valójában az arc, a gondolat, a beszéd és a tettek ragyogását jelenti és mindez együtt, a barátságot. Igen, Isten arcának fénye, amikor ránk ragyog, azt is jelenti, hogy Isten a mi barátunk. Az Isten szeretetének, barátságának áradása pedig Krisztusban valósul meg. A barátjára pedig az ember általában időt szokott fordítani. Szokott vele beszélgetni, döntéseiben is segítségét, tanácsát szokta kérni, bánatát és örömét is meg szokta osztani vele. Isten is ilyen barátunk kellene tegyen. Sőt, Istenben minden embertársunk is ilyen barátunk kellene legyen, akikhez teljes őszinteséggel fordulhatunk oda. Krisztus így tett, mi azonban csak kiabálni és gyűlölködni tudunk, elfelejtve azt, hogy embertársaink ugyanúgy Isten teremtményei, mint mi és ugyanúgy hordozzák magukon Isten arcának fényét. A zsidó Szifré, amit már egyszer idéztem, így ír erről: „Tegyen téged szeretetre érdemessé és kedvelté mások szemében.”; „Adja ő neked a szemek világosságát.” Testvéreim, az áldásnak éppen ezen a pontján kell nekünk arra gondolnunk, hogy Isten Krisztusban megadta nekünk szemeink világosságát. Az áldás azonban továbbadásra kötelez bennünket. Tovább kell adnunk az Ő áldásait az utódoknak, szét kell szórni az embereket között. Szent feladatunk az, hogy ahogyan az Ő orcája reánk ragyog Krisztusban, úgy ragyogjon a miénk is embertársainkra. Rabbi Chanina ben Dóssa ezt így mondja: „Akiben a többi teremtménynek öröme telik, abban a Mindenhatónak is öröme telik.” Mi, mai keresztyé-

nek Isten öröme kell legyünk embertársaink szeretetében, ahogyan Krisztus is az volt. Ez ad egyedül világosságot arcunknak és tetteinknek Isten dicsőségére. Az Ő dicsősége fény és ragyogás az egész világra. Legyen ilyen ragyogás a mi életünk is!

A harmadik személy ebben az áldásban a Szentlélek, aki a békességgel, az áldások pecsétjével szenteli meg Isten népének életét. Isten Szentlelke adja meg ezt. Ő tesz bizonyosságot Istenről, az Ő gondolatairól, az Istenben lakozó békességről. Ez a békesség engesztel a bűnök tekintetében, erősít a próbákban való megállásban, megnyugtat a zaklatások, üldözések rendjén és tisztánlátóvá tesz Isten akaratának keresésében. A zsidók egy másik irata, a Misna így szól a békességről: „Béke jöttödnél, béke távozásodnál, béke minden emberrel. Nagy dolog a béke, mert magába foglalja az összes áldásokat.” A zsidó bölcsek szerint a béke a világ egyik oszlopa, enélkül a világ nem állna. A Szentlélek mozgósít most téged is, hogy amikor innen hazamész, békesség legyen a te szívedben és békesség lakozzon a te házában, a te családjában. Arra akar Isten felszólítani ezzel az áldással, hogy keresd, munkáld ezt a békességet. Tégy érte a családban, a munkahelyen, a gyülekezetben békességre való igyekvéssel, megbocsátással és megértéssel. Ahogyan Isten békét teremt az Ő magasságaiban és benned, úgy teremts te is békét magad körül.

Láthatjuk tehát, hogy ezen az ünnepen Isten az Ő áldásaival szeretné gazdagítani a mi életünket családjában és gyülekezetünkben egyaránt. Az áldások rendjén a gyülekezeti tagok Istennel és egymással való egységükkel, a Krisztus és egymás iránti barátságukkal és a Szentlélek békességével együtt teremtik meg a Mindenható népének mindennapi életminőségét, keresztyénségüknek eredményességét. Ámen.

Menny és pokol

Lk 16,19–23

– Papa, milyen lehet a pokol? – kérdezte a rabbit a fia.

– Képzeld egy hatalmas nagy étkezdét. Az asztalok roskadoznak a finomnál finomabb ételek alatt. Sok éhes ember ül ott. De van egy kis baj: mindegyiknek béna a csuklója. Meg aztán az evőeszközöknek fél méter hosszú a nyele! Valaki rákötötte a kést meg a villát a merev kezükre, hogy legalább tartani tudják. Aztán megkezdődik az evés. Képzeld csak el, a félméteres nyelű késekkel meg villákkal bökdösnek az étel után, de alig-alig tudnak felszúrni valamit. És ha akad is egy falat a villájukra, a hosszú, buta nyelek miatt nem tudják a szájukhoz vinni a falatot. Hát, valahogy így képzelem el a poklot, fiam.

A gyerekeknek tetszett az elbeszélés, ezért most a menny felől kérdezősködött:

– Képzeld egy hatalmas nagy étkezdét. Az asztalok roskadoznak a finomnál finomabb ételek alatt. Sok éhes ember ül ott. De van egy kis baj: mindegyiknek béna a csuklója. Meg aztán az evőeszközöknek fél méter hosszú a nyele! Valaki rákötötte a kést meg a villát a merev kezükre, hogy legalább tartani tudják. Aztán megkezdődik az evés. Óvatosan vágják a sülteteket, hosszú villájukkal a finom falatot a szembenülő szájába helyezik. Vidáman lakomáznak, amíg jól nem lakott mindenki... Hát, valahogy így képzelem el a mennyországot, fiam!

Prédikáció tanévzáró istentiszteletre

Ötvös József

Marosvásárhely – Vártemplom

A nárduskenet erdélyi illata

Alapige: Márk 14,3–9

Három képet szeretnék most úgy átadni, hogy mától kezdve könnyebb legyen a teher és szebb legyen az iga felvállalása. Ne legyen ünneprontás ez a kezdés, mégha meglepő is most teherről szólni, de a költő is így fogalmazott: „hős harc az élet” (Ady). Jézus pedig olyan máig hatóan és sajátosan vési bele az emberi tudatba: „vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, és alázatos szívű ... az én igám boldogító, és az én terhem könnyű”. (Mt 11,29–30)

Az élet igazán nagy kérdése, hogyan lehet ez a teher könnyű, ez az iga boldogító vagy gyönyörűsége? Erre az őszinte kérdésre a felolvasott bibliai történetben három kép válaszol. Az első képnek ezt a címet adnám:

1. Hely, idő és személyek

Ez a három így foglalható össze, tehető egymás mellé: a hely, ahol mindez történik, az idő, amikor az esemény lejátszódik, és a személyek, akik valamiképpen érintettek. Az emberi életet döntően meghatározza ez a három dolog: a hely, az idő és a társak. A hely az, ahol élünk, szeretünk, dolgozunk és meghalunk. Az idő az, amely számunkra rendelt, meghatározott, és amelyben meg kell találnunk helyünket, küldetésünket. Végül a közösség, a társak, azok, akiket mellénk adott Isten. Ez a három dolog mindenütt, minden időben és minden körülmény között döntő lehet az emberi életre.

A *hely* egy beteg ember háza, ahol egy asszony találkozik Jézus Krisztussal. Ilyen érdekes és sajátos az a világ. Nem a jeruzsálemi palotában, nem a fáraó piramisának árnyékában, nem egy híres ókori függőkertben, hanem egy beteg ember házában történik mindez. Az a világ már úgy kezdődött, és elég nehezen szokták meg az emberek. A három keleti bölcs is először Heródes helytartói palotájában kereste a megszületett Megváltót, de azután a találkozáshoz, a megtaláláshoz egy egyszerű, eldugott betlehemi házhoz kellett elmenniük.

Mennyi szeretet és egyenlőség, igazság és jóság van ebben a „*helyben*”, hisz ez a beteg, leprás Simon soha sem mehetett volna el egy palotába. Csak egyetlen esélye volt a Jézussal való találkozáshoz, ha maga Jézus megy el hozzá, a beteg ember házába. Ezek az élet legszebb pillanatai, amikor a szeretet megy el a beteg, szegény, magányos házakhoz. Ettől olyan szép ez a diakonisszahivatás.

Meghatározott ez a *hely*, amit egykor úgy hívtak, hogy tündérgert, és ma így mondják: megpróbált Erdély. Lehet, hogy máshol gazdagabb vagy könnyebb a teher, de *itt* gyönyörűsége. Lehet, hogy „minden más táján a világnak szent dalnok” (Ady) lehetne belőletek, de szavakat, nyelveket *itt* értik meg igazán.

Az *idő* – valamikor a nagy győzelem előtt, a feltámadásban végződő haláltusa egyik küszöbén. Jézus ott ül az Olajfák hegyén, látja maga előtt a rideg várost, és elmondja: jön a nagy megpróbáltatás ideje. Ezután betér egy betániai házhoz, majd nemsokára már Júdás árulása következik. Így ez a bibliai történet egy momentum a halál előtt, és talán azért is van, azért is történik mindez, hogy feloldja, megkönnyítse, megszépítse ezt a halál felé vezető utat.

Lehet, hogy túl kemény, amit mondok, de fájóan igaz. Lesz úgy, hogy valakinek emberileg meg lesznek számolva a napjai, az orvos csak egy kis időt reméltet még, és arra a *kis időre* kell megszépíteni az életet. Erre mondja az evangélium: boldogító iga. Ám úgyis fontos ez az *idő*, hogy 10 évvel ezelőtt indult ez a főiskola, és egy évtized alatt az itt végzeteket az itt hagyottak, itt maradtak felé indította, mert felénk egyre több az itt hagyott, elhagyott, magányos özvegy és beteg.

A *személyeket* egyetlen dologért emelem ki. Háromféle személy (vagy személyek) jelenik (jelennek) meg ebben a történetben: a megpihenő Jézus, akinek épp akkor van szüksége szeretetszolgálatra (divatos szóval: diakóniára), egy asszony, akit szíve egy jó-tettré, egy szeretetcselekedetre indít, és a körülöttük érthetetlenül álló nagyvilág.

Egy kicsit most is ilyen a világ: kérdezik és próbálják elfogadni, megérteni és megtanulni, hogy Marosvásárhelyen van egy Diakóniai Otthon, ahol fiatal lányok és fiúk szeretetszolgálat gyakorlására készülnek, ahol diakonisszaképzőben betegek és elhagyottak megkeresésére indítanak embereket. Egy kicsit csodálkozik a világ, mert elszokott attól, hogy van szeretetből jövő tett. De éppen ettől vagyunk mi másak, néha jobbak, néha melegszívűbbek, néha értékesebbek.

2. A döntés

Nem szeretnék belekontárkodni felelős professzorok tanításába, mivel ők emberileg jobban tudják, hogy kell dönteni életmentések módjai között. Én csak az evangéliumi történet három lehetőségét villantom fel, mivel érdekes élethelyzetek ezek. A nárdus Indiában előforduló illatos növény. Mivel olyan távolról hozták be Izraelbe, ezért nagyon drága és megbecsült volt, így alabástrom tartóban tartották. Akinek otthonában volt ilyen alabástrom tartóba zárt nárdus kenete, annak bizonyos értéke volt otthon. Egyesek szerint 300 dénárt is megért, ami ott, akkor egy jó éves munkadíjnak számított. Akár azt is mondhatnók: mindene ez volt.

Mit lehetett ezzel tenni?

a) Először, el lehetett volna adni, és az úrát szétosztani a szegényeknek. Szép dolog ez, még nyoma is marad ennek a szép cselekedetnek. Ma az ilyen adakozásokra nyugtát vágnak, bevésik az aranykönyvbe, vasárnap felolvassák a szószekről, és arra az alkalomra felvonul a templomba az egész család, hadd lássa az a falu vagy város: ki a gazdag, ki a jószívű mecénás.

b) Lehetett volna otthon őrizni, mivel nagy értéke miatt ez egy státuszszimbólum, és ha valaki bemegy a lakásba, azonnal észreveszi, meglátja, nem akárki lakik itt. Talán, értékes gyűjtemény egy darabjaként lehetett volna őrizni, amiképpen őrzünk sok-sok kacatot és igazi értéket. Így megmaradt volna, mint az ókor egyik értéke.

c) Az asszony ezekkel szemben a harmadik lehetőséget választotta: feltörte az alabástrom tartót, és a benne lévő illatos olajat mind ráöntötte Jézus fejére. Az ott állók megdöbbenet kérdezték: de miért?

Kedves Diakonisszák!

Erre csak egyetlen válasz volt: ez volt az ő belső indíttatása, ezért nem tehetett semmi mást. Lehet, hogy megkérdezik tőletek is: miért lettetek diakonisszák? Csak egyetlen válasz lehetséges: az volt a belső indíttatás.

De térjünk vissza a három lehetőséghez. Az első példa hajtóereje a gazdasági érzék, ami nem rossz a mai világban, csak legtöbbször nagyon rideg, számító és száraz. A második példa hajtóereje a művészeti érték, a szépség, a kincs felfedezése és megőrzése, csak az egy törekeny világ. A harmadik hajtóereje a szeretet. Higgyétek el, éppen ez a hajtóerő adja meg a világ kellemes illatát és jó hangulatát.

3. A vég kísérete

Jézus maga mondja ki: „előre megkente a testemet a temetésre”. Jézus tudja, a kereszt és a sír kikerülhetetlen, ezért erre elő kell készülni, és ez az asszony segít Jézusnak a halálra előkészülni.

Gondolkozzunk el azon, hogy ki volt még olyan, aki így, ilyen alázattal és lelki erővel állt ott Jézus mellett a nehéz órákban. Lehet, hogy nem ő az egyetlen, de biztosan példakép.

Kívánom, hogy ilyen lelki erővel és ekkora odaadással tudjátok vállalni a megpróbáltatásokat, a testi-lelki betegek mellett a megállást, a segítséget, a gyógyítást, a szerető gondozást.

Kívánom, hogy ezzel az odaadással éljétek át a szeretetszolgálat nagy lehetőségét, ahogy ennek a bibliai történetnek asszonya megszépítette Jézus életét a halál előtt.

Kívánom, hogy az értékteremtő, technikailag fejlett, gazdaságilag uralt 21. század Erdélyében a lelkit, a színt, a jót, a szívből fakadót, a szépet és az érzéssel telítettet ti vigyétek az emberek felé.

Isten segítsen meg mindnyájukat ebben! Ámen.

Bevásárlás

Mt 5,13

Egy fiatalember azt álmodta, hogy bevásárolni indul. Belépett egy üzletbe, a pult mögött angyal állt. A meglepetéstől izgatottan érdeklődött:

– Mit lehet kapni ebben az üzletben?

Az angyal barátságosan válaszolt:

– Nálunk mindent megtalál, amit csak kíván...

– Akkor szeretnék békét venni a világnak, és egy nagy adag megértést az embereknek meg tápláló élelmiszert az éhezőknek, sok időt és szeretetet a gyermekek számára, és adjon még...

– Bocsásson meg, fiatalember – vágott szavába az angyal –, valamit félreértett, mi itt vetőmagot árulunk...

A Genezáret partján

Szabó Imre

Ég, de meg nem emésztetik*

(Részletek)

1925. március 1. vasárnap. Rendet kell teremtenem az életemben, különben sok és sokféle munkálkodás azt okozza, hogy teljesen elveszítem önmagam. Mától kezdve 6-kor kelek fel. Rájöttem, hogy nagyon el vagyok szigetelve az emberektől, a gyülekezet tagjaitól. Ez nagy bajok csíráját rejtheti magába. Mindig csak ez a három lépés távolság! Még egy szűk kis kör sincsen, akivel teljesen meghittten beszélgethetnék saját egyházunk dolgairól és Isten dolgairól. Jézus szerte járt, kereste az embereket. Kereste, kereste, kereste. Ne feledd! Nekem is naponként legalább egy embert meg kell keresni, hogy velük bensőbb ismeretségbe jussak.

Délelőtt prédikálok: A Sátán, mint a tradíció öre.

Július 18. szombat. Hálát adok, Istenem, hogy este magános imádságomban újra felzaklattad eltunyulni kész lelkemet. Oly közel éreztem szentséges lényedet hozzám. Megintettél, hogy szolgálatomban hanyag, időmben tékozló, egész életfolytatásomban nem a te szolgálódhoz méltó módon élek. Megmutattad a sok ugaron álló lelket, melyet be kell vetni. Rámutatnál, hogy nem hozok a mennyből erre a világra át semmit, se vigaszt, se tüzet, se békét, se erőt, pedig ez a tisztem, ez a feladatomban, pedig tudnék, mert imádkozni tudok. A te világod erőit erre a világra aláhozni, belehozni, ez a feladatomban. Két világ között járó utas vagyok. Közbenjáró. Vajon innen oda viszek-e valamit, ha onnan ide nem hozok le semmit? Én Istenem, áldott légy, hogy még mindig bízol bennem.

Július 28. kedd. Prédikációmra hétfőn el kell már kezdenem készülni. Amit úgy értek, hogy hétfőn meglegyen már a téma vagy az Ige és minden nap érleljem és szombatomban de. legkésőbb leírjam. Ezer-ezerkétszáz emberért nagy felelősséggel kell lennem, különösen, ha igazán üdvösségükért fáradozom, és továbbá, hogy minden vasárnap nyerjen, aki eljön, nagy ajándékot, végül én magam is növekedjem a prédikáció által.

Két gondolat ébredt bennem vasárnap du. Benkő B. prédikációja alatt. Az egyik, hogy egyazon dolog milyen más becsben áll előttünk életünk két különböző korszakában – helyesebben, mennyire el tudja veszíteni a varázsát, bűvöletét, érdekességét, ami eddig elbűvölt vagy fogva tartott, „Amik egykor nékem nyereségek valának...”, vagy egy aratási vagy csépléssel kapcsolatos beszéd. A másik gondolat, ami támadt bennem, hogy templomi imádságunkban a másokért való imádság nagy általánosságokban van meg. Minden vasárnap kell hogy az Isten országa valami nagy ügyéért, vagy egyházunk nagy ügyéért, városunk, országunk cselekményeivel kapcsolatosan imádságban bensőségesen megemlékezzünk, és magánimáink telve legyenek könyörgéssel a gyülekezet határozott munkáiért, munkásaiért.

Hogyan tudnék én, Atyám, úgy imádkozni, hogy ne az imádságom lenne a legnagyobb tett? Hogyan tudnék úgy, hogy az a munka kezdetét jelentené?

1926. február 27. szombat. Egy hónapig nem tartottam a csendesórát és már végleg kiéhezett lettem. Ezek az üres napok végleg ellenem kiáltanak. Nem csináltam semmit. Vasárnap prédikáltam, hűségesen készültem, konfirmandusoknak pontosan órát adtam, lapot magam írtam, de úgy érzem, ez kevés, ennyi munka nem elég és nem elégíti ki, úgy

* Naplók 1914–1954. Bp. 2001.

tetszik, semmit nem csináltam. A testi kényelem is rám nehezedett. De felvertél, Atyám, Uram, mint haszontalan szolgát, tunyaságomból. Éjfélkor jött Szentlelked és megszorongatta nyavalyás, hűtlen és pislákoló lelkemet. Szorongatott a szegyenre és a bűnbánatra. Az egész házamnőpe aludt, feleségem csendesen lélegzett, kicsi gyermekeim édesen szenderegtek, s én fehér alsóruhámban térdre borultam ágyam előtt. Semmiségem tudata lesújtott, olyan szegénynek, olyan árnyéknak, olyan lelki soványnak éreztem magam. Ó, Atyám, éreztem, hogy gúnyosan nevelsz rajtam, aki képes voltam az imádság ereje nélkül élni. Már-már kezdtem magamban, a magam erejében bízni, és elég esztelen és ostoba lelkészi szolgálatomban szentséges erőidet nélkülözni. Pedig minden reggel imádkoztunk közösen a családban is, olvastam is és tanultam is, és az egyház gazdasági dolgait is mind megcsináltam, gyűlések voltak rengeteg számban, és mégis olyan semmivőnek mutatott meg Szentlelked önmagának. Nem éltem közösségben Veled, Atyám. én Megváltó Krisztusom. Megszentelő, belső, feszítő, békességet adó erőid aludtak bennem. Nem bűnben, nem testi bűnben jártam, aludtam. De Te felvertél, nem hagytál tespedni. Neked szükséged van rám. Nem eresztesz el! Gondot viselsz rám. Bánj velem, mint szolgálóddal, akit hűtlenségen fogtál. Míg hűségét be nem bizonyítja és állhatatossággal meg nem pecsételi, ne éreztesd vele szíved és orcád melegét. Kell nekem a vessző, dorgálás, fenyítés. Ne vond meg tőlem!

De ma, mintha mennyei áram zúgott volna rajtam keresztül, még az izmaim is megfeszültek bele. Már őrt állok, már ébren vagyok!

Mintha az egész gyülekezet előtt szegyenpadra állíttattam volna (mikor a hold sütött és együtt voltam Veled, Istenem), s hangtalanul ott volt a vád: hát ilyen a papja ennek a gyülekezetnek? Mit lehet ettől várni, és hogy kerülhetett ez ide?

Balatonlelle, 1941. augusztus 25. Jól benne járok már az 50. esztendőmben, április 10-e óta, és még meg sem álltam számvetésre önmagammal ennél a határkőnél.

Talán azért, mert nem érzem magam 50 évesnek – vagy nem is vagyok érettségben és tapasztalatban 50 éves –, úgy érzem, mintha még a harmincnál tartanék. Ezt az öncsalást bizonyára keservesen fizetném meg, ha felülnék neki. Bizony az évek száma már 50, s csak az lehet, hogy én később érek, mint más. Még úgy érzem, hogy be tudok fogadni új benyomásokat, új eszméket. Még nincs lezárva az életem, nem vagyok fáradt, nem vagyok kiábrándult, sem csalódott, nem öregedtem meg. Többet adott az élet, mint amit remélni is mertem, mint amit vártam.

Magamtól nem is vártam valami nagyot és sokat. Annál pedig, amit megérdemeltem, sokszorta többet kaptam. Sok mindennel megáldott az Isten. Amihez hozzáfogtam, legtöbbször sikerült. Magamnak hasznot soha nem akartam, legfeljebb a dicsőséget egy-egy pillanatra, azt se úgy, hogy ne szégyelltem volna meg magam érte, hogy az Istentől akarom elrabolni. Most érzem, hogy milyen nagy kegyelem volt, hogy kora ifjúságomban elhívott az Úr. Különös gyöngédséggel bánt azóta velem.

Többre jutottam volna, ha gimnáziumi neveltetésemben családi meleg és felügyelet az osztályrészem, s nem kell a háború előtti Magyarország romlott kisvárosi levegőjét beszívnom, és a diákvilág szabadjára eresztett életében bepiszkolódnom. De ebből hívtott el Isten.

A Lélek gyümölcseit keresem most magamon, mert ilyenkor már mutatkozni kell azoknak – mert ősz ez már, ez az ötven év. Azokat a gyümölcsöket, amikről a Gal 5-ben van szó. Néha megérzem, hogy a lélek gyümölcsei még csak most vannak érlelődőben – néha úgy érzem, hogy nagyon férges lesz a fám termése. De vigasztal, hogy nemhiába imádkoztam az egész életem át. A Lélek ereje munkálkodott rajtam is, általam is. Nem amit alkottam, hanem ami belsőleg lettem, az a gyümölcs. Mindig érzem, hogy még jobban oda kell adnom magam az én Uramnak. Félek és szegyenlem kimondani, mintha

egészen soha nem adtam volna magam át az én Uramnak, mintha néhány percentet megtartottam volna magamból magamnak. Nem úgy, mint Anániás, hanem úgy, mint Péter.

Az áttisztulásom és átszentelődésem ezért volt feltartóztatva. Tied voltam, Uram, de nem egészen. Néha az eszemből egy gondolat, néha a szívemből egy érzés, néha az akaratomból egy szikra nem volt a Tied, hanem Veled szemben megtartottam magamnak. Ezért nem bízhattál bennem egészen soha, mert Te ismertél engem egészen, mikor én még magam nem is ismertem. Most megismertem magam, és most, 50 év után, ami időt még adsz nekem, szeretném úgy eltölteni, hogy egészen Tied legyen mindenem. Csak Te segíthetsz rá, Szentlelkeddel, mert magamtól nem tudom átadni Neked magam teljességesen, maradék nélkül, még akkor sem, ha tudom, milyen esztelenül cselekszem. Hadd legyenek a Tied, Uram Jézus. Hadd tudjak egészen hinni Benned! Mindent Rád tudjak bízni! Mindent Tőled tudjak várni, hiszen Te mindenre elégséges vagy, és ne kívánjak, ne várjak mást, csak ami Tőled jön, s Veled tökéletesen és teljesen beérjem.

Másoknak is ezt a teljes átadást tudjam most már nem szóval, hanem az életemmel megbizonyítani, hivatali, társas és magánéletemben. Szent életre áhítozom, Uram, ebben a szentségtelen és rettenetes világban, és várom a Te ítéleted és igazságtételed kibontakozását. Most már türelmesen, mint Noé. Eddig félve, aggódva, gyötrődve, remegve – most már megadással és bízva. Olyan óriási méretű a világnak lázadása, hogy ember azt már át nem tekintheti, fel nem idézheti és el nem oszlathatja. Uralmad és dicsőséged megjelenését várom, és azért esedezem, hadd láthassam meg, mint töröd össze a Gonosz, mint emeled fel az igazat, s mint újírod meg a Te egyházadat. A Gonosz által megrészegített milliókat, istentelenségre, tagadásra és gyűlöletre eltorzított lelkeket mint szabadítod fel a sátáni megvakítatás alól. Szeretném látni megtérni s Előtted meghódolni az orosz bolsevik vezetőket és a horogkereszt embereit és fanatikusait, szeretném helyreállítva látni a nemzeteket a nagy ítélet után, és a nemzetek vezetőit és uralkodóit hódolni Előtted, Uram Krisztus. Szeretném látni, hogy a nagy Rosszból hogyan hozod ki a Jót, és általa és rajta túl a te országodat. Látni azt, hogy a borzalmakat hogyan fordítod javára szentjeidnek. Szeretném hirdetni dicsőségedet!

Az áttért zsidók helyzete és gondozása egyre élesebb kérdés lesz. A velük való foglalkozás a hitben buzgó áttért zsidóságot mind nagyobb mértékben hozza be, a magyar származású hívek pedig ellenszenvvel nézik s nem elegyednek, különösen az intelligencia. Másik probléma, hogy a gyülekezeti missziói munka könnyen elzsidósodhat. Egy ideig külön lehet tartani a tanítás idején, de itt nagy veszedelmek és feszültségek rejlenek, amelyeket elvileg kell tisztázni, mert a zsidóságot a gyülekezet nem fogadta be a lelki közösségbe, s a zsidóság nem tud a külső, a világban levő antiszemitizmus miatt (de sokszor még meg nem tért szíve miatt sem) felolvadni. Nem érzi magát otthon, mert ha az egyház nagy része nem antiszemita is, de a hívek nagy része igen.

Augusztus 27. Én Istenem, hogyan állom meg helyem mindezekben, és még azokban, amik rám várnak napról napra! Az a bizodalom és reményességem, hogy Te adsz erőt, mert eddig is Te adtál. Adj most nagyobb mértékben, mint bármikor eddig. Nagyon szeretném engedelmességgemmel és hűségemmel szent tetszésedet, mint hű szolga, megszerezni. Szent tetszésedet engedelmességgemmel kiérdemelni. Ó, milyen vakmerő vagyok e szóra nyitni ajkam, pedig nagyon hitvány féreg vagyok. Kegyelmedet és Szentlelkedet add, s akkor minden jó lesz. Ámen.

Imádságaimban rendszeresen, a hét meghatározott napjaiban, a napról napra való felbuzdulások mellett, állandóan megemlékezem a koncentrikus körök szerint:

1. A magam Krisztusban való életéről, növekedéséről, bűneimről, azokból való szabadulásról. Isten dicsóításáról, a Benne való gyönyörködésről. Az Előtte való hódolat és imádat szent érzéseit, indulatait és hangjait kell gyakorolnom. Igaz, tisztító bűnbánatokat

kell kérnem és tartanom, és a Szentlélek munkáját és világhosszát kell kérnem, hogy bölcsességet adjon igéjének megértésére, emberi szívek megismerésére, és a zűrzavaros időkben az idők jeleinek megértését kell nyernem. A lelki ajándékokat áhítani, kérni és azokra törekedni. Másokban is felismerni és megbecsülni. A Lelket meg nem oltani, sem megszorítani.

2. Családom tagjai, feleségem, gyermekeim, édesanyám, bátyám és gyermekei, rokonaim – név szerint emlegetve.

3. Gyülekezetem, presbiterek, konfirmandusok, munkaágak vezetői, lelkésztársam, segédlelkészek, főgondnok, akik templomba járnak, s akik nem járnak. A gyülekezetben folyó munkák és egyes emberek, név szerint, akiket meglátogatni készülök, betegek, új házások. Akik tanácsot kérnek, azok részére tanácsot kérni. Haláleseteknél! Az egész gyülekezet ismeretben és szeretetben menjen előre. Hogy az Úr magáénak ismerje el a gyülekezetet. A családokban tusakodjanak a lelkek megtéréséért, megújulásáért, a bűnbocsánatért és üdvbizonyosságért, a Szentlélek tüzeért, a Lélek indításaiért és a Lélek józanságáért. Családi áhítatok helyreállításáért. A megsegítő szeretet és áldozat lelkéért. Tizedfizetőkért, köztük első legyek én. Átadott életekért, akik diakonisszák, lelkipásztorok lesznek, vagy akik szolgálatba állanak. Ehhez kérek bátorságot és kitartást. Ébredésért, az Ige után való szomjúságért.

A fegyelem lelkéért, hogy tisztaság, rend, erő legyen, Uram, köztünk. Léted jeleiért, amely félelmet és bátorságot szül, hogy dicsérjük nagy Voltodat. Férfiakért, asszonyokért, ifjakért, leányokért, akik szolgálnak. Presbiterekért. Hibáik, bűneik felismeréséért és azok elhagyásáért. Saját egyházunk holt tagjainak megelevenedéséért, s idegen egyházak holt tagjainak megvilágosodásáért, igazságaink boldog megismeréséért. Más egyházaknak is örömmel segíthessünk és szolgálhassunk.

A társadalmi osztályok ellentétének a Krisztusban árnyékká válásáért a választófal helyett, a gyülekezetben és az egyes lelkek között. A Krisztusban létért, a benne való növekedésért.

4. Lelkésztársaimért, a segédlelkészekért, hitoktatókért, iskolákért, tanárokért, tanítókért. Püspökeinkért, intézményekért, diakonisszákért, kórház- és börtönmisszióért, a főiskolai lelkész munkájáért, a gazdasági hivatalok embereiért, az egyes egyházközösségekért.

Az egyetértés lelkéért, egymás megbecsüléséért, kegyelmi ajándékaink felismeréséért (titkon való megintésért, ha valami hiba merül fel – erre kérek lelket). Az elhagyatottak felkeresése, a félénkek lelkesítése. Az igazságosság lelkéért: egyeneslelkűségért a kormányzásban. Az építkezésekért. Annak felismeréséért, hogy milyen feladatot kell betöltenünk a fővárosban – s a feladat engedelmes elfogadásáért. Az alkalmas vezető emberek megválasztásáért. A harc vállalásának lelkéért, a hazugság, a bűn, a távтанítás ellen. A függetlenség lelkéért, hogy egyedül csak az Úrtól függjünk. Új fejlődésért, amely újabb gyülekezeteket létesít. Jó kezdeményezésért – azok felkarolásáért. Jelekért és erőkért. Róma 15. rész.

5. Magyar nemzetemért. Kormányzójáért, elöljáróiért. Hogy az Istennel való szövetséget, amely a nemzet tagjainak a keresztyén egyház tagjává léételét akarja, az egyházat védi, fel ne bontsa. A nemzetnek hitéért, hogy ereje e Krisztussal való szövetségben legyen.

Az ítéletes háborús korszakon, testi és lelki vonatkozásban is az átmentetésért. Mélyreható belső lelki és erkölcsi megújulásért, társadalmi ellentétek kiküszöbölődéséért – korhadtt, elavult intézmények eltávolításáért. Új, igéző, Istentől vett magyar hivatástudatért. A magyar faj egészségéért, s a magyar lélek teremtő, alkotó képességéért, önálló, független, szabad kifejlődéséért. A gonosz szándékok leleplezéséért és a nagy igézetek-

ből és káprázatokból való kiszabadulásért. Istentől adott nagy vezetőkért, akikre hallgat a döntő többség, és életükben fölismeri és követi őket. Óvjon meg a magyar lélek kétfelé hasadásától, a világháború két hatalmassága között két pártra ne szakadjon.

A világ megbékéléséért. A Gonosznak, akár az orosz, akár az angol, akár a német oldalon való legyőzéséért. Te légy a Győzedelmes, Úr Isten, és az ember a legyőzött. A háború tanulságainak a levonásáért. A keresztyén egyházakban az Isten Fiában való hitnek egységéért. Belmisszióért, külmisszióért. A népek igazi szövetségéért.

6. Egyes emberekért: Ravasz, Révész. Barátaim, ellenségeim, írók, tudósok, politikusok, orvosok, mérnökök, külföldi szolgálói az Isten országának. Tasnádi, egyházi, harangozó, igazgatók. Csia S., Incze G. – nehéz emberek (ezt a szakaszt csak nagyon felületesen fogalmaztam).

Ó, Uram! A vérnek, vasnak, gépnek és élvezeteknek korszakából vezesd ki a világot a Te fiad országlásába, a gyűlöletnek ebből a fojtogató levegőjéből a szeretet világába.

Balatonboglár. 1944. augusztus 30. Ha munkaterveim olyanoknak tűnnek is fel, mint a homokba frott betűk, vagy mint a pókhálószelek, melyekre világvihar fuval reá – mégis szövöm ezeket a szálakat, amint lelkem diktálja, odafel figyelve. Ha nem lehetne semmit cselekedni, akkor is odakötözöm magam az oltárhoz, az Igéhez, mint Ulixes az árbochoz. „Akí mindvégig kitart, az megtartatik.” Lehet, hogy gyűlések nélkül, e magam felelősségére kell intézkednem. Amit lehet, megmenteni és átmenteni! Ha pedig az Úr mindent kivessz kezünkől és az Igét is az ajkunkról – míg az ítélet tart –, akkor is dicsérettessék az Ő neve, csak el ne vessen és meg ne utáljon.

Igehirdetés. Az Isten kezéből való elfogadása mindannak, ami reánk jön. Alázzuk meg magunkat Isten hatalmas keze alatt! Nemcsak nemzetünkre, egyházunkra is eljöhét az ítélet. A keresztyénség ellenségei a papok ellen kezhetnek sötét és véres bosszú- vagy utóhadjáratot, s nem lesz népünk abban a helyzetben, hogy papjait védelmébe vegye. Nem tudok ugyan semmi olyan dolgot, amiért ref. egyházunk ellen bosszúhadjárat indulhatna, de éppen azért, mert Krisztusához lesz hű, s amilyen mértékben, azért érheti támadás. Megpróbáltatik hűségünk. Ó, Uram, ne találtassam gyávának és ne találtassunk sokan hűtleneknek. A szenvedésre való készség felébresztése, ez lesz az Igehirdetésem másik gyűjtőpontja. Míg az első, az ítélet igazságossága alatt s a hitünk próbatétele alatt való hallgató meghajlás és megnémulás. Már többé nem az ítélet elfordításáért kell a megtérést hirdetni, mint eddig: hátha megkönyörül az Úr, hanem az Úr haragjának engeszteléséért, szívünk meglágyulásának megmutatásáért, nehogy szívünk keménysége miatt még hosszabb ideig rajtunk legyen az Úr keze.

1945. december 23. Reggel 6 órakor keltem és Éva lányommal bementem a Markó utcai fogházba istentiszteletet tartani, és a letartóztatottakat a cellájukban meglátogatni.

Ez a feladat is nekem jutott osztályrészül, mint 1919-ben a Margit körúton. Rákészültem lelkileg, de mégis az az érzésem, hogy nagyfeszültségű vezetékek között járok naivul – vagy, ha nem is tudatlan naivitással, de egy bizonyos személyi és tárgyi tudatlansággal, és ezért lelki fejletlenséggel és elvi tisztázatlansággal. (Úgy érzem, hogyha tudnám, hol járok, talán nem is mernék rá vállalkozni.) Hogyha nem őrizne az Úr, menten agyonsújthatna a kicsapódó egyik vagy másik gyűlölet. Mert itt a világot és az országot pusztító meghasonlás haláláramai futnak és keringenek a vezetékekben, az emberekben. Azokban is, akik itt ülnek a cellákban, s akik ott állnak a folyosókon. Mint legyőzött, megbukott, megalázott, minden dicsőségtől és igazságtól megfosztott, lefokozott, lesóványodott, egy ország átka és vádja alatt levő egykor, másfél éve élet és halál urai – most szegény és szájalmas emberek. De a halál áramai vannak azokban is, akik kívülről halált kiáltanak rájuk. Tavaly az itt előttem állókat ítéltem el, s ma szánom őket. Tudom, érzem, vallom, hogy rettentő bűn terheli sokak lelkét, egy nemzetet vittek a ter-

mészetétől, lelkületétől idegen gyűlöletbe. A zsidóság vére miattuk ellentünk kiált. De mikor látom őket, szánom őket. Egyik sem vállalja, amit tett – mert csak eszköz volt, de vak és kezes és kész eszköz. S mihelyt az antiszemitizmustól vérbe borult szemük kitisztul – ott marad a magyarságuk, mint igazságuk, amelybe belefogódnak, amellyel mindent igazolnak, amellyel egymást vigasztalják, egymást áztatják vagy önmagukat, s amellyel a történelemhez fellebbeznek s a jövődőtől kérnek ítéletet, s amellyel a halállal is szembenéznek, mint nemzeti mártírok.

Nincs tisztázva, hogy a politikai és háborús bűnösség mikor bűn. Akkor-e, ha elbukott az ügy, vagy akkor is, ha győzött? Az ő lelkükben is a vád a zsidóság bosszúja ellen lázad. Ha mernék, a tévedésüket, a bűnüket is már bevallanák, de a zsidó bosszú miatt meg van keményedve a szívük, legalábbis egymás előtt, egymás között. Nemcsak a börtön, hanem a lélektani azonosság juttatta eszembe, hogy mikor 1919-ben kivégzéseken jelen voltam, egyénileg a tévedést és vétket elismerték, egymás előtt mégsem akartak gyávának, árulónak látszani, akkor sem, most sem, csak akkor balra, most jobbra.

Más ez, mint a polgári életben való ígéhirdetés és lelkeszi szolgálat. Meg kell oldanom, meg kell találnom, meg kell kapnom az ígéhirdetés üzenetét hozzájuk, hogy ne áltassam, ne csaljam őket az üdvösséggel és bocsánattal, hanem döntés elé vihessem őket, s abba az egész felzaklatott belső világba az isteni rövid feleletet vigyem-mondjam, amely nem kegyes megnyugtatás vagy ópium, hanem Isten végérvényes szava. Ki merné megtagadni tőlük a fiúvá fogadtatás és a bűnbocsánat ígéletét és beteljesedését? Jól tettem-e, hogy erről beszéltem, hogy az idők teljességének eljövetelét rájuk nézve bejelentettem, hogy ez itt van – most van?

Uram Jézus, Te bementél volna-e hozzájuk? Ha nem, mit kerestem én akkor ott? De ha Te bementél volna, akkor add tudtul vergődő szolgálóknak, mit mondottál volna? Végzetesen politikai síkba beállított lelkek és szellemek. Csak arról akarnak beszélni. Átsuhan többször már a lelkemen, hogy ez a két lelkület nem békíthető ki ebben a nemzedékben. Ez gyűlölni fogja egymást és úgy hal meg. Ki kell pusztulnia, de átkos örökségül marad a fiakra és unokákra a családokon át.

Nem tartozom egyikhez sem, mert Krisztushoz tartozom. Most látom, mily nagy kegyelem volt, hogy fiatalságomban elhívott és megvilágosított. Nacionalizmusom miatt én is ott lehetnék most köztük – vagy ott lehetnék a gyűlölők között, akik bosszút lihegnek ellenük, de az a harmadik magyar embertípus vagyok – ma világosan megéreztem –, aki sír a romlás felett, s mindig amellé áll, aki a gyengébb, védtelenebb, e egy nagy kiengesztelésért esedezik. Mert ebbe az ellentétbe belerokkanhatunk.

Nem mondtam el mindent, ami a lelkemben van, talán nem is helyesen mondtam el, olyan élményzuhatag esett ma rám, hogy nem bírok vele, nem tudom felmérni, rendezni. De ki bírja? Még senki sem tette. Nincs író, költő, tudós, pap vagy filozófus, aki ezt e nemzedékben tisztázza, és a döntő szót kimondja.

Mi is volt csak? 7–8-ig prédikáltam. Textus: Galata 3. „Idők teljessége.” – Isten ígéretei beteljesednek. Isten két iskolája. 1. Mindent ad. Mi lesz belőled? 2. Mindent elvesz. Mit felelsz rá? Mintha belőlünk szakítaná ki a szívet, vesét. Ez több, mint egy-két dolgot elveszíteni. Számotokra eljött az idők teljessége. Most van. Itt a börtönben. Milton. Kozma A. verse. Krisztus itt lehet a börtönben. Az idők teljessége a fiúvá fogadtatásra.

Negyed tíz lehetett, mikor elindultam a cellákba. Mind a négy emeleten és a földszinten, minden cellába bementem. A börtönőr, akit mellém adtak, megkérdezte, van-e református a cellában, s azok előléptek. A politikai foglyok mind szívesen fogadtak, a betörők, tolvajok, valutázók nem mind jelentkeztek. De közülük is jelentkezett egy esperes fia, aki Pesten teológus is volt. – Nem tudom már sorrendben, kikkel találkoztam, de

ott voltak: Szász Lajos, Kiss Ferenc, Matolcsy M., Kádár Mihály, Csia, Szöllösi (Révész I. után kérdezősködött), Hankovszky (ezredes).

Voltam benn Hómannál, Reményi Schnellernél, Sztójaynál, Imrédynél, Jarossnál, Bakynál (elém jött és nagyon szelíden és alázatosan mondta: bocsásson meg, ha valamivel megbántottam). Talán Muraközyhez ellenem írt levelére gondolt. Farkas Ákos, Hubay K., Ilovsky L, Zsengellér, s még egynéhány miniszter a Szálasi kormányból, és Orosz Laci volt konfirmandusom is ott volt. Szép, erős, fiatal férfi. Megtelt a szeme könnyel. Kérdeztem, tapad-e vér a kezedhez? Azt mondta: nem. Majd azt felelte: elbírrom, mert én már megtaláltam az Istent. Szász Lajossal családjáról beszéltem. Hosszabban szeretne velem beszélni. Jaross megismert, hogy jártam nála. Nem tudom, ki volt még nála két másik? De ő elmondotta, hogy az újságok hazudnak, ő nem viselkedik hetykén a tárgyalásokon. Imrédyvel csak kezet fogtam, Hóman Bálint megölelt, Szász Lajos is. Hóman Tasnádiról mondta, hogy az angolok nem adják ki. Legsomorúbb volt Kolozsvári Borcsa Mihálynál. Mikor beszéltem egyik cellába – van-e református hívők, felém jött, megismert, megismertem. (Valamikor egy banketten egymás mellett ültünk, Baltazárt szidta egész este.) Azt mondta: nincs református, én időközben katolizáltam. Filmgyorsasággal pergett ez a kép, csattant az ajtó, és nyílt. Beregffy is ott volt, ahol Szász L. és Sztójay. Szegény Szász egy kis papírszeletbe csavart dohányt és rágyújtott. Omelka egy verset adott át, Szilágyi presbiter fia egy üzenetet. Dagi apja (Ádám osztálytársának apja) fiának üzent, Pálffy Fidél mint halálraítélt jelentkezett. Sokan sírva fakadtak. Bibliát kértek, prédikációkat. 2–3 órát jártam a cellákat, le-leültettek. Megmondtam, hogy politikai beszélgetést ne kezdjünk, mert nem azért jöttem. Egy valaki azt mondta, hogy ő Haypálé. Azt feleltem rá: Jobb volna, ha azt mondaná, hogy a Krisztusé. Azt felelte rá, hogy bizony így helyes, mert Korinthusban is egyik Pálénak, másik Apollósénak mondotta magát..

Több helyen mondtam, ahol négy hónap óta vizsgálat alatt vannak, hogy enyhítse szenvedésüket, hogy az ő ittlétük villámhárító, sokak helyett szenvednek, bűnhődnek. Egy újságíró, talán Fekete, a koszt miatt panaszkodott. Mindenki mondott valamit és mindenkinek feleltem. A cella szagát egész életemben érezni fogom, ha az az idegállapot jön rám, amely ott volt rajtam. Egynegyed egyre végeztem. Nekem sok volt, nekik kevés, de talán első és egyetlen pap voltam, aki minden cellába bement, és hívtam Krisztushoz, karácsonyra az embereket. Az ajtóba, eljövetelemtől, már oda volt készítve a sok karácsonyi csomag, amelyet a szerető hozzátartozók talán az utolsó ruha eladásával küldtek. Néha mintha Dante poklában vagy purgatóriumában jártam volna. Nekem is kevés időm volt, mégis, olyan sokat mondtak egyesek. Majd ha nem leszek ilyen fáradt, talán jobban eszembe jut és elmondom.

Délután a szegény gyermekek karácsonya volt a tanácsteremben, este a cserkészeknél. Mindig a cellák nyíltak képzeletemben, a kiáradó szagot éreztem. Szalmazsák, takaró, a legtöbb helyen WC-csésze. Egyik azt mondta, hogy a kövön fekszik. Egy fiú mezítláb volt, egy mezítelenül feküdt a takaró alatt. Általában borotváltak, tisztálkodnak.

Vasárnap kiosztom az úrvacsorát, sokan kérték. Sok evangélikus is van, de sok cellában nem volt református.

1951. december 31. hétfő. Mindent elkértem már Tőled, Atyám, ebben az esztendőben, azért nem kérek magamnak semmi mást, csak azt, hogy Szentlelkedet ne vedd el tőlem, inkább az életemet. De kiöntöm Előtted most még egyszer szívemet és megköszönöm Atyám, hogy kegyelmesen bántál velem, s nem adtál ki azoknak kezébe, akikkel keményebb haragodat végezteted el, keményebb próbatételeidet próbálsz meg. Ha bűneim szerint bántál volna velem, bizony nem kíméltél volna, de Krisztusodra néztél érettem és kíméletesen bántál velem, valósággal gyöngédséggel, és néha olyan édes ígére-

tekkel, hogy félve mertem elhinni és kishitűsködtem elfogadni. Atyám. Te engedted reám ezt a sorsot, hogy tisztíts, megújíts, talán még nagyobb próbára előkészíts és megtaníts engem, hogy valóságosak a Te büntetéseid és valóságosak a Te ígéreteid is, hogy ne a láthatókra nézzek, hanem a láthatatlanokra.

Taníts meg, Atyám, bízni abban, hogy a Lélek könyörög éretem, és taníts meg úgy imádkozni, mintha csak az én kérésemre hallgatnál meg, kinek semmi érdemem nincsen.

Könyörgök az Édesanyámért. Engedd, hogy hú fia lehessen haláláig, s neki az Úr Jézusban való halálról és feltámadásról szólhassak. Feleségemért: őrizd meg őt nekem és gyermekeimnek és Te magadnak. Uram, szolgálata által tudtam Neked szolgálni. Gyermekeimért: hogy ebben az évben szívét adja át Neked, aki még nem adta át. Kis unokáimért: a Te szövetségedben nőjenek fel. Fasori gyülekezetért. Te el ne távozz onnan Uram, és ott Téged megtalálhassanak. Az új nekem adott gyülekezetért. Add nekem, Atyám, szívét. Tehozzád vihessenem őket. Egyházadért a földön. Láttassék meg benne dicsőség. Népemért: tedd Tiedd és add vissza szabadságát! (1952. január 1. fél egy.)

Tudtam, hogy a magántulajdon alapján berendezett állami élet megszűnik, és a köztulajdon alapján felépült állami élet lép helyébe, fokozatosan a föld kérdésében is. Seholy egyetlen szavam nem volt, mert történelmi szükségszerűségnek láttam, sőt úgy néztem, hogy Isten sanszot adott a nem Mammonon épülő rendszernek, mutassa meg, amit ígér, hogyan váltja be. Láttam az ázsiai népek szociális ébredését, s a tömegek sorsának rendezését nem láttam seholy a kapitalizmus által megoldva. Csak egyházam helyzetét láttam nagyon aggasztónak, a ezért volt bennem bizonyos bénultság, hogy a propaganda nyelvén nem tudtam lelkesedni. Nekem keresztyén eszkatológiám van, és nincs kommunista eszkatológiám. Az ember bukott voltából, a bűnből a megváltást nem egy új gazdasági rendszerben láttam és hiszem. És a az első proletárdiktatúrákor a magántulajdonról még nem tudtam lemondani, most arról is le tudok mondani, és a régi alkotmányról, nemzeti múlttól, nemzeti bálványokról. Tudom, hogy szociális megtérésen is átmentem (l. 1948-ban mondott prédikációimat), de a permanens diktatúrát és az osztályok kiirtását nem tudtam vállalni. S a háborútól azért is rettegetem, mert a másodikat átéltem, s mert magyar népem teljes kipusztulását jelentené.

Imádságaim tárgyai 1952-ben:

Hétfő: Családom, gyermekeim, vőim, unokáim, feleségem családja, bátyám családja. Barátaink – ellenségeim. Külföldön élő ismerőseink. Betegek, elhagyottak.

Kedd: Az új gyülekezetért, az oda való befogadásért, az oda onnan felülről való küldésért – vagy legalább az odamenetel megengedésért. Az ottani feladat felismeréséért. Munkatársakért, lelkekért, akik az Igét számból elfogadják. Csendességben maradásért, a jó alkalmak kihasználásáért, nyelvem megzabolozásáért. Fasori gyülekezetért. Buda-pesti egyházmegyéért.

Szerda: Az új lelkesítő közösségbe való engedelmes, készséges beolvadásért. Krisztusban való lelkesztéstvérekért. Az egyházmegyei kerületi vezetőkkel az őszinte érintkezés, engedelmisség és a lelki szabadság megteremtéséért és megőrzéséért. Szolgálatkészségért.

Csütörtök: Az egyházunk vezetéséért. Egyházunknak az új államba való berendezkedéséért. Az egyházi vezetők megbecsüléséért. Az egyház prófétai tisztének teljesítéséért. Államunk vezetéséért és vezetőiért. A helyi községi vezetőkől a legfelsőig.

Péntek: Egyházunk missziói és diakóniai szolgálatáért és szolgálóiért, gimnáziumáért, az iskoláiért, teológiáiért, tanáraiért, szeretetintézményeiért, annak lakóiért, Mátraházáért. Ébredésért.

Szombat: Az ökumenéért, külföldi magyar egyházakért, a velük való kapcsolatért, a kül- és zsidómisszióért. Az Úr nagy és ismeretlen szolgálóiért. A nemzetek megbékéléseért, lefegyverzéséért. Milliók megmozdulásáért. A népek kiengesztelődéséért. Magyar népünk önálló létéért. A diktatúra megszűnéséért. Megújult országért.

Vasárnap: Igehirdetésem Lélek ereje által legyen. Lelkészársaim igehirdetésért és életéért. A hallgatókért, megtérésekért. Krisztusban való növekedésért. Imádkozó presbiterekért. Segédlelkészekért. Börtönben, rabságban, eltiltás alatt levő lelkésztársakért.

Március 12. szerda. Megtusakodtam, Édes Atyám, azzal, hogy a döntés után vagyunk. Nem tudok mást, csak azt, hogy én Temelletted döntöttem, de azt nem, hogy Te Úram mindenestül ezt a politikai, gazdasági és kormányzati rendszert tekinted a tiednek. „A Te országod nem e világból való.” Engedelmeskedem és szolgállok e világban Neked – nem lázadok ellene, de nem szeretem, nemcsak azért, mert ő nem szeret engem, hanem mert Téged sem szeret. Azt mégis szeretem benne, hogy emberekhez méltó életet akar, de ugyanakkor maga hajtja rabságba az embert. Adj nagyobb hitet és nagyobb világosságot, hogy Te Úr vagy és Úrrá leszel ezen a világon.

Szeptember 6. Schlatter szept. 6-ára írt elmélkedésével és imádságával szóltál hozzám és gyógyítottál meg, Úram. Újíts meg: 1. a családom lelkigondozásában, itthon szóban, életben és gyermekeimnél levélben; 2. a gyülekezetben (minden nap legalább két látogatás, ha nincs eső); 3. az imádkozásban; 4. az igehirdetésben; 5. diakóniában; 6. barátaimhoz való viszonyomban; 7. ökumenében; 8. misszióban; 9. engedelmisségben; 10. vidámságban; 11. bátorságban; 12. reménységben.

Felvilágosult emberek

Jn 4,46–54

Két európai tudós eltévedt a sivatagban. Elfogyott a vizük, a szomjhalál fenyegette őket. Egyikük úgy vélte, a távolban egy oázis sziluettje rajzolódik ki.

– Az ismert érzelmi csalódással van dolgunk – állapítja meg a társa –, számos tudományos értekezés számol be erről a jelenségről. Intő jel, kezd összezavarodni az érzékelő képességünk. Nagyon résen kell lennünk.

Tovább vonszolták magukat, és most már a víz csobogását mindketten hallani vélték.

– Istenem, hát még halálunk küszöbén is csúfot üzöl velünk?... – fohászodik a másik.

Két beduin talált rá másnap reggel a tudósok holttestére. Csodálkoztak, hogy közvetlenül az oázis előtt estek össze. Egyikük kivieszi a halottak zsebéből az útlevelüket, és így szól társához:

– Már mindent értek, ezek az úgynevezett felvilágosult európaiak, még azt sem képesek elhinni, ami a szemük előtt van...

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Arcképek a Bibliából

Tamás – a hívő tanítvány

Alapige: János 20,26–29

Ma egy másik tanítvány arcképe jelenik meg előttünk. Tamás. Nagyon emberi, úgy is lehet mondani, hogy modern emberi vonást tartalmaz ez a portré, hisz napjainkban, amikor az ember csak azt tudja elfogadni, amit érzel, lát, hall, amit logikusan le tud vezetni, akkor sokszor nehéz a feltámadás misztériumát megérteni, nehéz hinni benne. Az elmúlt évszázadok során a hívő ember lassan átalakult kételkedővé, a kételkedő pedig tagadóvá. Amit nem látok, amit nem tudok értelmekkel megragadni, levezetni, ami ellentmond a természet törvényeinek, azt nem tudom elfogadni. Azt nem hiszem. A hit sok ember számára kimerül a babonáságban, a horoszkópokban, a jósek által megjövendölt dolgokban. A feltámadás túl nehéz eddel számukra.

A mai felolvasott ige, ha nem is ezekkel a szavakkal, de ezt mondja ki. A feltámadás után ott vannak a megszeppent, félénk, hívő, de egyben kételkedő tanítványok. A feltámadás asszonyi beszéd volt számukra. Péter és a másik tanítvány, akik látták az üres sírt, nem tudnak elég meggyőzően érvelni, hogy eloszlassák kételkedésüket. Ezért kell megjelenie magának a Feltámadottnak a bezárt ajtók mögött levő kis gyülekezetnek, hogy ezzel legyőzze kételkedésüket, illetve meggyőzze őket az igazságról. Az emberi szó itt valóban erőtlen. Ezt bizonyítja ez a történet. Számukra kellett az, hogy a feltámadott Krisztus megjelenjen közöttük, hogy hívő tanítványokká váljanak. Ez meg is történik, rögtön a feltámadás napján. De egyvalaki hiányzik a tanítványi körből: Tamás.

Akárcsak a múltkori történet, ez is ismert számotokra. Mít látunk meg ebben az arcképben? A kételkedőből hívővé váló embert!

1. Tamás nem volt ott a többiekkel. Valami oknál fogva hiányzott. Míg a többi tíz tanítványnak Jézus adott Szentlelket (= erőt, hogy küldetésüket véghezvigyék, 20. v.), addig Tamás megmaradt a nagypénteknél. Számára Jézus halott volt, mert az ő logikájába nem fért bele a feltámadás lehetősége. Ezért mondja ki, hogy addig nem hisz, amíg a sebeket nem látja és kézzelfoghatóan ez nem bizonyítja számára Jézus feltámadását. Egy tíz ellen, és ennek az egynek az érvelése erősebb, a többi tíz hiténél.

Milyen volt Tamás? Makacs? Önféjű? Kételkedő? Hitetlen? Vagy csak egyszerűen racionálisan gondolkodó, akit csak a tények tudnak meggyőzni? Sokan azt mondják, hogy hitetlen volt. Szerintem azonban nem. Neki volt hite, de csak a halott Krisztusban hitt. Ő még a holtak között kereste az élő. A portrénak az egyik vonása a racionálisan gondolkodó Tamás képe.

Megtaláljuk magunkon ezt a vonást? Több húsvétot éltünk, éltetek meg. Eleinte mindenki számára a húsvét csak annyit jelent, hogy ott van a piros tojás, jön a nyuszi, lehet menni locsolni, vagy várhatjuk a locsolókat. Később azonban – konfirmálás után – az ember kezdi nemcsak megismerni, hanem meg is érteni a húsvét lényegét. Ez azonban

még nem hit. Azt csak Isten Lelke tudja ajándékba adni az embernek. Aki ezt nem kapta meg, az még mindig ott van, ahol Tamás: nem hiszem, amíg nem látom.

2. Nyolc nap múlva Jézus ismét megjelenik. Ugyanúgy, ahogy első alkalommal. Az ajtók be vannak zárva, és mégis ott áll a középben. Miért kellett ez a második megjelenése? Nem a tizért, hanem Tamásért, az egyért. Csak őt hívja, ugyanazokkal a szavakkal, amellyel ő mondta ki, hogy nem hiszi, amit társai mondanak.

Milyen érzés lehetett Tamás számára ez a találkozás. Gondoljunk egy kicsit bele ebbe a helyzetbe. Valakiről állítok valamit. Úgy gondolom, hogy az illető nincs ott, ezért nyugodtan elmondhatom véleményem. Egy pár nap múlva találkozom az illetővel és visszahallom tőle mindazt, amit mondtam. Ilyenkor az ember hiába próbál tagadni, a harag és a szégyenérzet ott van az életében. Harag azért, hogy valaki tovább mondta szavait, szégyen azért, mert így megbántott valakit.

Tamás esetében senki nem mondta tovább az ő szavait Jézusnak. A Feltámadott ott volt mindvégig vele, csak ő nem vette ezt észre, mert nem hitte el a húsvéti csodát, azt, hogy Jézus feltámadott és él. Ezzel, hogy saját szavait idézte, bizonyítja be Tamásnak, hogy Ő él. Ezzel győzi meg a csak nagypéntekben hívő tanítványt, hogy van feltámadás is. Természetesen mindez az ő valóságos megjelenésén túl.

Mi a fontos a mi számunkra? Az, hogy logikámmal megfogjam, megértsem a történetet, az egész Szentírást, vagy az, hogy ott legyen az ismeret, a bizodalom és az engedelmisség? Ha csak észérvekkel próbálok megérteni a Bibliát, akkor számomra az nem más, mint egy könyv a sok közül, ami lehet irodalmi alkotás, és amit jó néha tudni, már az általános műveltség miatt is. Ha azonban ez nem egy könyv, hanem a Könyv, akkor a portrét át kell rajzolni. Retusálni kell egyes vonásokat. Ez az arckép a húsvéti hitre jutott ember arcképe, a keresztyén ember arcképe. Húsvéti hit nélkül nincs keresztyén ember. Aki nem tudja elfogadni és elhinni a feltámadást, az nem lehet krisztuskövető.

Mit mond Jézus Tamásnak? „Boldogok, akik nem látnak és hisznek.” Üzenet nemcsak Tamásnak, hanem a mindenkori keresztyéneknek. Nekünk is. Ne földi érzékszerveinkkel próbáljuk megkeresni a Feltámadottat, ne keressünk észérveket, hogy bizonyítsuk a csodát. Azt úgy sem lehet megtenni. Fogadjuk el hitünkkel a feltámadás tényét, és akkor a boldog ember arcképe lesz a miénk.

Vitaindító kérdések:

1. Miért van az, hogy a mai világban az emberek mindent észérvekkel, logikával próbálnak megmagyarázni, és a hit valahogy másodlagos lett?
2. Melyik vonása Tamásnak illik leginkább a mai fiatalságra? A Jézussal való találkozás előtti, vagy utáni? Miért ez a válaszod (indokold meg)?
3. Mit tud tenni az ember, hogy arcképe a boldog keresztyén ember portréjává váljon? Egyáltalán függ-e tőlünk, hogy higgyünk, vagy ez csak Isten ajándéka?

Rádioprédikáció

ifj. Adorján Kálmán
Marosszentkirály

Honnan – hová?

Alapige: János 3.8

„Tudom már, honnan fúj a szél”, szoktuk mondani, ha rájövünk bizonyos dolgok összefüggéseire, történések, tettek mozgatórugóira. A meteorológusok most már azt is meg tudják mondani, honnan jön a szél és hová megy. És jaj! – már azt is tudni véljük, hogy a Szentlélek szele honnan, hová és milyen körülmények között fúj; könnyen amolyan jól felkészült meteorológus-teológusokká válunk (akár egy néhány biblióra vagy egy pár nap „gyógyítózás” után, vagy: jön a pünkösöd, nosza beszéljünk a Szentlélekről). Csak éppen a szélzúgás marad el, és továbbra is a bűn szmogja üli meg életünket, marad minden változatlan: se szél, ami elfújná bűneinket, se eső, ami megtisztulást hozhatna.

Gyógyítókon sokszor énekeljük: „Sok ezredév ha eltelik, kevés akár egy nap, dicsérni az Urat, mivel kegyelme nagy, s oly érthetetlen az.” „Miért érthetetlen?” – kérdezte J. Tényleg, miért is? Hiszen sok érthető, logikus eleme van az evangéliumnak: Istennek alapvető tulajdonsága a kegyelem és irgalom, ráadásul Jézus meg is fizetett kereszthalálával a bűneinkért a golgotai kereszten; ugyanazt a büntetést nem fogják kétszer kiróni stb.

Valóban így vannak ezek, és nem is szabad nekünk arra gondolnunk, hogy Isten megváltásunkra végzett munkájában ne lenne logika, elfogadása pedig csupa érzelmi felbuzdulás, amit aztán egy félórai, hideg aggyal végzett gondolkozás amúgy elfújhat. Éppen az érzelmeink síkján támadó kísértésekkel szemben kell olykor nagyon is igénybe vennünk agyunkat, hogy el ne sodródjunk érzelmeink és kívánságaink hullámverésében.

Jézus azt mondja, hogy éppen az Isten Szentlelke által újjászült ember van úgy: hallja a szél zúgását, azaz tapasztalja a kegyelmet, bűnei bocsánatát, az új életet, mégsem tudja hova tegye mindezt. Ámul és csodálkozik, mert nem érti a hozzá hajló szeretetet. Tudja, hogy Krisztus fizetett meg bűneiért, de fel nem foghatja: miért éppen őt emeli magához a Szabadító Úr! A zsögödfürdői gyógyító egyik résztvevője azt mondta bemutatókészen: „Jöttem, hogy tudjam meg, miért nem iszom.”

Ezzel szemben hányszor vagyunk úgy, hogy „tudjuk” a szent szöveget, az egész elméletet a szenvedélybetegségről, fel tudjuk sorolni a jó tanácsokat, és marad az ivás, a gyűlölet, hazug vagy éppen önelégült élet (mindenkinél éppen az, ami az ő saját baja) és a szöveg is csak álca gyanánt szolgál! Elmarad a csodálat, a hála és hódolat az irgalmaságban gazdag Isten előtt. Nincs szél, csak szöveg, ezért a hitben, új életben való haladás sincs.

Most sem tudom megmondani a „honnan – hová” titkát, csak azt, hogy akinek az életében a Szentlélek szele fúj, az örül, mert a „régiek elmúltak, íme, újjá lett minden”; nem sajnál semmit, amit ez a szél kifúj életéből, nem kívánja vissza azokat. Friss a levegő körülötte.

Örizzen meg bennünket Isten az Ő Szentlelke szelét nélkülöző lélettől! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Szöllősi János
Mézökeszti

A keresztség csak a kezdet, a keresztyénség a folytatás

Alapige: Máté 28,18–20

... Születésünk az életünk kezdete. A keresztség keresztyénségünk kezdete. Nemcsak azért, mert ezáltal egy gyülekezet anyakönyvi nyilvántartásába kerülünk, hanem mert ekkortól számítható a tanítványság, a lelki újjászületés új életet formáló folyamata.

Alapigénkben Jézus maga parancsolja meg tanítványainak az evangélium terjesztését. Ez a szolgálat pedig minden néphez szól. Mindenkihez el kell vinnünk az Igét. Mindenkinek joga van megismerni Isten Jézusban megjelent hatalmas szeretetét, és a mindenkori tanítványok e nehéz feladatnak boldogan tesznek eleget. Hiszen az evangéliumi szolgálat célja: hogy minden embernek tanítvánnyá kell válnia. A testvérré válás lehetősége ez a szolgálat, öreg és fiatal tanítványok találkozása egy olyan nemzedékeket átölelő feladatban, melynek két mozzanatát maga Jézus határozza meg. Első lépés a keresztség sákramentuma, ahogy azt kiszolgáltadjuk ma itt. De lennie kell egy második szakasznak is: ez a tanítványság fejlődésének, erősödésének folyamata, mely a sákramentumból természetzerűleg következik, és egész életünkre kiterjed.

A keresztség sákramentuma egyben jelkép is, ami a Heidelbergi Káté 69. kérdésefelelete szerint a bűntől való megtisztulásra utal. Ahogy a víz lemossa a szennyet, hasonlóképpen az Ige és a Szentlélek ereje lemossa a bűnt, majd pedig ugyancsak az Ige és Szentlélek bennünket Istennek tetsző életre ösztönöz. De ha a szerzetési Igére figyelünk, e sákramentumnak Isten szövetségébe beoltó ereje van, hiszen a keresztesítés az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében (!) történik, vagyis valahonnan valahová elvezet. Pál apostol Rómaiakhoz írt levelének 11,17.24 versei így szólnak: vadolajfa ágaiként ugyan, de Isten szövetségének szelíd olajfatorzsébe olt minket a keresztség.

... Azzal, hogy a keresztség sákramentumában Isten valakit magához fogad, még nem teljesedett ki a szövetségi közösség. Azzal, hogy Isten mérhetetlen jóakarata minden embert magához enged a keresztségben, még nem jelenti azt, hogy Istennel való kapcsolat immár tökéletes az új szövetség rendje és módja szerint. A sákramentum ugyan Isten és ember viszonyának új kezdete, de csak a kezdete. Lennie kell egy mindent megmozgató és átölelő folyamatnak, egy életet meghatározó magatartásnak, a tanítványság tudatos felvállalásának. A világ nagy folyamatai is valahonnan erednek, de nem csupán a forrásvidék a fontos; a Duna nem azért fontos számunkra, mert a németországi Fekete-erdőből ered, hanem mert áthalad Magyarországon: természeti csoda, használható vízi út, mely összeköti Európa különböző tájait, országait. A keresztyénség nem csupán keresztség, de egy életforma, amiben mindenkor hangzik Isten átalakító és újjáformáló szava. Az istentisztelet életformája ez, a tanítványság életformája ez, melyben egy egész életen át tanuljuk az Igét. Újból és újból tanuljuk Isten akaratát, a szeretet újszövetségi parancsolatát, azt a magatartást, mely nem csak a halálig fontos számunkra, hanem földi és mennyei életünkben egyaránt, mely a feltámadás lelki csodáján át Isten országába vezet, és annak békeességét ajándékozta nekünk.

Lehetetlennek tűnik egy ilyen élet felvállalása? Emberileg lehetetlen is. De nem lehetetlen Istennél, hiszen Istennél minden lehetséges. És hogy ne lenne lehetséges, amikor a feladatot megfogalmazó Jézusnak adatott minden hatalom mennyen és földön, amikor Ő minden nap velünk van, nemcsak mostani életünk évtizedeiben, de az örökkévalóságban is. Az istentisztelet életformájában igenis tudomásul kell vennünk: Jézus Krisztus jelen van, és ha lelki valóságában van jelen, az nem az erőtlenség jele, de erőé. Ő mindenütt ott van, ahol a benne hívők szavai előtt megnyitják szívüket. Ott van a templomi istentisztelet ünnepélyes hangjában, ott van a hétköznapi életünk sok fáradozásában, panaszában és imádságában. Ott van, ahol örvendezve találkoznak rokonok, ismerősök. Ott van, ahol bátorító szavakkal meglátogatják a betegeket. Ott van és szenved, ahol telhetetlenül ront és rabol a gyűlölet, és ott van, ahol ezernyi ajándékkal gazdagít-szépít sokakat a szeretet. Ott van, mert ő közösséget vállal velem és veled. Közösséget vállal veletek szülők és keresztszülők, és közösségébe hívja e kisgyermeket.

Ne feledjük el megmondani e kisgyermeknek, ha értelemre cseperedik: mikor egészen kicsi volt, valaki közösségébe fogadta. Valaki, aki nagyon szereti. S hogy ez a valaki láthatatlan, az nem sokat számít. Ő, Jézus, lelkileg mindenütt jelen van, és láthatatlanul bár de ígéretéhez híven: kézen fogja, mellette áll és vezeti. Csak hallgasson rá, csak tudná meghallani életet formáló szavát. Ne feledjétek: mondjátok el neki, hogy az ő élete és a tietek is örökre áldott és békességben gazdag legyen. Ámen.

Esketési igehirdetés

Darai Sándor

Kide

Ketten együtt a Krisztus szeretetével

Alapige: 1Korinthus 13,4a.7

Kedves testvéreim, ünneplő fiatal pár!

Az ember életének egyik legszebb pillanata mikor hosszabb vagy rövidebb ismerkedés után, két fiatal boldogsággal és szeretettel telve, megjelenik Isten házában, hogy egy egész életre esküt tegyen Isten és ember előtt. Az arcukon levő mosoly, a szemek ragyogása hirdeti, hogy egymásra talált két szív. Két lélek egy akarattal indul az előttük lévő élet meghódítására. Úgy érzik, ez csak együtt lehetséges és már nem egyedül, hanem ketten küzdenek a boldogságért és reménykedve néznek a jövőre.

Kedves ifjú pár! A nagy boldogságban talán elfeledkeztek arról, hogy nem ketten, nemcsak a családok féltő gondolata és segítőkészsége van veletek, hanem ennél sokkal több és fontosabb, Isten gondviselése és Jézus Krisztus mindent átfogó szeretete kísérbenneteket. Nagy szükségetek lesz erre a jövőben. Miért? Az ünnepek után jönnek a hétköznapi boldogság napsugarát gyakran sötét viharfelhők takarják el. Megjelennek a gondok, a nehézségek, sajnos a szerelem is megkopik. Ha az ember csak magára és saját erejére számít, mindezek sok nézeteltéréshez, sőt civakodáshoz vezetnek. Aki azonban Istenben bíz, a reménye Őbenne van, az legyőzi az akadályokat. Ha szívetekben Jézus Krisztus szeretete él, akkor az a szeretet hosszútávú, nemcsak az ünnepeken, hanem a hétköznapi megpróbáltatásaiban is veletek marad. Erősebb lesz minden gondnál, segít a hibák helyrehozásában. Van-e olyan ember, aki nem hibázik? Biztosan nincs, akikben a Jézus Krisztus szeretete él, az tovább is bíz a másokban, elfedezi a hibákat – amelyek nem mindig szándékosak –, mindent eltűr és legfőbbképpen őrz, a reményt. Ez a szeretet teszi lehetővé, hogy örüljétek egymás sikerének, hogy

együtt küzdjete a gondokkal, és hogy Istenben bízva győzedelmeskedjete az élet megpróbáltatásaiban.

Most, az esküvő napján azért imádkozunk, hogy ez a szeretet kísérjen titeket életek minden napján, hogy ne feledjete ezt a boldog pillanatot, és hogy mindig ezzel a bizalommal fogjátok egymás és Isten kezét egész életeken keresztül. Így áldássá lehetek egymás számára, családotok számára, egyházatok számára, s életek egy Istent dicsőítő életté válik, melynek mind itt a földön, mind a mennyben nagy jutalma van. Ámen.

Temetési igehirdetés

Nagy Albert

Torda

Adósok vagyunk*

Alapige: 1János 3,16

Szülőfalum templomában két fekete márványtábla emlékeztet azokra, akik a múlt század két világháborújában életüket áldozták a szülőföldért. Az egyikken – melyen déd-nagyapám neve is ott található a sorban – olvasható a most elhangzott igevers. Szívembe írta Isten Lelke, a Szentírás központi gondolatának („Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta érte...”) alkalmazásaként az 1Jn 3,16-ot. Nem lehet úgy beszélni a szeretetről, Istenről, hogy ez ne ébresztené fel a mi kötelességünket, feladatunkat másokkal szemben.

A most összegyűlt közösséget pedig ez az egyszerű láda emlékezteti. Nem pusztán arra, amire sok-sok márványtáblán sorjázó név emlékezteti az életüket továbbélő utódokat. Nem arra, hogy itt, ebben a kis koporsóban egy olyan honvédnek, hazáját védő katonának a földi maradványai vannak, aki a tordai csata során Szind közelében esett el. Még csak arra sem, hogy ennek a testvérünknek mi volt a személyes tragédiája, hogy egy tüzérségi állásban veszítette életét, hogy 58 éven keresztül még a végtisztesség sem adatott meg neki, s hogy még a kiléte is bizonytalan (talán Bialkó János a neve)... De arra emlékeztet, hogy nekünk is történelmi felelősség adatott: kegyelemből kapott életünket úgy kell élnünk, hogy abból áldás fakadjon. Jézus Krisztus a keresztyén ember életét gyertyához hasonlítja, mely mások szolgálatában, az Atya dicsőségét szolgálva ég el. Amikor testvérünknek megadjuk a végtisztességet, gondoljunk arra, hogy egymás mellett nem mehetünk el úgy, mint a példázatbeli pap meg lévita. A sokszor idézett Szabó Dezső-i gondolat „minden magyar felelős minden magyarért” sem lehet szűkkeblű megnyilvánulás, mert a mi Urunk áldozata nemcsak feloldotta a népek közötti korlátokat, de egyenesen kötelezővé tette, hogy életünkkel szolgáljunk mindenkinek.

Nehéz kimondanom azt, hogy meg kell végre tanulnunk egymásért és nem egymás ellenében élni. Nem azért, mintha erre nem lenne nagy szükség, de azért, mert gyakran szembesülünk azzal, hogy ezt milyen nehezen lehet elsajátítani. Ez nem is emberi képesség dolga, hanem egy kegyelmi állapot. A fajtáját és népének tagjait öldökölve üldöző Saulus ebben a kegyelmi állapotban, a Krisztus jelenlétében élhette át, hogy milyen pusztító erejű a gyűlölet. S a 180 fokos fordulatot vett élet Krisztus szeretetében kaphatott olyan lendületet, hogy Ő a pogányok apostolává lett s így máig hatóan gyümölcsö-

* Elhangzott 2002. okt. 27-én, a tordai honvéd sírok parcellájánál, egy 50 évvel később megtalált honvéd temetése alkalmával.

zövé vált. Ez a kegyelmi állapot ugyanis helyére tette és meghatározta saját nemzete és más népek felé való viszonyulását. Mint ahogy a mi esetünkben is emberek, családok, közösségek és népek közötti feszültségek és gyűlölségek oldódnak meg ebben a kegyelemben. Amikor nem behajtani akarjuk, ami úgymond minket illet, s nem az lesz a fontos, hogy a magunk igazából egy jottányit se engedjünk, amikor nem a sérelmeinket dédelgetjük. Ameddig önmagunkat nagyoknak látjuk és Krisztus eltöprel mellettünk, másokat sem veszünk észre, legfeljebb csak annyira, hogy mivel tartozik nekünk.

Az alapigében pedig épp arról van szó, hogy az a kötelesség nem egyéb, mint a mi tartozásunk. Úgy is lehetne mondani: „ezért mi is tartozunk, hogy életünket adjuk testvéreinkért”. Adósok vagyunk tehát, nem is akármilyenek. S ha az említett példázat arra a kérdésre adott válasz, hogy „ki az én felebarátom?”, nekünk is meg kell látnunk, hogy kivel szemben tett Isten felelőssé, kinek kell mi magunk felebarátaivá válnunk. Ezért ismerte fel Pál apostol, hogy ő mindenkiel szemben adós, s mondhatta el a korinthusiaknak az 1Kor 9,19–23 igeversekben foglaltakat.

Az itt – a magyar honvéd hősök parcellájánál – egybegyűlt közösségnek is szembeülnie kell a parancsal, hogy „senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek” (Róm 13,8). Ez nem egy olyan parancs, melyet magától értetődő módon tudunk teljesíteni, mert csak magunkat megtagadva, a magunk kényelmét feladva lehetünk részesei az Úr Jézus Krisztus áldozatának. Nem lehet egy társadalom, egy generáció, egy közösség, egy nép, egy nemzet, de egyetlen keresztyén sem annyira önző, hogy megtartsa pusztán csak magának mindazt, amit kapott. Ezért van az, hogy a helytelenül értelmezett szeretet helytelenül megélt szeretetként burjánzik tovább s elferdülten, kificamodottan, s nemzedékekre kihatóan károsít meg és tesz tönkre lelkeket.

Eljöttünk leróni kegyeletünket és végtisztességet tenni testvérünk, s ebben a parcellában elhantolt 180 honvéd sírjánál. Hősöknek mondjuk őket, hisz életüket áldozták a haza szolgálatában. Bármilyen furcsán is hangzik, egy háború áldozatainak a sírkertjében állunk, s mindnyájan kiszolgáltatott áldozatokká válunk ennek az életnek egy adott pontján, ha a Megváltó Krisztus szeretete nem szab új irányt az életünknek. De aki megismerte és elfogadta az Ő szeretetét, az nem az ideig-óráig való láthatókra, hanem a láthatatlanokra néz. Az ilyen embert nem lehet elpusztítani. Mert nem lehet meggyalázni azt, aki odatartja a másik arcát is, nem lehet kirabolni azt, aki odaadja a felső ruháját is és nem lehet megalázni azt, aki a második mérföldre kényszerítés nélkül megy el azzal, aki őt erre kényszeríthetné.

Józsefre gondoltam, akit Isten felmagasztalt és Egyiptom második emberévé tett. Hála előtt arról rendelkezett, hogy amikor Izráel fiai kivonulnak Egyiptomból, vigyék magukkal az ő földi maradványait is. Nem az egyiptomi halottkultusz hatása volt ez; nem egy újabb temetést akart, nem maga felé akarta fordítani a későbbi leszármazottak figyelmét, hanem annak a reménységnek a kifejezése ez, hogy az Isten szerinti áldozat nem marad eredmény nélkül. József pedig tudta, hogy Isten népének adatott az ígért földje, ő pedig olyan eszköz lehet az Úr kezében, mely atyjafiainak javát szolgálja. Ezen az újrahantolási kegyeletteljes istentiszteleten 58 évvel ezelőtt elhunyt testvérünk földi maradványai is erre kell hogy tanítsanak minket: nem egy egykori honvéd dicsőül meg haló porában, hanem az ő példája az, ami minket áldozatos, önmagunkat Krisztus és testvéreink szolgálatára odaszánó életre buzdít.

Egész életünkkel tartozunk tehát, és ezt nem lehet a magunk számára megtartani, s közben tettetni magunkat, hogy milyen nagy áldozatot hoztunk. Isten tordai népe és az Anyaország sem csak annyival tartozik, hogy lerója kegyeletét. Amikor odaad, áldozatot hoz, nem számolgathat, hogy megérte-e vagy sem, mert egy pusztán matematikai művelet szerinti felmérés eredménye könnyen az a megállapítás lesz, hogy „túlszeretett”. Mít

is tanulhatnak meg fiaink ebből? Azt semmi esetre sem, hogy a lelkiek fontosabbak minden anyaginál. Az áldozathozatalt sem fogják sohasem értékelni, mert egész egyszerűen az érthetetlen számukra. Felfoghatatlan lesz az is, hogy amit áldozatosan megosztanak és szétoztnak, az hatványozottan megszorodik. Ők ugyanis csak azt fogják megtanulni, hogy 1+1 az 2, s hogy több legyen, nem szabad elvenni belőle, de hozzá kell tenni bármi áron, embereken, életeken átgázolva is. Ezzel a földi matematikával nem születnek megújult, krisztusi lelkületű életek. De mindig lesznek olyan testvérek, akiknek lelkében a mi Urunk áldozata lesz a legdrágább kincs, s Pilinszky Jánossal együtt vallják, hogy a lemondással együtt nem a szegénységet kívánja Jézus, hanem a szeretet legmagasabb fokára nevel minket.

Így válhat ez az Ige nemcsak márványtáblákra írt, áldozatokra emlékeztető mondattá, hanem szívünk hústáblájára írt, életünket megszentelő krisztusi parancssá. S így követhetjük Megváltónkat azon az úton, amelyen a legfőbb célunk az lesz, ami Kálvint is vezérelte: „Szívemet égő áldozatul neked adom, Uram.” Ámen.

Békésdit játszani hogy kell?

Róm 12,18

Rettenetes zaj volt az udvaron. A gyerekek játszottak. Hozzászókkott már, de ezt az üvöltést és tombolást még az ő jámbor lelke sem tudta elviselni. Letette az újságot, a botja után nyúlt, és lassan lement az udvarra. Időbe telt, amíg a gyerekek egyáltalán észrevették, hogy ott van. Odajöttek hozzá, mert szerették, néha történeteket is mesélt nekik.

– Hát ti meg mit játszotok, amihez ekkora zaj kell? – érdeklődött.

– Háborúsdit! És ahhoz kell ám csatazaj is... – mondta az egyik kis kipirult arcú nebuló.

Elkomorult a tekintete, hirtelen a messzi múlt kitörölhetetlen emléke árasztotta el az udvart. Az a sztálingrádi tél... A repesz ütötte seb most még jobban fáj a testében...

Magához húzta és cirógatta a kócos gyerekfejet. Hiába volt író, képtelennek érezte magát, hogy megértesse velük, a háború nem játék...

Mentő ötlete támadt:

– Halljátok, mi lenne, ha a változatosság kedvéért *békét* játszanátok?!

A gyerekek odavoltak az ötlettől, ujjongva rohantak, ki tudja, hova.

Felmászott fájó lábával a lakásba, csak teste ült a karosszékbén, lelke messze járt...

Kopogás nélkül csapódott fel az ajtó, hirtelen beömlöttek a gyerekek a szobába. Tanács-talan, kíváncsi, ragyogó szemek meredtek rá.

– Veletek mi van? – kérdezte a kis betolakodókat.

– Csak még azt tessék megmondani, hogy is kell azt a békésdit játszani?!

Nem tudta, hogy sírjon vagy nevéssen-e...

Vallásórások évváró ünnepélyére

Jézus és Zakeus

Narrátor I.

Majdnem kétezer éve már,
hogy az Úr Jézus köztünk járt.
Akkor történt ez az eset,
éppen Jerikóba menet.

Narrátor II.

Ravasz római hatalom
zsidókból vámost fogadott.
A vezetőjük Zakeus
saját népén gazdagodott.

Narrátor I.

Nem szerette hát a népe,
gúnyolták is város-szerte.
„Nem egy kosárlabdás méret...”
Téma volt a kicsinysége.

Zakeus

Mire ez a nagy tolongás?
Talán egy újabb karaván?
Ha sokaság az karaván!
Ha karaván – jöhet a vám!

Egy jerikói lakos

Korán örülsz, fő-fő vámos!
Másért bolydult föl a város.
Csak néhány egyszerű halász,
s köztük a názareti ács.

Narrátor II.

Csak hogy ez a názareti
messze földön híres rabbi.
Gyógyítások jelzik útját,
ezrek várják tanítását.

Zakeus

Hallottam már hírt én is,
megyek gyorsan, üdvözlöm is. –
Húha! A nagy tömeg miatt
trukkhöz kell hogy folyamodjak.

Narrátor I.

És a vámosoknak feje
– alacsony, kis köpcös ember –
szégyen ide, szégyen oda,
fügefá felé kacsintgat.

Narrátor II.

Kíváncsiság? Vagy több ez már?
Egy-kettő fenn terem a fán.
Porzik az út, nagy a tömeg,
közeledik már a Mester.

Narrátor I.

Most is tanít, hallik szava,
kérdésre kész a válasza:

Jézus

Nem kell orvos ép embernek,
de igen a betegeknek.
Egy asztalhoz ezért ülök
azzal is, ki nyilván bűnös.
Jöjj Zakeus, szállj le hamar!
Megszállok ma otthonodban.

Narrátor I.

Meglepődik a fővámos,
máris ugrik le a fáról.

Zakeus

Epp csak látni akartalak,
s most házamban fogadhatlak?!

Narrátor II.

Aznap Jézus nála maradt;
Így áll Lukács írásiban.
Hogy miről folyt ott a beszéd,
azt pontosan tudni nehéz.

Narrátor I.

Csak azt tudjuk, mi volt másnap.
„Megbolondult” – mondták páran.
Megbánta, ha bárkit bántott,
jóvátett sok magas vámot.

Narrátor II.

Nem volt bolond – sem ő, sem más:
sem Péter, sem János, András.
Érintette mindegyiket
az Úr Jézus szeretete.

Narrátor I.

S aki Jézust megismerte,
megváltozik az élete.
Gondja, baja marad bőven,
de nincs egyedül keresztyével.

Együtt

Vannak köztünk kicsik, nagyok,
de kissé mind Zakeusok.
Bűnösök és bizony gyengék,
de indulunk Jézus felé.

Fára mászunk, hogy láthassuk,
templomba, hogy találkozzunk.
Hittanórán megismerjük,
egyre jobban megszeressük.

Gyere te is, kis barátom,
Jerikóból, Pest-Budáról.
Jézus ma is, téged is hív.
Testvérek! Ez az örömhír!

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
3400 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-192453; Fax: 0264-195104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számtógépes szerkesztés, tördelés: Szabó Magdolna

ISSN 0254-4458

Feketené Korény Livia

Németország

A holnapért könyörgünk

Könyörgünk Uram
a holnapért.
Mi nem kérünk mást,
csak holnapot.
Barátkozunk a
vésszel, jajjal
és elfogadjuk,
ahogy adod.

Barátkozunk a
félelemmel.
Sötéttel, tűzzel,
vízzel, sárral
és – bár még szívünk
belereszket, –
az ezeregy-arcú
halállal.

Miénk az ima
és az átok...
Az eltompult, bús
holnap-várás...
Miénk a sírás
és a kérés:
s Tiéd Uram a
béke-áldás!

Nézz Uram, nézz a
kicsinyekre.
Tegnapunk úgyis
már elveszett!
Da kérünk Uram
esdekelve:
ne hagyd elveszni
a gyermeket.

Könyörgünk Uram
a holnapért,
a mást fogadjuk.
ahogy adod, ...
de kérünk, vérünk
és könnyünk árán:
számunkra adjál
szébb holnapot.